

ಕರ್ನಾಟಕ ಆಧಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ

೨೦೨೨-೨೩

www.AmbitionIAS.com

ಪರಿವಿಡಿ

ಕೃಷ್� ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯಗಳು	೫
Questions	೨೧
ಕೈಗಾರಿಕಾ	೨೪
Questions	೨೫
ಅಧಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು.....	೨೮
Questions	೩೫
ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ	೩೨
Questions	೩೦
ಹಣಕಾಸಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು.....	೩೬
Questions	೩೦
ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳು.....	೩೭
Questions	೩೭
ಒಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಮ್ಮೆಗಳು.....	೩೯
Questions	೩೯
ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ	೪೧
Questions	೪೮
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ	೪೧
Questions	೪೮
ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ	೪೦೦
Questions	೪೦೬
ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಡತನ	೪೦೮
Questions	೪೧೫
ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ	೪೧೫
Questions	೪೨೪
ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತ	೪೨೬
Questions	೪೨೬
ಉತ್ತರಗಳು	೪೨೭

www.AmbitionIAS.com

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯಗಳು

ಭೂ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು:

ಎಂದರೂ ಸಾಲಿನ ಅಂಶ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಗಣ.೫೦ ಲಕ್ಷ ಹೆ.ಗಳ ಪ್ರಮೇಯ ನಿವ್ವಳ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಟೆ.ಇಗ ಲಕ್ಷ ಹೆ.ಗಳಷ್ಟುದ್ದು. ಇದು ಶೇ.೫೨ ರಷ್ಟುಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಯಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಗಣ.೫೯ ಲಕ್ಷ ಹೆ.ಇದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಅಗ.೧೮ ಲಕ್ಷ ಹೆ.ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಗಳಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಳೆ ಸಾಂದ್ರತೆ ಶೇಕಡ ಗಣ.೫೦ ರಷ್ಟುಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ ಇಂದಿನ ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು:

ಎಂದರೂ ಸಾಲಿನ ಕೃಷಿ ಗಣತಿಯ ಅಂಶ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೨೮.೫೨ ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಹಿಡುವಳಿಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಗಣ.೬೮ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಶೇಕಡ ಇಂ.೪೪ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಿಡುವಳಿಯ ಗಾತ್ರ ಶೇಕಡ ಇಂ.೦೫ ರಷ್ಟುಗಿರುತ್ತದೆ. ಅರೆ ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗು ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಶೇಕಡ ಇಂ.೫೨ ರಷ್ಟುದ್ದು, ಇವರ ಹಿಡುವಳಿಯ ಗಾತ್ರ ಶೇಕಡ ಇಂ.೬೫ ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ ಅ.೪೫ ಲಕ್ಷ ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಏಕದಳಧಾನ್ಯಗಳು, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳು, ಹತ್ತಿ, ಕೆಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ತಂಬಾಕು ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.೪೮, ೨೩, ೨೦, ೪, ೪ ಹಾಗು ಇಂದಿನ ರಷ್ಟುಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತೆ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ತೊಗರಿ, ಕಡಲೆ, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೋಯಾಅವರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 8.1- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳು/ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹಾಗು ಉತ್ಪಾದನೆ

(ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆ.ಗಳಲ್ಲಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಗಳಲ್ಲಿ)

ಚೆಳ/ಚೆಳ ಸಂಖ್ಯೆ	2013-14 *		2012-13**		ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಹೆಚ್ಚು #	
	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಉತ್ಪಾದನೆ
ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	53.14	116.37	50.32	96.02	5.60	21.19
ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	25.77	14.18	22.68	13.62	13.62	4.11
ಒಟ್ಟು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು	78.92	130.54	73	109.64	8.11	19.06
ಹತ್ತಿಕಾಳುಗಳು	16.61	11.68	14.22	9.00	16.81	29.78
ಹತ್ತಿ #	6.14	12.99	4.25	10.38	44.47	25.14
ಕೆಬ್ಬಿ	4.25+1.24	403.75	4.25+1.26	357.32	-0.36	12.99
ತಂಬಾಕು	1.11	1.00	1.08	0.67	2.78	49.25

170 ಕೆ.ಜಿ.ರೊಪದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ಬೇಲ್, **ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಅಂತಿಮ ಅಂದಾಜಗಳು, *ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಂದ ಅಂದಾಜಗಳು

ಸ್ವಾಭಾವಿಕವ್ಯಾದಿ ಯೋಜನೆ : ೨೦೧೮-೧೯

ರಾಜ್ಯದ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜ ಪೂರ್ಪಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವ್ಯಾದಿ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ

ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ೨೦೧೮-೧೯ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ೫೦೦ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.೫೦ ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಸಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗದೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನರ್ಕಾರದ ರೈತರು ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಕೇವಲ ೫೦ ಕೋಟಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಳಂಬಗಳು !!!!

ಆದಾಗ್ಯೋ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಪ್ಪಾನಿಸಲಾಯಿತು, ಕೇವಲ ಏ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತವೆ. ೨೦೧೮-೧೯ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನೀಡಲಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು ೨೦೧೮-೧೯ರಲ್ಲಿ ಕನಾಡಟಕ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಸೌರ ಶಕ್ತಿ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌

೨೦೧೮-೧೯ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಯವ್ಯಯದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ರೈತರಿಗೆ ಇ ಹೆಚ್.ಪಿ. ಸೌರ ಶಕ್ತಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ದ್ವೀಪ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡಿನ ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲು ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ:

ಲಘು ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೈತರು ಅಳವಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕತ ಲಘು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.೨೫ರ ಸಹಾಯಧನದಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀರಿನ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದ್ದು, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶೇ.೨೫ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನ ನ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಡ ಶೇ.೩೦ ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನ ನ ನೀಡಲಾಗುವುದು

೨೦೧೮-೧೯ರಲ್ಲಿ ವೇಗವಧ್ಯಕ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಯೋಜನೆ (ಎಷಿಪಿ)

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ತೊಗರಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು ಹಾಗೂ ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೀಯನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಬೀಜ ಕಿರುಚೀಲ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಿರುಚೀಲಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೀಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೮-೧೦ರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೇಂದ್ರ ಧನ ಸಹಾಯ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸಯೋಜನೆ"ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವಂಥದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ, ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಬುದ್ಧತಾ ಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಬುದ್ಧತಾ ಅಭಿಯಾನ ಎಂಬ ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹನ್ನೊಂದನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ (೨೦೦೮-೧೦ರಿಂದ ೨೦೧೧-೧೨) ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭತ್ತೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಎಣ್ಣೆಕಾಳು, ಆಯಿಲ್ ಫಾರ್ಮ ಹಾಗೂ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಯೋಜನೆ [ಇಸೋಪಾಂ] ಎಣ್ಣೆಕಾಳು, ಆಯಿಲ್ ಫಾರ್ಮ ಮತ್ತು ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ೨೦೦೯-೧೦ರಿಂದ ಇಸೋಪಾಂ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೋಳಿ ವಿವಾ ಯೋಜನೆ

ಅ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿವಾ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರೂ ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ಬೋಳಿ ನಷ್ಟವಾದಾಗ ಬೋಳಿ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಬೋಳಿ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದ್ದು, ಬೋಳಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯದ ರೈತರು ಸ್ವಯಂಚೈಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಡಬಹುದು. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ವಿವಾ ಕಂತಿನ ವೇಲ್ ಶೇಕಡಾ ಗಂರ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು

ಆ) ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೋಳಿ ವಿವಾ ಯೋಜನೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿವಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಪಯಾಯವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦೦೮ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹವಾಮಾನ ಅಂಶಗಳಾದ ಮಳೆ, ತಾಪಮಾನ, ಗಳಿಯ ವೇಗ ಹಾಗೂ ಆದ್ರೇತೆಗಳಿಂದ ಆಗುವ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಯು ಬೋಳಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಾಗೂ ಬೋಳಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯದ ರೈತರಿಗೆ ಖಚಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನೀಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೋಳಿ ನಷ್ಟ ವಿವಾ ಪರಿಹಾರ ವಿವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇ) ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಾಪಡಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿವಾ ಯೋಜನೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತಂದ ಮಾಪಾಟಟುಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ;

- ಇ. ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಇ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಸಂಭವವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ ೧೦ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವುದು.
- ಇ. ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಾಗ ೨ ವರ್ಷಗಳ ಇಳುವರಿ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏ ವರ್ಷಗಳ ವಿವರಗಳೊಳಗೆ ಇಳುವರಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೇ ಇರುವುದು.
- ಇ. ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಪೂರ್ವವಾಗಿ ಇತ್ಯಧ್ರವಿಸುವುದು ವಿಮಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರವು ವಿಮಾ ಕಂತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಿಯಾಲಿಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಇ. ಬಿತ್ತನೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆದ ನಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಾವಿನ ನಂತರದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸಹ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೂಚೇತನ ಯೋಜನೆ:

ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯದ ನಂತರ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶ (ಇ.ಎ ದಶಲಕ್ಷ.ಹೆ) ಹೊಂದಿರುವ ಕೆನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿಯ ಸಾಮಧ್ಯ, ಪೂರ್ವ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಯಾನ ಮಾರ್ಗದ ಭೂಚೇತನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೆನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ರೈತರ ಜೀವನೋ ಪಾಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ ಹಾದಿಯ, ಭೂ ಚೇತನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇತ್ತಿಸ್ತಾಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಆಯ್ದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಯ್ದು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ಏಂರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು – ಭೂ ಚೇತನ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ಧೈರ್ಯ.

ಇನೇ ಹಂತದ ಭೂ ಚೇತನ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಗಳು –

ಇ. ಭೂಚೇತನ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಮೊದಲನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಶೇಕಡೆ ಏಂರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

ಇ. ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ತಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಬೀಜ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಬೀಜ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಪರಿಕರ ಸರಬರಾಜು, ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ, ರೈತ ಅನುವುಗಾರರ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಇ. ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಭಾವ, ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಬೆಳೆ ಅವಧಿ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಇತ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡಿ ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆರ್ಟ್‌ಪ್ಲಾಟ್ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.

ಇ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಚೇತನ ಒಕ್ಕೂಟದ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಧ್ಯ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿ, ಕಲಿಕೆ ಹಾಗು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದಾಖಿಲಿಸುವುದು.

ಪೌರ್ಣಿಕ ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಇ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತೆಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ/ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಕೊಯಿಲ್ಲನ ನಂತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಹಾಗು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ೩೦೦೦ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಇ. ಕರುಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಹಾಗು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಕರುಧಾನ್ಯಗಳ ಆಧಾರಿತ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

ಕನಾಟಕ ಬೀಜ ಅಭಿಯಾನ:

ಪ್ರಮಾಣಿತ ಬೀಜ ವಿಶರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ವಿವಿಧ ಫಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಬೀಜ ಬದಲಕೆಯ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಭಿಯಾನ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲಕ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದ ವ್ಯಾಪಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
- ಬೀಜೋತ್ಪಾದಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.
- ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವಿಶರಣೆಗಾಗಿ ಬೀಜ ಬೇಡಿಕೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸವಲತ್ತುಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು (ನೂನತೆಗಳನ್ನು) ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬೀಜಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ **ರೈತರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ**.

ಮಾದರಿ ಸಾವಯವ ಗ್ರಾಮ/ಸ್ಥಳಗಳ ಸಾಧನೆ:

ಎಂಗಾ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.೨೦೦ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹೊಸ “ಅಮೃತ ಭೂಮಿ” ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದ್ದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕನಾಟಕ ಅಮೃತ ಭೂಮಿ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನವೆಂಬರ್ ಎಂಗಾರಿಂದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆತ್ಮ-ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೨೦೦೫ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಿಸ್ತರಣೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

- ಆತ್ಮ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ/ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮರುರಚನೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು.
- ಸರಕಾರಿ-ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
- ಸಮ್ಮಾನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತಹ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾದ ರೈತರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತ ರೈತರ ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮುಖಿಗೊಳಿಸಿ ತೀವ್ರಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಲಿಂಗತ್ವ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಘರಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಮಿಷನ್:

ಈ ಅಭಿಯಾನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಹಿವೆ:

- ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೂತನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ/ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ರೇಷ್ಯೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವೃವ್ಸಿತವಾಗಿ/ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ರೂಪಿಸಿ ಏಕ ಗವಾಸ್ತಿ ಮೂಲಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಶೇಕಡ ಇ.ಇರ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಸಹಿತ್ಯತ ಕೃಷಿಗಾಗಿ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ನೆಲ, ಜಲ ಮತ್ತು ಮಣಿನ ಘಲವತ್ತತೆಯನ್ನು / ನೀರಿನ ಸಂಧರ್ಜಕೆಗಾಗಿ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಸಾರಂಗ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ಸೇಚಿಸುವುದು.
- ನೂತನ ಕೃಷಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಉನ್ನತ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದಿಸುವುದು.
- ರೈತ ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಬೀಜ ಶೇಖರಣೆಗಾಗಿ, ಮಳೆ ನೀರಿನ ಕೊಯ್ಲುಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಸಂಧರ್ಜಕೆಗಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ರೈತರಿಗೆ “ಕರ್ಮಾಡಿಟಿ ಗ್ರಾಹಿ” ಹಾಗೂ “ಫ್ರೌಚರ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್” ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ದೊರಕಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಮಳೆ ಆಶ್ರಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂಟರ್‌ಎಚ್‌ಡಿ ಪಾರ್ಮಿಂಗ್ ಅಪ್ಲೋಚನ್ನು ಉತ್ಸೇಚಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಜಿದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಾಜಿದ್ಯೋಗಿಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುವುದು.

ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್:

ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಬಂಡವಾಳ ದ್ವಾರಾ, ತಂತ್ರಜ್ಞನ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಕೈಶಲ್ಯ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಧನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕರಣೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಆರ್.ಎಂ.ಎಂ.ಎಂ. ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಸಾಮಧ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಉದ್ಯೋಗವಾರ್ಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನುರಿತ ನೌಕರರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯತೆ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು

ವೊಟಕು ಗೊಳಿಸಿ, ನೌಕರರಿಗೆ ಕೊಶಲ್ಯ ಪೂರಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀಡುವುದು.

- ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪುಕೊಂಡಂತಹ ರೂಧಿಯ ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಚತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮ ಗೊಳಿಸಲು HACCP ಮತ್ತು ISO ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ರೂಧಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮಾನ್ಯ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ಪೂರ್ವಕೆಯ ಸರಪಳಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಸಂಘಟಿತ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ:

೨೦೧೩-೧೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯೋಗ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನೀಡಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ರೈತರು, ಕೃಷಿ ತಜ್ಫೂರು ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯದ ಅಧಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಆಯೋಗ ವ್ಯೂತಜ್ಞನಿಕವಾಗಿ ಶಿಥಾರಸ್ವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಹಾಗು ಗಣಕೀಕರಣ:

ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮಟ್ಟದಿಂದ (ಹೋಬಳಿ) ಸಚಿವಾಲಯದ ಮಟ್ಟದವರೆಗೂ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ಣಾಟಕ ಗಣಕೀಕರಣ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ “ಕೆ-ಕಿಸಾನ್” ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದು. ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ (Information and Communication Technology) ಮೂಲಕ ನವೀಕರಿಸಿ ಹಾಗು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ಇಲಾಖೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಭೌತಿಕ ಹಾಗು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ.

ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಅಯೋಗವು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ರೈತರು ಸಮೂಹದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಫೋಷಿಸಲು ತನ್ನ ಶಿಥಾರಸ್ನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಲೆ ಕುಸಿತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗೆ ಸದರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ನಿಗಮ, NAFED and KOF ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಗಣ-ಗಳ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕನಿಷ್ಠ ಪೊಲ್‌ರೋ ಬೆಲೆ

ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಶೀಪ್ರೈವಾಗಿ ಹಾಳಾಗುವ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈರುಳ್ಳ, ಅಲಾಗಡ್ಡೆ, ಟೊಮೊಟೋ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿಕಾಯಿ ತರಕಾರಿಗಳ ಬೆಲೆ ಕುಸಿದಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಉಪ ಸಮಿತಿಯ ಅನುಮೋದನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಾಪ್‌ಕಾರ್‌ಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲಾಖೆಯು ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಾಸಗಿ ಸಗಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಗಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶಾಸಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಶೇ.೨೫ ರಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲು ಅಂಗಣ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.೨೦೦ ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಕುರಿತು ಯಾರಿಂದಲೂ ಅಜ್ಞ ಸ್ವೀಕಾರ ಆಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸದರಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು ತನ್ನ ಆದಾಯದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶುಲ್ಕ ಹಾಗೂ ಲೈಸನ್ಸ ಶುಲ್ಕದ ಶೇ.೧೦ ಭಾಗವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ರೂ.೨ ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ಇತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊದಲ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸಗಿ ಲೇವಾಡೇವಿಗಾರಲಿಂದ ರೈತರನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

ಗಣಕೀಕೃತ ಇ-ಟೆಂಡರ್ ಪದ್ಧತಿ

ಅಂಗಣ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಫೋಷಿಸಲಾದಂತೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಟೆಂಡರ್ ಮಾರಾಟ ಪದ್ಧತಿ ಅಳವಡಿಕೆ:

ಗಳ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಇಂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಎನ್.ಸಿ.ಡಿ.ಇ.ಎಸ್ ಪ್ಲಾಟ್ ಘಾರಂನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲು ಅಂಗಣ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರೈಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್

ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಾರಟಗಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಿಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ ರೈಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್‌ನ್ನು ರೂ.೫೨೮೮ ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಗುಲ್ಬಾಗದಲ್ಲಿ ತೋಗರಿ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಜಮೀನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ

ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರು ಸಮಿತಿಯ ಉದ್ದೇಶಿತ ಮೆಗಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತಂತೆ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಿಪಟೂರಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ: ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಜಮೀನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ

ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ:

ಕನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು ೧೮.೫೯ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದ್ದು, ಸುಮಾರು ೧೫೫ ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಸುಮಾರು ರೂ.೫೪೫೨೨ ಕೋಟಿ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.೪೦ ರಷ್ಟು ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚುಯಿಂದಿಲ್ಲ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೧೨ ಲಕ್ಷ ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದು, ೨೫ ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯು ಕನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭೂ ಹವಾಗುಣಗಳಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೊನೆಯಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗಿನ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉದ್ದೇಶ ಅಂದರೆ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ರಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸಸಿ ನೆಡುವುದರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ/ರಘುವರೆಗೂ ಒಗ್ಗಾಡಿಸಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿತರು ವುದಾಗಿದೆ.

ತೆಂಗಿನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಸಾಂಯ ಯೋಜನೆ:

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆಂಗು ಬೆಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತೆಂಗು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯು ಶೇ.೧೦೦ ರಷ್ಯ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ತೆಂಗು ಬೇಸಾಂಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಗುಜ್ಜ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ (೨೫-೩೦ ಹೆ) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಣೆ ತಾಕುಗಳ ಸಾಫನೆ ಮತ್ತು ನಿವಾಹಣೆ, ಹೈಬ್ರಿಡ್ (ಖಿಫಿಆ) ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕೊಂಡಿನ ಮತ್ತು ರಾಸಾಂಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ವಿಶರಣೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಂಡಿನ ಸಸಿಗಳ ನಿಯೋಗ

ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಂಡಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ೨೦೧೯-೨೦ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಿ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ, ನಸರಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ಘಟಕ ಸಾಫನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲು ಒಟ್ಟು ರೂ.೨೫೬.೬೧ ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಕೆಯಾ ಯೋಜನೆಯು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಕ್ಷ್ಯೋಬ್ರೋ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿ ಅ..೨೦ ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಷಿ, ಟೀ, ರಬ್ಬರ್ ಮತ್ತು ತಾಳಿಬೆಳೆ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ತುಂತರು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟು ಇ ಹೆಚ್ಚೀರೋಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಸ್ತರಣೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಮಂದಿ ರೈತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ೧೦ ತೋಟಗಾರಿಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ತರಬೇತಿಯು ವಸತಿ ಸಹಿತವಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲೇ ವಸತಿ ಹೂಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ತರಬೇತಿ ನಂತರ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಸಲು ಈ ತರಬೇತಿ ಮಹತ್ವರವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆ

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಸಸ್ಯಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದಡಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೀಟ ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕ, ಸಸ್ಯಧಾರಿತ ಕೀಟನಾಶಕ, ರಾಸಾಂಯನಿಕ ಕೀಟನಾಶಕ ಹಾಗೂ ಸಮೌದ್ರಕ ಬಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂದುವರೆದು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ನಡೆಸಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗದ ಮುನ್ನಿಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ನುಸಿಪೀಡೆ, ಕಪ್ಪತಲೆಯಳು, ಕಾಂಡಸೋರುವಿಕೆ, ಟೊಮೇಟೊ ಎಲೆ ಸುರುಳಿ ರೋಗ, ದಾಳಿಂಬೆ ಮತ್ತು ಅಲೂಗಿಡ್ಡೆ ದುಂಡಾಣ ರೋಗ, ಅಡಿಕೆ ಕೊಳಿ ರೋಗ ಮುಂತಾದವರ್ಗ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಒಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಫಲತಾಂಶ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು:

ಅ) ಕೃಷಿ:

- ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಗತಿ ದರ- ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬರಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ವಿಫಲತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಳುವರಿ ದರಗಳು ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಣ್ಣ ಆರೋಗ್ಯ- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಭೂ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸರಾಸರಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಗ.ಜಿಜ ಹೆಕ್ಕೇರ್ ರಷ್ಟುಗಿದ್ದು, ಗ ಹೆಕ್ಕೇರ್ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹೊಂದಿರುವ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಶೇಕಡ ಉರಂಟ್ಯು ಇರುತ್ತಾರೆ; ಇದೊಂದು ಚಿಂತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣ ಆರೋಗ್ಯವು ಸಹ ವೇಗವಾಗಿ ಕ್ಷೇಣಿವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ಪರಸ್ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಟಾಷ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಲಘು ಪೊಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯು ಸಹ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.
- ಒಣ ಬೇಸಾಯ- ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ/ಒಣ ಬೇಸಾಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಿರುಸು ವಾತಾವರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವಾರು ಅಡಚಣೆಗಳು ಇವೆ. ಒಣ ಬೇಸಾಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂಲವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಅವನತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇವುಗಳ ಕಳಪೆ ನಿವಾಹಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಳುವರಿ ಇಳಿಮುಖ ವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತೆಟ್ಯು ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ನೀರಾವರಿಯ ದಕ್ಕತೆ- ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ಹಾಗು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೀರು ನಿವಾಹಣೆ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಅಭಾವ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಚಿಂತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಾಲಾ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಡಚಣೆಗಳು- ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲಾಶಯಗಳು ತುಂಬದೆ ನೀರು ಬಿಡುವಲ್ಲಿ ತಡ, ನಾಲೆ ಕೊನೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತಲುಪದಿರುವುದು, ನಾಲೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಚೌಳು ಮತ್ತು ಕಾಣುರದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ದಕ್ಕತೆ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಅಸಮತೋಲನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಭೂ ಫಲವತ್ತತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗು ವಿಸ್ತರಣಾ ಅಡಚಣೆಗಳುತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನತೆ ಪೂರ್ವಕೆ ಚಾಲಿತವಾಗಿದ್ದು, ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಬೇಳಿಕೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಕಾಳಜಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೂತನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಅಳವಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ.

● ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳ ಕೊರತೆ-

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜಾರಿಯಲಿದೆ. ಇವುಗಳು ಬೆಳೆ ವಿಮಾನ ಯೋಜನೆ, ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ, ರೈತ ಸಂಚೀವಿನಿ, ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಿ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಆಡಳಿತದ ಜೊತೆಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ರೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

● ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಕೃಷಿಯಾಂತ್ರೀಕರಣ- ರೈತರಿಗೆ ನೂತನ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ- ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವೋಲ್ವಿವಧನನೇಯ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆದಾಯ ಲ್ಯಾಂಚಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆ ಹಾಗು ಹಣ್ಣಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯತ್ವ ಇದೆ.

● ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ- ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವೋಲ್ವಿವಧನನೇಯ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆದಾಯ ಲ್ಯಾಂಚಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆ ಹಾಗು ಹಣ್ಣಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯತ್ವ ಇದೆ.

(ಅ) ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕನಾಡಾಪಕದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೨೫ ರಷ್ಟು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶವು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಯ ಮಳೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೫.೬೦ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೧೯ ವೆರೆಗೆ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಉಳಿದ ೨೧.೧೦ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಿದೆ.

(ಆ) ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಉತ್ತರನ್ನಾಗಳ ಉತ್ತಮ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಆವಕದ ವೋಲ್ವಿ ರೂ.೨೫,೦೦೦ ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.೨೨,೦೦೦ ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಹಿವಾಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ವರಿಯಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಕಾಯ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರೈತರ ಕೃಷಿ ಉತ್ತರನ್ನಾಗಳಿಗೆ ಸ್ವಧಾರತ್ವಕ ಧಾರಣೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಸಾಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಿದೆ.

(ಇ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ

● ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲೊತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಅಂದಾಜು ಶೇ.೨೦ ರಷ್ಟು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ತರನ್ನಾಗಳು ವ್ಯಧವಾಗುತ್ತಿವೆ. ರೈತರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ತಿಳಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಕ ಹೊಸ್, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ರಚನೆಗಳು

ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಹೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಕೊಯೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಧಾರಿತ ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇ. ೧ ರಷು ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಗಳಿಂದ ಅಂದಾಜು ಶೇ.೨೫ ರಿಂದ ೩೦ ರಷು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ವ್ಯಾಧಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಲು ೨.೬೨ ಲಕ್ಷ ಮೆ. ಟನ್‌ಗಳ ಸಾಮಧ್ಯದ ಇಂ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದ ಇ, ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಇಲ ಮತ್ತು ಸಾವಜನಿಕ ವಲಯದ ಇ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳಿದೆ. ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಟಾಸ್ಕ್‌ಫೋರ್ಸ್‌ ತಯಾರಿಸಿದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಲಾವಾರು ಬಳಕೆಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಅಧಿರಿಸಿ ೨೦೨೦ ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯು ಅಂದಾಜು ಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಾಗಬಹುದೆಂದೂ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಶೇ.೨ ರಷು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗೃಹಿಸಲು ಶಕ್ತಿವಾಗಬಹುದೆಂದೂ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮೌಲ್ಯದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕ ಗೊಳಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕೊಯೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರಾಹಿ ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಗಳ ಹೋಲಾಗುವಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಧುನಿಕ "ಹಾವು ಹರಾಜು ಮನೆ" ಯನ್ನು ಹಾವುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಗ್ರೇಡಿಂಗ್, ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಹರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಹೊದಲಾದ ಇತರೆ ಮೌಲ್ಯಧಾರಿತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಹಾವು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರ್ವೀಕೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಸುಂಕವು ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಕಾರ್ಯ ಒಟ್ಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಶ್ರೇಣಿಕ್ರಿತ ಶೀತಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಸರಣಿ ಪೂರ್ವೀಕೆದಾರರು ವಾಣಿಜ್ಯ ದರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಸುಂಕ ಹೊದಲಾದವುಗಳು ಕೂಡ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಇನ್ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ತಾಜಾ ಹಣ್ಣ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೀತಲೀಕರಣ ಸರಪಳಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೀತಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಹಣ್ಣಗಳ ಮಾರಿಸುವಿಕೆಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೆಡುವಂತಹ ಹಣ್ಣ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಧ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಬೆಸೆದು ಮನದಿನಿಮಾಣ ಮಾಡಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್‌ನಡಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಕೊಯೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ' ಘಟಕದಡಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಲೀಂಕ್‌ ಸಬ್ಸಿಡಿಯ ಪ್ರಗತಿಯು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಇದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

(ಉ) ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀರ್ಯ ಸೇವೆಗಳು.

- **ಡೈರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಲ್ಯುವರ್ಥಿಕಾರ್ಟ್‌ನೇಗೆ ಏಷಿತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. ಐ ರಷ್ಟು ಡೈರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು ಹಾಲಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಶೇ.೧೦ ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಮೊಲ್ಯುವರ್ಥಿಕಾರ್ಟ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡೈರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳ ಕ್ಲೈಂಟ್‌ನೇಗೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.**
- **ಡೈರಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಖೆಗಳು**
ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿಯಾದ ೧೨,೨೬೭ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಖೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೩೬೬ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದವುಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ - ಪೂರ್ವೀಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮತೋಲನ**
೨೦೨೦ ಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣದೊಂದಿಗೆ (ಕನಾಡಿಕ್ ಅಂದಾಜಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ) ಕಳೆದ ಜಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಂತೆ ಗಮನಿಸಿದ ಪ್ರಪೃತ್ಯೀಯ ಸಂಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರದಿಂದ, (CAGR) ಶೀಫ್ತುದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯು ಪೂರ್ವೀಕೆಗಿಂತ ಏಷಿತಿ ಆಗುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿದೆ. ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಡಿಮೆ ತಾಳಿ ಆಗುವ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ೨೦೨೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಶೇ. ಐ ರಷ್ಟು ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಶೇ. ಐ ರಷ್ಟು ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಅಂದಾಜು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವೀಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
ಆದರೆ ಕಳೆದ ಇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (೨೦೨೦-೨೦೨೧) ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಬಾವಿ ದರವು ಕೇವಲ ಶೇ.೮ ರಷ್ಟು ಹೈನ್ ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕುಟ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವೀಕೆಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯವು ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನೈಮಣ್ಯತೆಯೆಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಜಾನುವಾರು ವಿಸ್ತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ**
ಜಾನುವಾರು ವಿಸ್ತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಅಲಕ್ಷ್ಯಗೊಂಡಿರುವ ವಲಯವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಶೇ. ಜಿ ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಜಾನುವಾರು ಕುರಿತಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಸಾಯಿಖಾನೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕೊರತೆ, ಕಡಿಮೆ ಲಾಭಗಳಿಕೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೃಷಿಕರು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹೂಡುವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ವಿಮುಖಿರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕೊರತೆ ರೋಗಕಾರಕ ಖಾಯಿಲೆಗಳಾದ ಹಕ್ಕಿ ಜ್ಞಾರ ಮುಂತಾದವು ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಅತೀವ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಗಾಗೆ ಹರಡುವ ಪಶು ಜ್ಞಾರ ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಿಂದಾಗಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಜನಶಕ್ತಿ ಕೊರತೆ : ಸ್ಥಿರವಾದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವೀಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜನಶಕ್ತಿಯು, ಹೈನ್ ಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆಗತ್ಯ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಬೋಧನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜನಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜನಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಕುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ಪರ್ಯಾಪ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಬಲಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಪಶು ಪ್ರೇದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗಳನೇ ಪಂಚ ವಾಷಿಂಕ ಯೋಜನೆಯ ದಾಸ್ತಾವೇಚಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳ ಅವಶ್ಯಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಹಾಯಾನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ.

(ಉ) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಅಯವ್ಯಯದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮೀನುಗಾರರ ವಿಸ್ತರಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೫.೨೮ ಲಕ್ಷ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರರಲ್ಲಿ ೪.೬೫ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮೀನುಗಾರರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗಳನೇ ಪಂಚವಾಷಿಂಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.೧೦ ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇದ್ದಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯು ಸಹ ಗಳನೇ ಪಂಚವಾಷಿಂಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರೂ.೧೦ ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಗಳನೇ ಪಂಚವಾಷಿಂಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೩೬೪೫ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ೨೦೧೦-೧೧ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲಾಖೆಯ ಅಯವ್ಯಯವನ್ನು ರೂ.೨೦ ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. ೫೦ ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುನೀಡಿ ಬಂಡವಾಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ, ಇಲಾಖೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ೨೧.೬೨%ರಷ್ಟು ಮದ್ದೆಗಳು ಖಾಲಿಯಿರುತ್ತದೆ.

ಖ) ರೇಷ್ಯೈಡ್ ಹಿಪ್ಪನೇರಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ರೇಷ್ಯೈ ಹುಳು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ನೂಲು ಬಿಬ್ಜುಣಿಕೆ, ಹರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ನೇಯೆಗೆ, ಹದಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಯೈ ಭಾಗೀದಾರರು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ರೇಷ್ಯೈ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಅದಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಎ) ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ನೀಡಿನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಮುನ್ಮೂಲಕಗಳಾಗಿವೆ. ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವದರಿಂದ ಉಳಿದ ದಾರಿಯೆಂದರೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ ಸಾಧಿಸುವುದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಂತಹ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳ ಒದಗಿಸುವಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂಚೊಣಿಯಲ್ಲಿರ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದೆಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ಹೂಡಿಕೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ನೀಡುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುದಾನ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು ಬಲವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿತ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

Questions

1. Which among the following has highest cropped area in Karnataka?

- a. Pulses
- b. Cereals
- c. Sugarcane
- d. Tobacco

2. Swabeejabhivridhi Yojane aims at

- a. To encourage farmers to take up seed production in large area.
- b. To encourage seed industries to take up seed production in large area.
- c. To distribute seeds to farmers at subsidised rates.
- d. To encourage agriculture universities to indigenously produce drought resistant seed.

3. National Food Security Mission (NFSM) aims at

- a. Increasing production of Rice and Pulses through area and yield enhancement in order to achieve the food security.
- b. To distribute cereals to only BPL households through PDS.
- c. To distribute cereals to both BPL and APL households through PDS.
- d. None of the above.

4. Which among the following is incorrect w.r.t. Modified National Agricultural Insurance Scheme (MNAIS) ?

- a. Bringing unit of Insurance to Gram Panchayat level for major crops.
- b. Claim liability and providing premium subsidy will be on government
- c. Covering pre sowing and post harvest risk.
- d. All are correct.

5. Bhoochetana programme aims at

- a. Increasing the crops (irrigated and rain-fed) yields by 20 per cent over the first phase of Bhoochetana in five years in 30 districts of Karnataka through science-led development and new innovation systems.
- b. To strengthen the institutional mechanisms such as seed villages, village seed banks, inputs supply, agricultural machinery hiring centers, farm extension through farm facilitators.
- c. To assess the impact of climate change in different agro-eco regions.
- d. All the above.

6. Which among the following is incorrect w.r.t. Karnataka Seed Mission?

- a. To achieve enhancement in agricultural productivity through increased SRR & Comprehensive Development of all facets of seed sector in Karnataka.
- b. To identify gaps in seed requirement, production and infrastructure for quality seed production and marketing.
- c. To have farmer's centric approach in varietal development, seed production and marketing.
- d. None of the above.

7. Amruthaboomi Yojane aims at

- a. Organic farming Promotional Programme.
- b. To encourage farmers to cultivate medicinal plants.
- c. To promote zero pesticide farming.
- d. None of the above.

8. Karnataka Krishi Mission aims at

- a. Bring new policies and guidelines which can improve the farm productivity to the level 4.5% per annum.
- b. Promotion of organic farming.
- c. Guiding Universities for producing professional and para-professional human resource for changing situations in Agriculture.
- d. All the above.

9. Karnataka Agricultural Prices Commission was set up to

- a. Only to advice State Government in the issues of policies and programmes related to remunerative prices for agriculture.
- b. To decide remunerative prices for agriculture.
- c. Commission will consist of farmers, agriculture experts and agro-economists.
- d. Both a & c.

10. Minimum Floor Price Scheme aims at

- a. Providing floor price for perishable agriculture commodities only.
- b. Providing floor price for cereals and pulses only.
- c. Both a & b.

11. Match the following technology parks with their location

1. Rice	a. Karatagi of Gangavathi taluk.
2. Coconut	b. Konehalli of Tiptur.
3. Tur dal	c. Gulbarga.
4. Maize	d. Ranebennur
 a. 1-d;2-b;3-a;4-c.	b. 1-a;2-b;3-d;4-c.
 c. 1-a;2-b;3-c;4-d.	d. None of the above.

12. Decline in sericulture area under cultivation and employment is due to

a. Urbanisation	b. Shortage of Agricultural labour.
c. Fluctuations in Cocoon/silk Prices	d. Reduction of customs duty from 30% to 15%.
e. Only b &d.	f. All the above.

13. Which among the following has highest production (in tonnes) in Karnataka?

a. Cereals	b. Pulses
c. Sugarcane.	d. Cereals and Pulses together.

www.AmbitionIAS.com

ಕೈಗಾರಿಕಾ

ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕಹೆಚ್ಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೂಡಿಕೆಗಳು:

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯು (೨೦೦೯-೨೦೧೪) ಇ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ದಿನಾಂಕ ೦೧.೦೪.೨೦೦೯ ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು.

೧. ಮಾನವ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ, ವೈಚಾಳಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭವ್ಯ ಕನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

೨. ಅಂಗಳರ ಒಳಗಾಗಿ ರೂ. ೨೦೦೦೦ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಗಂ ಲಕ್ಷ ಮಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆಯೆಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

೩. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಲಿಷ್ಠ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲಕರ ಸ್ವಿಫ್ಟ್ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು. ಅಂಗಳ ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ತರವ್ಯಾಪಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲನ್ನು ಶೇ.೧೨ ರಿಂದ ಶೇ.೨೦ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಸುವುದು.

ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯ

ಅಂಗಂ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿಯಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಮೆ ಶೇ.೪.೦೨ ರಷ್ಟು ಭಾಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸದರಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಈ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಶೇ.೬.೨೬ ರಷ್ಟು, ಒಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.೬.೧೦ ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಶೇ.೬.೫.೫೧ ರಷ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಲ್ಲಿ (GVA) ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಗಂ-ಗಳನೇ ಹೊಲಿಸಿದಾಗ ಅಂಗಂ-ಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೂ, ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಂಡವಾಳ) ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಆದರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಗೆ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಒಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿ, ಒಟ್ಟು ಹಾಗೂ ನಿವ್ವಳ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯ ಲಾಭ ಗಳಕೆಯು ಭಾರತಕ್ಕ ಹೊಲಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಅಂಗಂ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿನ ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಅಸಂಘಟಿತ ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಗಳ ಶೇ.೪.೧೨ ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ಅಸಂಘಟಿತ ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ಯೋಗದ ಶೇ.೪.೫೫ ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿಗೆ ಹೊಲಿಸಿದಾಗ ಕನಾಟಕವು ತಲಾ ಕೆಲಸಗಾರರ ಒಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿಯದಲ್ಲಿ (ರೂ.೮೨೨೯೯) ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯವು ಅಲ್ಲದೆ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಮಹತ್ವದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಕನಾಟಕವು ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.೪.೬ ರಷ್ಟು ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶೇ.೪.೮ ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ತಲಾ ಘಟಕದ ಒಟ್ಟು

ಮೌಲ್ಯ ಹಾಗೂ ತಲಾ ಕೆಲಸಗಾರರ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯದವಿಚಾರವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸಾನದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ತಲಾ ಉದ್ದಮವಾರು ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಹಾಗೂ ತಲಾ ಕೆಲಸಗಾರರ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಟ್ಟಗಳಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕ್ರಾಂತಿಕಾ ಘಟಕಗಳ

ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕ್ರಾಂತಿಕಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದಮ	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ(ತಯಾರಿಕೆ)	ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ(ಸೇವೆ)
ಅತಿ ಸಣ್ಣ	ರೂ.25 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ	ರೂ.10 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ
ಸಣ್ಣ	ರೂ.25 ಲಕ್ಷಗಳಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ	ರೂ.10 ಲಕ್ಷಗಳಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ರೂ.2 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ
ಮಧ್ಯಮ	ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ರೂ.10 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ	ರೂ.2 ಕೋಟಿಗಳಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ

೨೦೧೨-೧೩ ರಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಒಟ್ಟು ೨೪೨೦೯ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಶೇ. ೨೨ ರಪ್ಪು (ಇಂಗಳ ಘಟಕಗಳು) ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ತುಪ್ಪಳ ಹದಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ವೊದಲ ಸಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಶೇ. ೧೧ ರಷ್ಟೀರುವ ಪ್ರಕಟಣೆ/ ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾರ್ಪಾದನೆಯು ನಂತರದ ಸಾನದಲ್ಲಿ ರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾ ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಜವಳಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯ್ಲೆನ್

ಕನಾಟಕನೂತನಜವಳಿ ನೀತಿ ೨೦೧೨-೧೩

- ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾಗಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಜವಳಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರ ನೀತಿ: ೨೦೦೮-೧೩ಯು ೨೦೧೨ನೇ ಸಾಲಿನ ಮಾಚಿಕ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ “ನೂತನಜವಳಿ ನೀತಿ ೨೦೧೨-೧೩”ನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ವಾಕ್ಯ ಇಂದ್ರ ಜಕ್ಕೆಯೋ ೨೦೧೨, ದಿನಾಂಕ ಇಂ-ಇಂ-೨೦೧೨ರಂದು ಫೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ನೂತನ ಜವಳಿ ನೀತಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರೂ.೧೦,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಆಕಷಣೆ. ೫,೦೦,೦೦೦ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳು.
- ನೂತನ ಜವಳಿ ನೀತಿ ೨೦೧೨-೧೩ ಕ್ಕೆ ಏದು ವರ್ಷದ ನೀತಿಯ ಅವಧಿಗೆ ರೂ.೧,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ನೂತನ ಜವಳಿ ನೀತಿ ಅಂಗಣ-ಗಳ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಎಂ.ಎಸ್.ಎಂ.ಇ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಧನ, ಶೇ. ೧೫ ರಿಂದ ೨೦ ರವರೆಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ರೂ ಏ ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜವಳಿ ವಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ರೂ.೧ ರ ದರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಾಲಿ ಇರುವ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಶೇ. ೧೫ ರಿಂದ ೨೦ ರವರೆಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ರೂ ಏ ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರೋಗಸ್ತ ಸಹಕಾರ ನೂಲಿನ ಗಿರಣಿಗಳಿಗೆ ಶೇ. ೨೦ ರವರೆಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ರೂ ಏ ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಂಡವಾಳ ಸಹಾಯಧನ ಹಾಗೂ ಬಡ್ಡಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಜವಳಿ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಜವಳಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸುಸಜ್ಜಿತ ಜವಳಿ ಪಾಕ್ಷಿಕಗಳನ್ನು ಗ್ರೇನ್ ಫೀಲ್ಡ್ ಮತ್ತು ಬ್ರೇನ್ ಫೀಲ್ಡ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶೇ. ೪೦ ರಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಟ ರೂ ಏ ಕೋಟಿ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ SDCಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ₹,೦೦,೦೦೦ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಜವಳಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜವಳಿ ವಲಯದ ಸವಾರಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸೆಂಟರ್ ಆಪ್ ಎಸ್‌ಲೆನ್ಸ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರೂ.೧೦ ಕೋಟಿ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

- ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಜವಳಿ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವವಿಲ್ಲ.
- ಈ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನಾಂಟಕದ ನೂತನ ಜವಳಿ ನೀತಿ ಅಂಗಣ-ಗಳ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ನೀತಿಯಾಗಿದ್ದು ಜವಳಿ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನಾಂಟಕಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನಸೇವೆಗಳು

ಕನಾಂಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷಾಂತಿಯು ಗಣಪಾಠಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಗಣಪಾಠಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಸ್ಥಾಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಗ್ಗರುತಾಯಿತು.

ಇದು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ೨೦೧೭ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೫೫೦ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ರೂ. ೮೨೦೦೦ ಕೋಟಿ ಹೊತ್ತದ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ರಘು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆಗಳು, ಉತ್ಪನ್ನ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರುವ ವೃತ್ತಿಪರರ ಲಭ್ಯತೆ, ಉದ್ದೇಶಸ್ವೀಕ್ರಿಯೆ ಕಾರ್ಯಕರ ಕಾನೂನುಗಳು, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರಿಸರ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಕಾಸ್ಯಾಪಾಲಿಟಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳು ಕನಾಡಿಕವನ್ನು ಚಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಆಯ್ದುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿವೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನತಂತ್ರಜ್ಞನುಳಿದ್ದ ಮಗಳು

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೧೧ರ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೯ರಂದು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ನೀತಿಯನ್ನು ಫೋರ್ಮಿಸಿದ್ದ ನೀತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರ ಉತ್ಪನ್ನ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಉದ್ದೇಶಸ್ವೀಕ್ರಿಯೆ ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಹೂಡಿಕೆ ವಲಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಪ್ರೌಟೋಟ್ಯೋಪ್ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ಸ್ಟಿಲ್ ಲ್ಯಾಬೋರೋಟಿರಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಶತ ೫೦ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸು ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಶತ ೫೦ರಷ್ಟು ಉದ್ದೇಶಿಗಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸರಭಾಗಿತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದು.
- ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿಸುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಖಾಸಗಿ ಸರಭಾಗಿತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲ್ಯಾಟ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇ ಮಾದರಿಯ ಕೆಳೇರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪರ್ಕದ ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದೇಶಗಳ ವಿನೂತನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಶತ ೨೦ರ ಹಣಕಾಸು ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಹುಬ್ಬಳಿ-ಧಾರವಾಡ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕನಾಡಿಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕ ವಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವವರ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಉಪಭೋಗಿತೆಗೆ ಗುಂಪು ರೂಪಿಸಲು ನೆರವಾಗುವುದು.

- ಕಾನೂನು ಅನುಸರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಹೊಂದುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಟೆಂಡರ್ ಮತ್ತಿತರ ದಾಸ್ತಾನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು, ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಸೈರ್ಪಿಡಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಶಿಳ್ಳವಳಿಕೆ ಪರಿಸರಲು ಸೀಮಿನಾರ್ಥ/ಸಮೈಜಿನಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇ ವರ್ಷಗಳಿಗಂತೆ ಹಳೆಯದಾದ ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ/ಸೇವಾ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ/ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ “ಸ್ಥಳೀಯ ವಿರೀದಿ” ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಮೂಲದ ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಅಣುಶಕ್ತಿ, ಉಪಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸರಕು ಸಾಮಗ್ರಿಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಅಂತರಾಂತರಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಇ-ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು, ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದರೂ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಹಾಡಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರು ಬೆಸೆಯುವಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- **KITVEN** ಧನವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲನ್ನು ಪ್ರತಿಶತ ಎಂರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಶತ ಇಳರಷ್ಟು ವೊತ್ತನ್ನು ವಿವಿಧ ಚಂದಾದಾರರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಆರಂಭಿಸುವ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವೃತ್ತಿಪರರಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿ.ಸಿ.ಧನಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಬೆಂಗಳೂರು ಜನದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಸರ್ಕಾರವು ಇಂತಹ ಪರಿಸರ ಸೈರ್ಪಿಡಿ ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ರಾಮನಗರ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಹನಾ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.

- ಒಳ್ಳಾರಿ, ಗುಲ್ಬಗಡ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಸ್‌ಲೆನ್ಸ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಅರೆ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಕಲಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು
- ಸೈರಿಂಗ್ ಹಾಲ್ಸ್ ಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣ/ಇ-ಶಿಕ್ಷಣ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಡೆಯಿಲ್ಲದೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಉದ್ದೇಶಮೇಲೊಂದಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಕ್ರೀಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಮತ್ತು ಅನಧಿಕೃತ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಇರುವ ತೊಂದರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿ ಅಧಿಕೃತ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾಳನೆ, ಗಣಿತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳ ವಿಷಯಗಳ ಅನ್ವಯೋನ್ವೇಶನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಭೌದ್ದಿಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಾದ ಜಾರಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಭೌದ್ದಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.
- ಕನಾಂಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಅರೆ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಯುವತಿಯಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, ದಾಖಿಲೆಗಳು, ವಹಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕಾಲವಾಗುವಂತೆ ಸರಳೀಕರಿಸುವುದು.

ಕನಾಂಟಕದ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕಾ ನೀತಿ ೨೦೧೯

೧. ಭಾರತ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ೨೦೨೦ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೪೦೦ ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಗಂರಷ್ಟ ವಹಿವಾಟು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆದಾರನಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು.

೨. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ರಷ್ಟ್ರಿನ ಲಂ ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ೨೦೨೦ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇಕಡ ಗಂರಷ್ಟನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು.

೩. ದೂರಸಂಪರ್ಕ ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ವೈಮಾನಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇಂಥನ ಮುಂತಾದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು.
೪. ಕನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡವಾಳ ನೆಲೆಯಾಗಿಸುವುದು.
೫. ಕನಾಡಟಕದಲ್ಲಿನ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ೨೪೦,೦೦೦ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು, ೫೦೦ ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಭಾರತ ದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಪಿಎಚ್‌ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನಾಡಟಕದ ದೇಣಿಗೆಯಾಗಿ ಶೇಕಡ ಅಂರಷ್ಟನ್ನು ನೀಡುವುದು.
೬. ಕನಾಡಟಕ ಮೌಲ್ಯ ಸೇಪಕಡೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು.

ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉದ್ದೇಶ:

ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಹಿವಾಟಿ ೧೫೦೦ ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತದಾಗಿದ್ದು, ಏಶಿಯಾ ಫ್ಯಾಸಿಫಿಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ಇಂರಷ್ಟಿದೆ. ಏಶಿಯಾ ಫ್ಯಾಸಿಫಿಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾಲು ಕೇವಲ ಪ್ರತಿಶತ ೧೫ರಷ್ಟು ಇದ್ದು, ಭಾರತದ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರತಿಶತ ೪ರಷ್ಟು ಕನಾಡಟಕದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉದ್ದೇಶದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೧೧ರ ಜನವರಿ ೨೯ರಂದು ಕನಾಡಟಕ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಈ ನೀತಿಯ ಮುಖ್ಯಂಶಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ

೧. ಉದ್ದೇಶದಾರರ ಸಂಪನ್ಯಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರೂ ೨೫ ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಕನಾಡಟಕ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ವಿನೂತನ ಧನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಹೊತ್ತಿಸುವುದು.

೨. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

೩. ವಿನೂತನ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸುವುದು.

೪. ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೊಡಿಕೆಯಾಗಲು ಕನಾಡಟಕವು ನೆಚ್ಚಿನ ತಾಂತ್ರಿಕಾಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ “ಕನಾಡಟಕ ಗಮ್ಯ ತಂಡ” ರಚಿಸುವುದು.

೫. ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯದ ನೀತಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (EHMH) ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಬೆಂಗಳೂರು-ತುಮಕೂರು: ಸೆಲ್ಲಿ-ಕಂಡಕ್ಕರ್, ಬದಲಿ ಇಂಥನ/ಸೋಲಾರ್ ಇಂಥನ, ಅಂತರ್ರಕ್ ವಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೇದ್ಯಕೇಯ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಎಂಬಡೆ ಸೇವೆಗಳು

ಪಶ್ಚಿಮ ಕನಾಟಕ : ಶಿವಮೊಗ್ಗ-ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ ಭಾಗಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪಾಲ್ಸಿಕ್, ಮೇಟಲ್ ಘ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸೇವೆಗಳು ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕ : ಹುಬ್ಬಳಿ-ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಅಟೋಮೋಟಿವ್ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಹೈ-ಟೆಕ್ ಮತ್ತಿನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹೈ-ಟೆಕ್ ಟೊಲಿಂಗ್ ಮೈಸ್ಲರ್-ನಂಜನಗೂಡು : ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯವನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದೆ ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ ಮತ್ತು ಗಣಕಯಂತ್ರ ಭಾಗಗಳು.

೬. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ ಹಾಡ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವು ೫೦೦ ಎಕರೆಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ೨೦೦ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಬೃಹತ್ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೭. ೫೦ ಎಕರೆ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ, ಗೋದಾಮುಗಳು, ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕ/ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ವಿತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಕಭೇರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ನಿವಾಸಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಾವಜನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಾಗಳಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗುವದು.

೮. ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಹತ್ತಿರ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೂಡಿಕೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಎಕರೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೋಬೈಲ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಸೆಟ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮತ್ತು ಜೋಡಣಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

೯. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಅರೆವಾಹಕ(ಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್‌) ನೀತಿ :

ದೇಶದ ಸುಮಾರು ಪ್ರತಿಶತ ೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಂದೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಾರರು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ದೇಶದ ಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್ ವಲಯದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ಅಂರಷ್ಟು ಈ ನಗರದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್ ಉದ್ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೧೦ರ ಫೆಬ್ರುವರಿ ಅಂತಿಮ ಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್ ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅ) ಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್ ವಿನ್ಯಾಸ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ ಸಂವಹನ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ.೧೦ ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ “ಕನಾಟಕ ಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಧನ”ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಆ) ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಏಣಿಭಿಗಿಇಂಎಸೇಮಿಕಂಡಕ್ಟ್ರ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಎಂಬಿಡೆಡ್ ಸಾಪ್ರೋವೇರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಶತ ಅಂರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ರೂ. ೨೫ ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ.

ಇ) ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂ ೪೦೦ ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವ ಮತ್ತು ರೂ ೧೦೦೦ ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ವರೆಗಿನ ATMP ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬಂಡವಾಳ

ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣವಾರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೊತ್ತುಹುದುನ ಮಂಜೂರಿ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಆ) ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಒಟ್ಟು ಹೊತ್ತುದ ಪ್ರತಿ ಶತ ಇಂರಷ್ಟು ಸಹಾಯವನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕನಲ್ಲಿ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟ್ ಟೈಪ್ ಸೈಎಸ್ ಸುಸಚ್ಚಿತ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ವಿರೀದಿಗಾಗಿ ಬದಗಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡ್‌ಕರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉ) ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ೨೦೦೯-೧೦ರ ಕ್ಯಾರಿಕಾ ನೀತಿಯ ಅನುಸಾರ ಏಪಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉ) ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ೨೦೦೯-೧೦ರ ಕ್ಯಾರಿಕಾ ನೀತಿಯ ಅನುಸಾರ ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟ್‌ರ್ ಫೋಟಿಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ಉತ್ತೇಜನಾ ಸಹಾಯಧನ ಬದಗಿಸುವುದು.

ಇ) ಭಾರತೀಯ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಶತ ಇಂರಷ್ಟು ವಂತಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ರೂ. ೫ ಕೋಟಿ ಹೊತ್ತುದ ಸುಸಚ್ಚಿತ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಹೊಂದಿರುವ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ರೂ ೧೦ ಕೋಟಿ ಹೊತ್ತುದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸುವುದು.

ಇಂ) ವಿಶೇಷ ಹೊತ್ತುಹ ಧನವನ್ನು ನೀಡಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಬಿಂಬಿವಲಯದಲ್ಲಿ ATMP ಫೋಟಿಕಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಎ) ಕನಾಡಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ಮತ್ತು ಕನಾಡಟಕ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತ ಇವುಗಳು ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅಧಿವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುವುದು.

ಏ) ಕನಾಡಟಕ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ನೀತಿಯ ಅನ್ವಯ ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸೌರ ಪಿ.ವಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಫೋಟಿಕಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಹೊತ್ತುಹ ಹಾಗೂ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ದೇಶ

ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಶತ ಇಂರಷ್ಟು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನಾಡಟಕದಲ್ಲಿ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆದಾಯದ ಪ್ರತಿಶತ ಇಂರಷ್ಟು ಕನಾಡಟಕ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕನಾಡಟಕದ ಜೈವಿಕ ವಲಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರತಿಶತ ಇಂರಷ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ರಘು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದ್ದು, ದೇಶದ ಜೈವಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರತಿಶತ ಇಂರಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೯ರ ಜುಲೈ ರಿಂದ ಕನಾಡಟಕ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ದ್ವಿತೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಫೋಟಿಸಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

- ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕೃಷಿ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (IABT), ಬೈಯೋ ಇಂಫಾರ್ಮಾಟಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಅಪ್ಲೆಚ್ ಬೈಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸಂಸ್ಥೆ (IBAB) ಸೆಂಟರ್ ಪಾರ್ ಹ್ಯಾಮನ್ ಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ (ಅಣಳಿ) ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶೈಕ್ಷಣಿಕಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು.
- ಅತ್ಯಾತ್ಮಮ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಮೂಹ ಸಾರಿಗೆ, ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಹಾಗೂ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಮತ್ತಿತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪಶು ಸಂಗೊಂಡನೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸುವುದು.
- ಜೆನಾಮಿಕ್ಸ್, ಬೈಯೋಇಂಫಾರ್ಮಾಟಿಕ್ಸ್, ಜೈವಿಕ ಇಂಥನ ಮತ್ತಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಉದ್ದಿಮೆದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂಚೋನೀಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೈಯೋಇಂಫಾರ್ಮಾಟಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಈ ಎಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ನೇರವು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಕನಾಟಕಲುದ್ಯೋಗಮಿತ್ರ (ಕೆಂಪುವರ್ಮ)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೃಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಂಖಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಹೂಡಿಕೆದಾರಿಗೆ ಏಕೈಕ ಸಂಪರ್ಕ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನೋಡ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವವರಿಗೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಅನುವೋದನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೃಗಾರಿಕೋಂಡ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವುದು.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ರೂ. ೩೦ ಕೋಟಿಗಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುವೋದನೆ ನೀಡುವ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೀಡಿಕೆ ಸಮಿತಿಯ (ಎಸೋಎಚ್‌ಎಸಿಸಿ) ಮತ್ತು ರೂ. ೩ ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ. ೩೦ ಕೋಟಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ

ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಏಕಗಳಾಕ್ಷಿ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯ (ಎಸ್‌ಎಎಸ್‌ಡೆಬ್ಲೂಎಸಿಎಸಿ) ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಸುತ್ತಿದೆ.

Questions

1. Which among the following is/are correct?

- a. In Karnataka, Gross Value Added (GVA) per worker in unorganized manufacturing enterprises is more than all-India average.
- b. In Karnataka, Gross Value Added (GVA) per worker in organized manufacturing enterprises is more than all-India average.
- c. In terms of both GVA per enterprise and GVA per worker, Karnataka stood first in the country and accounted for more than twice as much as that of all-India average in service sector.
- d. b & c.

2. Which among the following is/are correct wrt Karnataka Nuthana Javali Neethi (2013-18)?

- a. New employment opportunities to 5 lakhs people.
- b. More emphasis will be given for development of technical Textile sector.
- b. Maximum Financial Assistance is being provided to MSME sector.
- d. All the above.

3. Which among the following is/are correct wrt ICT policy (2011)?

- a. Set up IT Investment Region (ITIR) near Bangalore International Airport Limited.
- b. Encourage setting up of Special Economic Zones (SEZs) dedicated to MSMEs in Mysore, Mangalore, Hubli- Dharwad Gulbarga and Belgaum.
- c. Preference to MSMEs in Government procurement orders.
- d. Initiate, enable and encourage “Buy Local” program to source from local IT/BPO/Telecom companies.
- e. All the above.

4. Which among the following is/are in-correct wrt Karnataka's I4 Policy 2013?

- a. Offers incentives and exemptions to facilitate existing & new firms to set up software or hardware development centres in tier-1, tier-2 & tier-3 cities in the state.
- b. Single-window agency for expeditious approvals, extends exemption from the state labour laws under the Industrial Employment Act for another five years.
- c. To achieve a whopping Rs.4 lakh crore (Rs.4 trillion) software exports from the state by 2020 , accounting for over 40% of the country's total exports.

5. Which among the following is/are correct wrt Karnataka's Electronics Systems Design and Manufacturing Policy 2013?

- a. Emerge as the leading contributor to India's ESDM sector by accounting for at least 10% of the USD \$400 billion by 2020.
- b. Generate over 20% of the country's total ESDM exports target of USD \$80 billion by 2020.
- c. Generate at least 240,000 new jobs, 25% of India's PhDs and 5000 patent filings in ESDM sector in Karnataka by 2020.
- d. All of the above.

6. Karnataka Udyog Mitra aims at

- a. Single contact point for all investors who are looking at setting up enterprises / business in Karnataka.
- b. Developing skills of un-employed youth in industrial sector.
- c. Generate 10 million jobs at the end of 2020 in industrial sector.
- d. Both b & c.

www.AmbitionIAS.com

ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯದಗಳು

ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸೇವೆದ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ದಿನಾಂಕ ೨೦-೧೯-೨೦೧೯ರಂದು ಗಣರಾಜ್ಯ ಮೇಗಾ ವ್ಯಾಟ್‌ ಆಗಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅಳಂಬ ಮೇಗಾ ವ್ಯಾಟ್‌ (ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯೂ ಸೇರಿ) ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪಾಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮೇಗಾ ವ್ಯಾಟ್‌ ಆಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ಮೂಲಗಳ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ಶೇ. ೬೦ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೦೧೯-೨೦೨೦ರಂದು ಇದ್ದಂತಹ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೬೫ ಪಾಲು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. (ಬಿತ್ರೆ ೧೨.೪). ಇದಕ್ಕೆ ಮಿನಿ ಜಲೋತ್ಪನ್ನ ವಿದ್ಯುತ್ ಪಾಲು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಶೇ.೬೫ಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತದೆ. ಜಲ ಮತ್ತು ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪವನ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಾಣಿಕೆಯು ಅಂತಿಮ ಮೇ.ವ್ಯಾ ಮೂರನೇಯ ಅತ್ಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ವಿನಿಮಯಗಳು

ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸಲು, ಕನಾಡಟಕವು ನೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಇಂಥ ಕನಾಡಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಂಗಳ-ಇಳ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ವಿನಿಮಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಏರುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸೇವೆದ ದರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಇಂಥನ ಖರೀದಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತರೇ ಕಾರಣವು ಉಪಹಿಸಲಾಗದ ಮಾನ್ಯನ್ನು ಮಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯವು ಅದರ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಘಟಕಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಖರೀದಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪರಿಕೆಯು ಜಡಿಗೆ ಇಳಿದಿರುವ ಸರಾಸರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯು ಬೇಲೆಯು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣ ನಷ್ಟಿ :

ಕನಾಡಟಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಅದರ ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣ ನಷ್ಟಿವನ್ನು ಶೇ.೨೮.೬ ರಿಂದ (೨೦೦೫-೨೦೧೯ರಲ್ಲಿದ್ದು) ಶೇ.೨೦ರವೆಗೆ (೨೦೨೨-೨೩ರಲ್ಲಿ) ತಗ್ಗಿಸಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ ಅಂಗಳರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇ.೧೮ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪುನರ್ರಖಿತ ತ್ವರಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾಗ-ಎ ಮತ್ತು ಭಾಗ-ಬಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಏರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ-ಎನಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಅಳವಡಿಕೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಪರಿಶೋಧನೆ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಆಧಾರಿತ ಗ್ರಾಹಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ-ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಚಾಲವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಗಣಕ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಗಣಕ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮನ್ಯಾವಾಹಕಗೊಳಿಸುವುದು, ಗಣಕ ಲಾಪಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು, ಪರಿವರ್ತಕಗಳನ್ನು/ಪರಿವರ್ತಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆರುವರುವುದು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯ ರೀತಿ

ಕೋಷ್ಟಕ ಗಣರಾಜ್ಯ ಶೋರಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೦೨೨-೨೩ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು (ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್) ಸೆಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ) ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ಅಂದರೆ ಶೇ. ೬೨.೨೨ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಜರ್ಮನೀ ದೂರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಏರಡನೇ ಸ್ಥಾನವು ಗೃಹ ಬಳಕೆಯ ಪಾಲು ಶೇ. ೧೯.೬೭ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೋ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಗ್ರಾಹಕರು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಚೇಡಿಕೆಯ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ.

೧. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಣಿಕ್ರಾಂತಿ ದಿನದ ಸಮಯಾಧಾರಿತ ದರವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ (ಸಾಂಕ್ಷೇಪಿಕ) ಲೋಡ್ ಜಂಂಕ್ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಲೋಡ್‌ನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಗೊಳಿಸುವುದು.

೨. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆರಾಗುವುದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಟೈಪ್‌ಸ್ಕ್ರಾಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬೀದಿ ದೀಪಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವುದು.

೩. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃಷಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಲೋಡ್‌ನ ಗಣಕರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಜೊತ್ತೀ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಬೇರೆದಿಸಿ ಅಳಿಸಿದ್ದ ನಿಲುಗಡೆ ರಹಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜನ್ನು ಗ್ರಾಹಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ಲೋಡ್‌ಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

೪. ಕೃಷಿ ಲೋಡ್‌ಗೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರೋಲೈಜ್‌ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.

೫. ಸೋಲಾರ್ ವಾಟರ್ ಹೀಟರ್‌ನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಂತೆ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಉತ್ತೀರ್ಣಿಸುವುದು

೬. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಥನ ಮಂತ್ರಾಲಯದವರ ಬ್ಯಾರೇಂ ಆಫ್ ಎನಬೆಂ ಎಫ್‌ಶಿಯನ್‌ನಿಯವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಬಚತ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.

೭. ಎಲ್ಲಾ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು/ಕಾರ್ಪೊಲೇಷನ್‌ಗಳ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ೬೦೦ ಚದರ ಅಡಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಮಿತ ಸ್ಥಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನಿವಾಸಿ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಾರ್ ವಾಟರ್ ಹೀಟರ್ ಹೀಟರ್ ನಿರ್ಮಿತ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.

೮. ಸರ್ಕಾರ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ/ಅನುದಾನಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ/ಮಂಡಳಿಗಳಲ್ಲಿ/ಕಾರ್ಪೊಲೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಎಫ್‌ಎಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೯. ಬ್ಯಾರೇಂ ಆಫ್ ಎನಬೆಂ ಎಫ್‌ಶಿಯನ್‌ನಿಯವರು ನಿಗದಿ ಪದಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.

೧೦. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಳವಡಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ ಮಾದರಿ/ನಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಗರ. ಫೆಲ್ಲೇರೋಸೆಂಟ್ ಟ್ರೋಬ್ ಲೈಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಾಮ್ರದ ಚೋಕ್ ಬಳಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಚೋಕ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಕಂಪನಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಕ್ಯಾಟ್‌ಗ್ರಿಡ್ ಪ್ಲೆಲಟ್ ಪ್ಲೋಟ್‌ನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಕ್ಯಾಟ್‌ ಮೀಟರ್ ತಾಂತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಂಥನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮುಖಾಂತರ ದಾಖಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಪೋಸ್ಟ್ ಪೇಯ್‌/ಪ್ರಿ ಪೇಯ್‌ ಆಯ್‌ಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ:

ನಿರಂತರ ಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನ

ನಿರಂತರ ಜ್ಯೋತಿಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಲೋಡ್‌ನ್ನು ಕೃಷಿ ಲೋಡ್ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ಲೋಡ್‌ಗಳಾಗಿ ಬೇರೆಡಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜಿಗಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ದಿನದ ಅಳ ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲವೂ ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ ಯೋಜನ

ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುತ್ಕ್ಷಕ್ತಿ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣದ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ಕ್ಷಕ್ತಿ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಅಂಂಜರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ೧೦೦೦ ವಿದ್ಯುತ್‌ರಹಿತ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒದತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಎಂ.ಇ ಮೀಲಿಯನ್ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ರಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.

ಕನಾಟಕ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತ (ಕೆ.ಆರ್.ಇ.ಡಿ.ಎಲ್)

ಕನಾಟಕ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತವು(ಕೆ.ಆರ್.ಇ.ಡಿ.ಎಲ್) ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಭಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (ನೋಡಲ್ ಪಜೆನ್).

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಹಸಿರು, ಸ್ವಷ್ಟ ಅನುಕೂಲಕರ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಇಂಥನದ ಭದ್ರತೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ನಿತಿಯನ್ನು (೨೦೦೮-೧೪ ಅವಧಿಗಾಗಿ) ೧೯-೧೦-೨೦೧೦ ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸೇರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತರುವಲ್ಲಿ ಚಾಲನೆಗಾಗಿ ೨೦೧೧-೧೧ ಅವಧಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಸೌರ ನಿತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.23: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನದಡಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಸೇಪದೆ

(ಎಂ.ಡಬ್ಲಿಯ್)

ಮೂಲಗಳು	2011–12ರಲ್ಲಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಸೇಪದೆ	2012–13ರಲ್ಲಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಸೇಪದೆ	2013–14ರಲ್ಲಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಸೇಪದೆ (30 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್–2013ರವರೆಗೆ)
ಪವನ ವಿದ್ಯುತ್	215.05	201.65	46.40
ಸ್ಥಾ/ ವಿನಿ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್	34.85	51.01	26.40
ಸರ್ವ ಉತ್ಪಾದನೆ	184.00	180.00	58.00
ಸೌರ ಶಕ್ತಿ	3.00	5.00	10.00
ಜ್ಯೋತಿಕ ತ್ವಾಧ್ಯ ಶಕ್ತಿ	0	2.50	0
ಒಟ್ಟು	436.90	440.16	140.80

* ಆಧಾರ: ಕನಾಡಿಕ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಥನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ಇವಂಸಿ

ರಸ್ತೆಗಳು

ರಾಜ್ಯದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು (ಅಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳು) ಪ್ರತಿ ೧೦೦ ಚ.ಕೆ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದವು ೫೯.೬೪ ಕ.ಮೀ. ಇರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿನ ರಸ್ತೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಉದ್ದವು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದ್ದು ೨೦.೫೬ ಕ.ಮೀಗಳಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬಗಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಸ್ತೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಉದ್ದವು ಅತೀ ಕಡಿಮೆಯದಾಗಿದ್ದು ೭೦.೫೮ ಕ.ಮೀ.ಗಳಿರುತ್ತದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 12.30: ಕನಾಡಿಕದಲ್ಲಿನ ರಸ್ತೆ ಉದ್ದದ ವಿವರಗಳು.

(ಕ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ರಸ್ತೆಯ ವರ್ಗೀಕರಣ	ವರ್ಷ	
	2012–13	2013–14(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್–2013)
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು	4490	4688
ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು	20770	20572
ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳು	49959	49959
ಮುನಿಪಲ್ ರಸ್ತೆಗಳು	8366	8366
ಇತರೇ ರಸ್ತೆಗಳು	148412	148412
ಒಟ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳು	231997	231997

ಆಧಾರ: ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ಬಂದರು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ

ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೨೦೦೬ರಾತ್ಮಕವಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ೫೦೦ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಾರ್ಥ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ರೂ.೩೬೭.೧.೧೨ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಯೂಲ್‌ಬರ್, ೨೦೧೯ರಂದು ೧೯೦೪.೬೦ ಕಿಮೀ ರಸ್ತೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಡಾಂಬರು ಹಾಕಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಷಿಜ್ ಜನವಸತಿಗಳು (ಬುಡಿಭಾಜಿಣಾಟ್) ಇನ್ನೂ ಯಾವುದೇ ರಸ್ತೆಗಳಿಂದ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು

ಕನಾಂಟಿಕದ ಶಾಖಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ೨೨೪೮ ರಷ್ಟುದ್ದು, ಇದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರಾಸರಿ ತೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇನ್ನೇ ಮತ್ತು ಇನ್ನೇ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.40: ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದಂತೆ ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಶಾಖಾ ಜಾಲದ ವಿವರ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೀಟರ್‌ಗಳು	ಮಾರ್ಚ್ 2011	ಮಾರ್ಚ್ 2012	ಮಾರ್ಚ್ 2013
1	ವಾಣಿಜ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು	5122	5610	6052
2	ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್	1256	1374	1460
3	ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಪ್ಕೆಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿ.	38	40	40
4	ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್	177	177	178
5	ಡಿಸಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕ್	608	615	630
6	ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾರಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್	38	38	38
7	ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ	29	31	32
	ಒಟ್ಟು	7268	7885	8430

ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು

ದೇಶೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಅವುಗಳ ನಿವ್ವಳ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಾಲದ ಶೇಕಡ ಇಂ ರಷ್ಟನ್ನು ಆದ್ಯತಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೀಡಿರುವ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೧೯ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು ಮುಂಗಡ ರೂ.೧೨೦೯೮ ಕೋಟಿಗಿಂತ ರೂ.೧೫೫೧೨ ಕೋಟಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದು, ಮುಂಗಡಗಳ ಶೇಕಡ ಇಂ.೬೬೮೬೭೨ , ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರಬರಾಜು ಕೊರತೆಯು ಸುಮಾರು ಶೇ.೧೦ರಷ್ಟುದ್ದು, ಈ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊರ್ಯೆಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಕನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಂದರೆ ಕನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ, ಕನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಕಂಪನಿಗಳು ಬದಲಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಂದರೆ ಸ್ಕ್ಯಾಟ್‌ಗ್ರಿಡ್, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಳವಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

- ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ವಲಯದಡಿ ಪ್ರಾಕ್ತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಧುವುದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ವಿತರಣೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧಾರಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಏರ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರ್ಯೆಸಲು, ಸ್ವಾಪಲಂಬನ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸೇರ್ವಾರ್ಡ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

12.4.2 ರಸ್ತೆಗಳು

- (1) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ರಸ್ತೆ ಜಾಲವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಿಂದ ಅಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.
- (2) ಸುಮಾರು ಶೇ.೬೪ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಶೇ.೯೯ರಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳ ಸಾಗಾರೆಕೆ ದಾರಾಗಲವು ಏಕ ಪಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಹನ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಬಹುತೇಕ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ದ್ವಿಪಥ ಅಗಲಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಲಿಫೆಗೇರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- (3) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಮಾತ್ರ ಶೇ.೨೦೧೩ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೨.೦೩ ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಪರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಹನಗಳ ಪರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸೂಳವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಅಗಲಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೇವಲ ಶೇ.೧೯ರಷ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಸಾಗಾರೆಕೆ ದಾರಿ ಅಗ್ಗೆಲು ಚರ್ಚಾವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- (4) ಸರ್ವಾರ್ಥ ರಸ್ತೆಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಬಂಡ ನಷ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಬಂಡ ನಷ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಶೇ.೪೮ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳು ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ಶೇ.೫೨ರಷ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಮೇಲ್ಲಿಫೆಗೇರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

12.4.3. ಸಾರಿಗೆ

- (1) ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡೆಯವಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬಂಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಇದರ ಕಾರ್ಯತ್ವ ಜರಬೆಯು ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡ ಸಂಚಾರದ ಕಾರ್ಯತ್ವ ಜರಬೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಾಧಾರಣೆಗೇರಿಸುತ್ತದೆ.

- (2) ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಕ್ಲಾನ್‌ಮೋಂಟ್ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥೆಷನ್ ಪ್ರಸ್ತುತ ೨೪೩೦ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥೆಷನ್ ಪ್ರಸ್ತುತ ೩೧.೧೦ ಲಕ್ಷ ಕೆ.ಮೀ. ಸಂಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸರಾಸರಿ ೪೯ ಲಕ್ಷ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಶೇ. ೮.೧೭ರಷ್ಟು ಏರ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರುನಲ್ಲಿ ಏರ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರ್ಯೆಸಲು ೨೦೧೭ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಕ್ಲಾನ್‌ಮೋಂಟ್ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥೆಷನ್ ೧೦೦೦೦ ಬಸ್ಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

12.4.4. ರೈಲ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ಯಾಸ

- ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೆಟ್ರಿನರಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ವಾಹಿಸುವಾಗ, ರಾಜ್ಯದ ಇಲಾಖೆ/ಬಿಜಿನೆಸ್ ಲೆವಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಸಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆಸುವಾಗ ಕಂಡುಬಂದ ಹಲವಾರು ನಿರ್ವಿಳಂಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಸಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ ತರುವಾಗ, ಭಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಾರಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಂದು ಕನಾಟಕವು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈಲು ಸಾಂದರ್ಭತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಂದರ್ಭತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರೈಲು ಸಾಂದರ್ಭತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು

ಅನುಷ್ಠಾನದ ವೇಗವನ್ನು ಮತ್ತು ರೈಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಹೊಸ ರೈಲ್‌ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 50:50 ವೆಚ್ಚ ಪಾಲು ಹಂಚಿಕೆ ಅಥವಾರದ ಮೇಲೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಚ್ಯುಟ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವೈಮಾನಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಅಯೋಜಕರಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಕನಾರಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಆಸನಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ, ಹಾರಾಟದ ಮೈಲುಗಳಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- ವಿಮಾನ ಯಾನ ಟಿಕೆಟ್ ದರಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು.
- CESSNAದಂತಹ ಸಣ್ಣ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು (ATR) ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

➤ ಗುರುಪ್ರಾ-ಬಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸುವುದು.

ಮೆಟ್ರೋ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪಾದ ಏನಂದರೆ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ನೀಡುವುದು. ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ರೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು ಯೋಜನೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಸಮೂಹ ಪ್ರಯಾಣ ರೈಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೀಬ್ರೋ-ಐನ್‌ (ಬೆಂಗಳೂರು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಎಂ.ಬಿ. ರಸ್ತೆವರಗಿನ 6.7 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳು) 20-10-2011ರಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದ್ದು, 2013ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 147 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಲಭ್ಯವು ದೊರೆತಿರುತ್ತದೆ.

Questions

1. Which of the following is/are in-correct wrt power sector in Karnataka?

- a. Hydel power generation has the highest share in the total power capacity followed by thermal energy.
- b. Agricultural sector (water pumping through irrigation pumpsets) accounted for highest share of electricity consumed.
- c. The private sector capacity includes mainly the renewable energy sources of power generation with a share of nearly 60%.
- d. Solar energy has the highest share in renewable energy sources of power.

2. Re - structured Accelerated Power Development Reforms Programme aims at

- a. To strengthen the power distribution network and reduce overall AT&C losses.
- b. Implementation of IT applications / energy auditing and establishment of IT based consumer service centres.
- c. Implementation of regular distribution network strengthening projects such as strengthening 11kV distribution system.
- d. All the above.

3. Niranthara Jyothi Yojane (NJY) aims at

- a. To provide continuous power supply to SEZ through 11kV distribution system.
- b. To provide 24 hours quality power supply to both urban and rural areas by reducing AT&C losses.
- c. To segregate the rural area loads into agricultural and non-agricultural loads so as to provide 24 hours of quality power supply to rural areas.
- d. Both a & c.

4. With respect to Karnataka Renewable Energy Development, which is/are correct

- a. Wind energy accounts for major share in the capacity.
- b. Solar energy accounts for major share in the capacity.
- c. Solar Policy for 2011-16 for giving impetus to exploitation of solar energy.
- d. Both a & c.

5. In the State, the average length of the PWD roads (viz; NH, SH & MDR) per 100 sq.km area is highest for

- a. State highways.
- b. Municipal roads.
- c. Major district roads.
- d. National Highways.

www.AmbitionIAS.com

ನೈಸಿಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ

ಕಾಡುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ೨೨,೬೧% ಅರಣ್ಯದ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೯.೧: ೨೦೧೧-೧೨ನೇ ಸಾಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಗೀಕೃತ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನಾಂಟದಲ್ಲಿನ ದಾಖಿಲಕ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳು:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕಾಸುನಿಸಿದ ಸ್ಥಳ	ಪ್ರದೇಶ (ಚ.ಕ.ಮೀ.)	ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು
1	ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ	29550.19	15.40
2	ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ	3585.22	1.86
3	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರಣ್ಯ	49.05	0.03
4	ಅವರ್ಗೀಕೃತ ಅರಣ್ಯ	10117.92	5.27
5	ಹಾಸಗಿ ಅರಣ್ಯ	54.07	0.03
ಒಟ್ಟು		43356.45	22.60

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ೨೨% ಅತ್ಯಧಿಕ ಅರಣ್ಯದ ಹೊಂದಿದೆ.

ಅಂದಂತಹ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಏಂಜಾಲ ಚಕ್ಕಿಮೀ (೨೦ ಪ್ರತಿಶತ) ಇದ್ದುದಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಇದು ಅಂದಂತಹ ಸಾಲಿಗೆ ಎಂಜಾಲ ಚಕ್ಕಿಮಿಗಳಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದ (೬೦ಪ್ರತಿಶತ) ೨ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ಶೇ.೧೦ ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ೧೦ಲೇಂಬ ಚಕ್ಕಿಮೀ ದಿಂದ ಗಳಾಗಿ ಚ.ಕ.ಮೀ ರವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುಳ್ಳವನ್ನು ಕಂಡಿತು (ಕೋಷ್ಟಕ ಎ.೪).

ಕೋಷ್ಟಕ ೯.೫: ಅರಣ್ಯ ಮೊದಿಕೆಯ ವಿವಿಧ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಅರಣ್ಯಗಳ ವಿಧಾಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು
1	ತೋಯ್ದು ಅಚ್ಚ ಹಸಿರು ಅರಣ್ಯಗಳು	16.70
2	ಆರೆ-ಹಸಿರು ಅರಣ್ಯಗಳು	13.56
3	ತೇವ ಕ್ಷೇತ್ರಿಕ ಅವಧಿಯ ಅರಣ್ಯಗಳು	24.20
4	ನೆಡುತೋಯು/ಬೆ.ಬಿ.	8.24
5	ಒಂ ಪವರ್ಯ ಅರಣ್ಯಗಳು	24.34
6	ಕುಟುಂಬಾಳ್ಯಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳು	11.93
7	ಉಮೋಷ್ಟಿವಲಯದ ಮೊದ್ದ ಎಲೆಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳು	1.03
ಒಟ್ಟು		100.00

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು:

ಇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಅಭಯಾರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದು ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇ.೨೧.೪೨% ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಬಂಡಿಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವಿಂದ - . ೨೨,೬೧ ಚ.ಕ.ಮೀ. ದೊಡ್ಡ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಡಾರ್ಕ್.

ಕಾರ್ವೇರಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ನಿಸರ್ಗಧಾಮದ (ಭಾಮರಾಜನಗರ) ೧೦೨೨.೫೨ ಚರ್ಚರ.

ತೆಲುಗು ದೊಡ್ಡ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಿವೆ ಆಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ - Aghanashini ಸಂರಕ್ಷಣಾ ರಿಸರ್ವ್ . ೨೬,೫೨ ಚ.ಕೆ.ಮೀ.. ದೊಡ್ಡ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮೀನಲು ಆಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹುಲಿ ಸಂತತಿಗಳ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೆ ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಥಮ ಸಾಫನದಲ್ಲಿದೆ. ಸುಮಾರು ೪೫೦೦ ಜಾತಿಯ ಹೂಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳು, ೫೦೦ ಜಾತಿಯ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ೨೦ ಜಾತಿಯ ಕಪ್ಪೆಗಳು, ಮತ್ತು ೫೦೦ ಜಾತಿಯ ಮೀನುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

Since 2006, tiger monitoring exercise is being undertaken every four years.

Phase I	Field data collected at the beat-level (i.e the primary patrolling unit) by trained personnel using a standardised protocol.
Phase II	Analysis of habitat status of tiger forests using satellite data.
Phase III	Camera trapping was the primary method used, where individual tigers were identified from photographs based on their unique stripe patterns. This information was analysed using a well-established scientific framework. Camera trapping was carried out by teams of wildlife biologists and local forest personnel.
Phase IV	Monitoring of tiger source populations under National Tiger Estimation in Karnataka.

ವಾತಾವರಣ ಬದಲಾವಣೆಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳು

ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ:

ಅಂಗಾರ-ಗಳಿನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳ ನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಜಾತಿಕುಂಪುಂಬದವರ ಜಮಿನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಜಾತಿಯವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಘಲಾನುಭ ವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು, ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್, ಸರಳ ಒಲೆ, ಎಲೋಪಿಜಿ ಗ್ಯಾಸ್ ಸೌರ್ ವಿತರ ತಂತ್ರ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ-

ಎಂಗಟ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಶೀಫಿಕಕೆಯಡಿ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪಂಗಡದ ಪ್ರತಿ ಕುಂಟುಂಬದವರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪಂಗಡದವರ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದವರಿಗೆ ಘಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಅಯ್ಯಿ ಮಾಡಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು, ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಪ್‌ಪ್, ಸರಳ ಒಲೆ, ಎಲ್‌ಪಿಸಿ ಗ್ಯಾಸ್ ಸ್ಪೈವ್ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಮೇದಾರ ಬಿದಿರುಗಳ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಯೋಜನೆ:

ಅರಣ್ಯ-ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷ ಕವಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ರೈತರುಗಳನ್ನು ಗಿಡ ನೆಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರೈತರನ್ನು ಉತ್ತೀರ್ಣಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂಗಟ ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಕಾರವು “ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಯೋಜನೆ”ಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಆದರಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೈತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಹಾಗೂ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅವರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

“ಮನುವಿಗೊಂದು ಮರ, ಶಾಲೆಗೊಂದು ವನ್”

ಶಾಲಾ, ಕಾಲೇಜು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅವರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಹೂ ಬಿಡುವ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ನೆರಳುಕೊಡುವ ಮರದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ್ವಾರಾ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ಹಾಗೂ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ದೈವಿವನೆ:

ಎಂಗಟ-ಗಳನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರತೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೈವಿವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯೆಂದರೆ ಪ್ರತೀ ಅರಣ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಹಣ್ಣಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಘಲ ಬಿಡುವ ಮರಗಳು ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದಾಷ್ಟವನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದಾಷ್ಟವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂಬಳ್ಳಿ ಸಸಿಗಳು, ಚೈಷಧಿ ಸಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೇ ಘಲ ನೀಡುವ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಹಾಗೂ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಶರಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಉದ್ದಾಷ್ಟವನವನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಗಣ್ಯಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕನಾಟಕರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯು ಕೈಗೊಂಡಿರುವಕ್ರಮಗಳು

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯು ಜಲ (ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಅಧಿನಿಯಮ, ಗಣರಾಜ್ಯ, ಮತ್ತು ವಾಯು (ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಅಧಿನಿಯಮ, ಗಣರಾಜ್ಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟುಗಿ ಗಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಗಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಎಂಪರಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ (ಸಿಇಸಿ) ಯನ್ನು ನೇಮಕ ವಾಡಿದೆ. ಗಣಿಗಳನ್ನು ಏ, ಬಿ ಮತ್ತು ಸಿ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ ಅಂಗಾರಲ್ಲಿ ಏ ಮತ್ತು ಬಿ ಗುಂಪಿನ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಸಿಇಸಿ ಸಮೃತಿ ನೀಡಿರುವ ಮತ್ತು ಆರ್ ಮತ್ತು ಆರ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವಂತಹ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಆರಂಭಿಸಲು ಸಮೃತಿ ನೀಡಿದೆ.

ಮಂಡಳಿಯು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಮೃತಿ ಪತ್ರ ನೀಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ ಆಂಡ್ ಆರ್ (R&R) ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದಿರಿನ ಮತ್ತು ಕೆಸ ರಿನ ಸಣ್ಣ ಕೆಣಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ವವ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ನೀರನ್ನು ತಡೆಗ ಟ್ಟಲು ಚೆಕ್ಕಾಡ್ವಾರ್, ಗಲ್ಲಿಟ್ರ್ಯಾಪ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಏಪಾಡು ಮಾಡುವುದು.

- ಅತೀ ಚಿಕ್ಕ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗದ ಅದರು, ತಿರಸ ಖರಿಸಿದ ಅದರು, Over burden ಮತ್ತು Side burden ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಬೇಕು.
- ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು (dumps) ಭದ್ರವಾಗಿರಿಸಲು ಅದರ ಸುತ್ತ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
- ಗುಂಡಿಯ (dump) ಇಳಿಕಾರು ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಸಬೇಕು.
- ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಜಮೀನು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.
- ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಜಮೀನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಣಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಜಲ್ಲಿಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಡಾಂಬರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಅದರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತೇವವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊದಿಕೆ ಹಾಕಿದ ಟ್ರೈಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಬೇಕು.
- ಧೂಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಯಾಡ್ವಾಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಅದಿರಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು.
- ಟ್ರೈಗಳು ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಧೂಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಜಮೀನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ‘ಕನ್ಪೆ ಯರ್ ಬೆಲ್ಟ್’ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕನಾಟಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ

ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ ೨೦೦೨ರ ಕಲಂ ೨೨ರ ಪ್ರಕಾರ ಕನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು

ದಿನಾಂಕ.೦೧.೦೮.೨೦೨೨ ರಂದು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪ್ಲಾಟ್‌ರೆಸ್.

ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

೧. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ೨೦೨೫ ಹಾಗು ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ ೨೦೨೨ನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
೨. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ,
೩. ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವು.
೪. ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

ಮಂಡಳಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆ:

೧. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳರಚನೆ:

೧. ಈರೆಗೆ ರಚನೆಯಾದ ಬಿಎಂಸಿಗಳ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಹಿವೆ.
೨. ಇವುಗಳ ಬಿಎಂಸಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ,
೩. ಇವುಗಳ ಬಿಎಂಸಿಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗು
೪. ಇವುಗಳ ಬಿಎಂಸಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨. ಜನತಾ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ದಾಖಲಾತಿ (ಪಿ.ಬಿ.ಆರ್):

ಪಿ.ಬಿ.ಆರ್. ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದ ದಾಖಲೆ ಮುಸ್ತಕ, ಈ ದಾಖಲೆ ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಜ್ಞಾನ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪಾರಂಪರಿಕ ಉಪಯೋಗಗಳು, ಇವುಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ಘೋಷಣೆ:

ಆರ್ಥಿಕ	ಚಳ್ಳಿ	ತಾಲ್ಯಾಟ/ಗ್ರಾಮ	ವರದಿ
ನಲ್ಲಿರು ಹುಣಿನೇ ಕೋಟು	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ)	ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಯಾಟ ನಲ್ಲಿರು ಗ್ರಾಮ, ಸ. ಆದೇಶ ಸಂ ಅಪಜೀ 154 / ಪರಿಸರ 2006, ಬೆಂಗಳೂರು ದಿ. 24/1/2007.	ನಲ್ಲಿರು ಹುಣಿನೇ ಸುಮಾರು 53 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 300 ವಿಶ್ವೇ ಪಂರವಾಹಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾರ್ಬನ್ ಡೇಟಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾರ ಮರದ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು 410 ವರ್ಷಗಳಿಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಹೊಗರೆಹಾನ್	ಜಿಕ್ಕುಮಾರ್ಗಾರು	ಕಡೂರು ತಾಲ್ಯಾಟ ಬಳ್ಳಾಗ್ನೋರು ಗ್ರಾಮ, ಸ. ಆದೇಶ ಸಂ. ಅಪಜೀ 35 ಪರಿಸರ 2009, ಬೆಂಗಳೂರು ದಿ. 4/9/2010	ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ರಸ್ತೆಯ ಬೀರೂರು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2508.15 ಎಕರೆಗಳ ವಸ್ತುಣಿವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
ಗಾಂಡಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ	ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ)	ಬೆಂಗಳೂರು, ಸ. ಆದೇಶ ಸಂ ಅಪಜೀ 154 / ಪರಿಸರ 2009, ಬೆಂಗಳೂರು ದಿ. 30/9/2010	ಬೆಂಗಳೂರು ಗಾಂಡಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ 1380 ಎಕರೆ (559 ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಪ್ರದೇಶವು ಏಧ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತಿಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಅಂಬಾರಗುಡ್ಡ	ತಿವರಾಗ್	ಸ. ಆದೇಶ ಸಂ ಅಪಜೀ 21 / ಪರಿಸರ 2010, ಬೆಂಗಳೂರು ದಿ. 18/11/2011	3857.12 ಎಕರೆಗಳ ವಸ್ತುಣಿವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕೆಳ್ಳಿಜಲ ಈ ವರದೂ ಮೂಲಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ನೀರಾವರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಚ್ಚಿ ಸುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಗಣಾಂ-ಅಂದರೂ ಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚೇರಿನಿಂದ ೨೦೦೦-೧೦ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚೇರೋಗೆ ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ೨೦೧೦-೧೧ಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚೇರೋಗೆ ಗಣನೀಯ ವರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 'ಉ.೨೦) ಒಟ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಗಣಾಂ-ಅಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇ.೧೫ರಿಂದ ೨೦೧೦-೧೧ಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚೇರೋಗೆ ವರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಬೆಳೆಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಗಣಾಂ-ಅಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇ.೧೫ರಿಂದ, ೨೦೧೦-೧೧ಕ್ಕೆ ಶೇ.೩೪ರಷ್ಟಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಳಪೆ/ಕೆ ಇರೆದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ರಿಂಯಾಗುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಅಶ್ವಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ಶೇ.೩೪ರಷ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರದ ಎರಡನೇ ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವು ಕಾಲುವೆಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಶೇ.೩೪) ಮತ್ತು ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿಯಾಗುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ.೧೨ ಅಗಿರುತ್ತದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕೆರೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹಾ ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ಶೇ.೫ ಅಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:

ಕೃಷಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಹೊಲಗಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ವಾಣ, ಭೂ ಸಮುದ್ರಗೊಳಿಸುವಿಕೆ/ರೂಪಿಸುವಿಕೆ, ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಡಿಗಳ ಮರು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ,

ವಾರಬಂದಿ ಅಳವಡಿಕೆ, ಬಸಿಗಾಲುವೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಇತ್ತೂದಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕೆಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣ ನೀರಾವರಿ- ಮೇಲ್ಲಿಂಬಿ ಜಲ

೨೦೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪರೀಕೆನ ಕ್ರಾಂತಿ ಅಚ್ಚುಕೆಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಇರುವ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಧ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ತ್ವರಿತ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಖಚಿತ ಉಪಯೋಗ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕನಾಡಟಕ ಜಲ ಸಂವರ್ಧನ ಯೋಜನಾ ಸಂಘವನ್ನು, ಸಂಘಗಳ ನೋಂದಣಿ ಅಧಿನಿಯಮ-೧೯೯೦ರ ಚೋಕಟ್ಟಿನಡಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಬಿ ಯೋಜನೆ

ಬರಂಡಿಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಗುಲ್ಬಗಾಡ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರುಗಳಲ್ಲಿ ೬.೨೨ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇ ೧೦ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ ಅಂಗಳಿರವರೆಗೆ ೪೨,೫೧೧ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳಷ್ಟು ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೦೧೩ಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ನೀರಾವರಿ ಒಳಹರಿವು ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ೨೦೧೩-೧೪ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಬಿ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-೧ ಮತ್ತು ಏ ರಲ್ಲಿ ೨೦,೦೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಸಾಮಧ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಬಿ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-III:

ದಿನಾಂಕ: ೧೦.೧೨.೨೦೧೦ರಂದು ಕೃಷ್ಣ ಜಲ ವಿವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ-ಖರಾರ್ಥದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಕನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಗಳಿಗೆ ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ, ಗಳಿಂಣಂ ಟಿಎಂಸಿಯು ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಬಿ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-೨-ಖರಾರ್ಥ ಪಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಲಮಟ್ಟಿ ಡ್ಯಾಂನಲ್ಲಿ ೧೦೦TMCಯಷ್ಟು ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಆಲಮಟ್ಟಿ ಡ್ಯಾಂನ ಎತ್ತರವನ್ನು ೫೫.೬೦ ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಲಾಶಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ(Full Reservoir Level) ೫೬.೨೫೬ ಮೀಟರ್‌ಗಳ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನಾಡಟಕದ ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಗುಲ್ಬಗಾಡ ಯಾದಗಿರಿ ರಾಯಚೂರು ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಚ್ಚುಕೆಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೫.೨೦ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ಗೆ ನೀರಾವರಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಮೇಲ್ಲಿತ್ತಲು, ಕೆರೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ (ಪರ್ಷಿಯ)ದಿಂದ ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ (ಪರ್ಷಿಯ)ಕ್ಕೆ ಇಂ ವಿಭಾಗ ಯಷ್ಟು ಪ್ರವಾಹದ ನೀರನ್ನು ಹರಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚು ರೂ. ೪೨೨೨.೫೦ ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ತೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು Lifting Arrangement ನಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕನಾಟಕದ ಪರಿಸರಸ್ಥಿತಿಯ ವರದಿ

ಕನಾಟಕ ಯ ವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಅಂತಿಮ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಕೆ ಒಮ್ಮಾರೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸನ್ವೀಕ್ರೇಶ ಸಾಧ್ಯವೆನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚೆ ನ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ವ್ಯ ಇನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚೆ ನ ತಾಪಮಾನ ಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಉಂಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಒಳ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಗತಿಶೀಲತೆಯನ್ನು ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಗೆ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ತಾಪಮಾನ ಹಾಗೂ ಗರಿಷ್ಟ ತಾಪಮಾನ ಎರಡೂ ಕಳೆದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೦.೬೦ ೦೮ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳ ಹೊಮ್ಮೆವಿಕೆ

ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೂರು ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಹೊಮ್ಮೆವಿಕೆ ಅಂ ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಇಂಗಾಲದ ದ್ವೇ ಆಕ್ಸೆಪ್ತ್‌ಡ್ರಾಗೆ ಸಮತೋಲನವಾಗಿದೆ (ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಶೇ.೪.೬ ರಷ್ಟು). ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲದ ದ್ವೇ ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳ ಶೇ.೨೫, ಮಿಥ್ರೇನ್ ಶೇ.೨೫ ಮತ್ತು ನೈಟ್ರಿಸ್ ಆಕ್ಸೆಪ್ತ್‌ಡ್ರಾಗೆ ಶೇ.೨.೫ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರುತ್ತವೆ.

ವಿಭಿನ್ನ ವಲಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಶೇ.೫೫.೯, ಜೈದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಶೇ.೨೨.೬, ಕೃಷಿ ವ ಉತ್ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಲಯಗಳಿಂದ ಶೇ.೨೦.೨, ಸಾರಿಗೆಯಿಂದ ಶೇ.೧೦.೪, ಗೃಹಕೂಟಗಳಿಂದ (ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಶೇ.೨.೫ ಮತ್ತು ತಾಜ್ಞಗಳಿಂದ ಶೇ.೩.೬ ವಾರ್ಷಿಕ ಹೊಮ್ಮೆವಿಕೆ ಲೆಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

9.8 ಅಂತರ್ಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

9.8 ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂತರ್ಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ಮುಂಚೊಣಿ ಸಿಬ್ಯಂದಿಯ ಹುದ್ದೆಗೆ ತುಂಬವುದು - ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿದರ್ದಿನಲ್ಲಿ ನಾಕರ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಂಚೊಣಿ

ಸಿಬ್ಯಂದಿಯ ತುಂಬವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಿಬ್ಯಂದಿಯ ನಿವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಾವಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಈ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. 33.4 ವ್ಯತಿಶತ ಮಂಜೂರಾದ ಸ್ಥಾನಗಳು ಹಾಲಿ ಇರುತ್ತವೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಹುದ್ದೆ	ಮಂಜೂರಾದ ಹುದ್ದೆಗಳು	ತುಂಬಿರುವವ್ಯಾಖೆ	ಹಾಲಿ ಇರುವವು
1	ದಿಬಿಫ಼ಾರ್.ಒ	2295	1496	799
2	ಎಫ್-ದೆಜೆಂ	3994	2853	1141
3	ಎಫ್- ಕಾವಲಿಗ್	1141	599	542
ಒಟ್ಟು		7430	4948	2482

ಹಂತಗಳ ಅಧಾರದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ಅದಾಗ್ಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು ಸರಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- ಸೂಕ್ತ, ಗಡಿ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆ ವ್ಯಾಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಿಬ್ಯಂದಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತ್ಯಯನ್ನು ಮಂಜೂರಾದ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ತ, ಗಡಿ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆ ವ್ಯಾಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಿಬ್ಯಂದಿಗಳು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕಳ್ಳೆ ನಾಗಾಂತಕೀಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ದಿನದ 24 ಗಂಟೆಯು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತ್ಯಯನ್ನು, ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳು ವಾಹನಗಳನ್ನು, ಸುಧಾರಿತ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ರ್ಯಾತ್ರೆ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ/ಸಂಸ್ಥಾಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಏಕರೂಪದ ವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸುವದು: ದೇಶದ ಭಾಗೋಽಿಕ ವ್ಯಾಧೆಗಳಲ್ಲಿ 33 ವ್ಯತಿಶತ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಇಲಾಖೆಯ ಅರಣ್ಯೇಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸರಕಾರದ ನೀರುಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಇದೆಂದಿಗೆ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲವುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ರ್ಯಾತ್ರೆ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ/ಸಂಸ್ಥಾಗಳಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ರ್ಯಾತ್ರೆ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ/ಸಂಸ್ಥಾಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಏಕರೂಪದ ವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸುವದು

- ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಫ್ರಿಕರಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮೂಲಕ ಅರಣ್ಯ, ಆದಾಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಂಟಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮೂಲಕ ಒತ್ತುವರಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿರುವುದು - ನೆಡುತೋವುವ್ಯಾಖೆಗಳನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಂಜರು ಭೂಮಿ ಬೆಳೆಸಲು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಧೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಲವಾರು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಭೂಮಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒತ್ತುವರಿಯನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಲಿನ ಕಂಬದ ಬೇಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಅತಿಕ್ರಮ. ಒತ್ತುವರಿಯನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಕ್ರೊಂಟ್‌ಲಾಗಿದೆ. ➤ ಕಾಡುಗಳ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಜೀವಿಗಳ ಸ್ಥಾಭಾವಿಕ ಅವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು (ಅ) ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗಣರಾಜ್ಯಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು - ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗಣರಾಜ್ಯಕೆ, ನೀರಾವರಿ, ಗಣರಾಜ್ಯಕೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಗಣರಾಜ್ಯಕೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಗಳಿಗಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಸ್ತಿರ ಗಣರಾಜ್ಯಕೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರತರವಾದ ಪರಿಣಾಮ (ಅವನತಿ)ವಾಗುವುದು (ಆ) ವಸ್ತು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಷ್ಟವು ಮಾನವ ವ್ಯಾಪೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ - ಅವಾಸ ಸ್ಥಾನಗಳ ವಿನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಕನಾಂಟಕದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹುಲಿ ಮತ್ತು ಅನೆಗೆಂದಾಗಿ. ಕಾಡಿನ ಅವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ವಿನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹ್ಯಾಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಯ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಒಣಗುವಿಕೆ, ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಯುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿಯೂ ಸಕೆ ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಬರುತ್ತವೆ.	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಹುತ ಹಂಚಿಕೆ 4. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು 5. ಭೂಮಂಡಳದಲ್ಲಿನ ಉಷ್ಣ ಸಂಭಂದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಭಾಯಿಸುವುದು 6. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಬರಿದಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವುದು. 7. ಉತ್ಪಾದನಾ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. 8. ಪರಿಸರ ಸ್ವೇಷಿ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. 9. ಇಂಧನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಒಂ ಕಟ್ಟಿಗಳ ಉರುವಲುಗಳ ಸುದುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡೆಮೊಳಿಸುವುದು. 10. ಓಜೋನ್ ಬರಿದು ಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡೆಮೊಳಿಸುವುದು. 11. 4 (R) ಸೂತ್ರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು (ಕಡೆಮೊಡು, ಮನರ್ ಬಳಸು, ಮರುಬಳಸು, ಮರಳಪಡ) ಇವುಗಳು ಕಲುಷಿತ ನೀರಿನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 12. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. 13. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಂದಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿಸುವುದು 14. ಸ್ಕೋಟ್‌ಲೈಟ್‌ವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಲ್ಲೆ ಶಾಂತಿಕರೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- 9.8.2 ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಷಯಗಳು:**

ಪರಿಸರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ:

1. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಿತಿ
2. ಸ್ಥಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಹುತ ಬಳಕೆ
3. ಜೀವ್ಯವಿದ್ಯೆತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ

- ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮನರ್ ಜೀತನ ವಿನಾಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುವುದು. ಈ ಹಿಂದೆ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಬಳಕೆಗೆ

ನಿರ್ಬಂದಧಗಳಿರಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಈಗ ಕನಾಟಕ
ಅಂತರ್ಜಾಲ ಅಧಿನಿಯಮ 2011 ನ್ನು
ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಅಂತರ್ಜಾಲ ಕಲುಷಿತತೆಯು ಪರಿಮಿತ ಮೇರಿದ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವುದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಮಿತ ಹಂತವನ್ನು ಮೇರಿ ಅಂತರ್ಜಾಲವು ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಬಹಳಪ್ಪು ಕಲುಷಿತತೆಯು ಭೂಗಭರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸ್ಥಿತವಾಗಳು, ಕೆಲವುಗಳು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಸ್ಯಾಟೀಚ್‌ಗಳಿಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತರೆದ ಜರಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಷ್ಟಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕಲುಷಿತತೆಯಿಂದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸಿನಿಕ್ ಅಂತರ್ವಿದ್ಯು ಗೋರಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾದ ಸಲ್ಲಾಯ್ದು ನಿಂದ ಜಲವು ಕಲುತ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
- ಸಾಕಪ್ಪು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದು. ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗದಿರುವ ದಿನಗಳ ಪರಿಮಿತಿಯು 46-48 ರಷ್ಟಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದು 87-90 ದಿನಗಳಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೇ ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯು ಸುಮಾರು 10-20 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಮಳೆಯು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಭಾರಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭೂವೈವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಬರುವದಲ್ಲದೇ ಇದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ನಷ್ಟವಾಗುವದಲ್ಲದೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕಪ್ಪು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಕೋಯಲ್ಲು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

I. ಕೃಷ್ಣ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿರ್ಗಮ ನಿಯಮಿತ

- ಆಲಮಟ್ಟಿ ಡ್ಯಾಂನ ಎತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಲಾಶಯ ಮಟ್ಟ (Full Reservoir Level-FRL) 519.60 ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಂದ 524.256 ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ವರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-III ನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಾಗ 20 ಗ್ರಾಮಗಳು

ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಪಟ್ಟಣದ ಭಾಗವು ಮುಖುಗಡೆಯಾಗುವದಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರನ್ವಯ 90,640 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶವು ಹಿನ್ನೆರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖುಗಡೆಯಾಗುವದಲ್ಲದೇ, ಮನವಸತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಸುಮಾರು 37,000 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಸುಮಾರು 86,538 ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಂತರಿಸಿ ಮನರ್ವಾಸತಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಮನರ್ವಾಸತಿ ಹಾಗೂ ಮರುನೆಲೆ ಅಧಿನಿಯಮದನ್ವಯ ರೂ.4389.92 ಕೋಟಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಮನರ್ವಾಸತಿ ಹಾಗೂ ಮರುನೆಲೆ ಅಧಿನಿಯಮ-2013ರಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯುತವಾದ ಪರಿಹಾರ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹಕ್ಕಿನಡಿ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಮನರ್ವಾಸತಿ ಹಾಗೂ ಮರುನೆಲೆಗಾಗಿ ರೂ.10,901.38 ಕೋಟಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಬೃಹತ್ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೂಡಿಸುವುದು ಬಂದು ಸವಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

II. ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

- ನೀರನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಿದಾರರ ಹಕ್ಕಿನಂತೆ ವಿರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿರಳವಾದ ಈ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಬಳಸಲು ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ನೀರಾವರಿಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅತಿಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಿಂತನೀರನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಿ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾರ ಮತ್ತು ಲವಣಯುಕ್ತದಿಂದಾಗಿ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಏರುತ್ತಿರುವ ಜಲಮಟ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ರಸ್ತೆಗಳು ತುಂಬಾ ಹಾಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹಾ, ಮಾದರಿಯಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯನಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಡಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ತುಂಪುರು ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಕ ನೀರಿನ ಸದ್ರಷ್ಟಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕೆಣಸ್ಟು ಒಂದು ಯೋಜನೆಗಾದರೂ (ಕಬಿನಿ) ದತ್ತಾಂಶ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು, ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ, ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇವುಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

I. ಕೃಷ್ಣ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿರ್ಗಮ ನಿಯಮಿತ

- ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಿಂದ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-IIIರಡಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಗುಳಿಗ್ರ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 5.30 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನಷ್ಟ ಬರಬೇರಿಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 9 ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸಂವಿಧಾನದ 371 (ಜೆ) ಕಲಂ ಅನುಸಾರ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಿಂದ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-IIIರ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಾಗಿ ಗುಳಿಗ್ರ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಿಂದ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-IIIರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಡಿ, ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ರಾಮತಾಳ (ಮರೋಲ) 2ನೇ ಹಂತದ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾದರಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ
ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು

I. ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

- ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ 80,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, 60,855 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಭೂ ಸಾಗುವಳಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ದೃಢವಾದ ಯೋಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ICT(Information & Communication Technology) ಭೂ ಸಮತಲಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗೆ ಹಾಗೂ ಜಮೀನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲು ರ್ಯಾತರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ “ಹನಿ ನೀರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆ” ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ನೀರಿನ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ನೀರಾವರಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ, ಸಾದ್ಯಹಾದಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಿದ್ದೂರ್ಗಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಾಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮೂಲವನ್ನು ಮನಃಜ್ಞತನಗೊಳಿಸಬಹುದಿರುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ತಮ ಅಂತರ್ಜಾಲವಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಿತ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರಿಂದ, ನೀರಿನ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಕೆಟ್ಟಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಿರುತ್ತದೆ.
- ನೀರಿನ ಸದ್ರಷ್ಟಕೆಗಾಗಿ ಮಾದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಹನಿ ಮತ್ತು ತುಂಪುರು ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದಿರುತ್ತದೆ.
- ರ್ಯಾತರು ಬೆಳೆದ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿದಲು ಹೆಚ್ಚು ಉಗ್ರಾಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉಗ್ರಾಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

9.8.3 ಗೋಪಕಾ ವಲಯದ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು

- ಆದಾಯ ಬರುವ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವುದು.

ಗೋಪಕಾ ವಲಯದ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅಸುಸ್ಥಿರ ಗೋಪಕಾ ವಲಯದಿಗೆ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರತರವಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಗೋಪಕಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು
ಗೋಪಕಾ ವಲಯದ ಮಾಡುವಾಗ ಹೊರತೆಗಿಲುಲಾದ ಕಲ್ಪಿತ ನೀರು ಧೂಳನ್ನು ವೆಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಧೂಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಉಪಕಾರಕ ಸಸ್ಯಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಸೂಸುವ ತ್ವಾಜ್ಞ ರಾಸಾಯನಿಕ ದಪ್ಪ ಮರಳು ಚೂರುಪಾರು ಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವಕೆಂದಾದ ತ್ವಾಜ್ಞ	ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ
ಗೋಪಕಾ ಇತರ ಕಸದ ಅಶಿಯಾದ ರಾಶಿಯ ಅದಿಯ ಮತ್ತು ಗೋಪಕಾ ವಲಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಸ್ತುವಿನ ಧೂಳು	ಭೂ ಅವನತಿ
ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಕಾರ್ಥ ಹೊರಸೂಸುವ ಅನಿಲ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯ ವಿಫುಟನೆ ತಗಿದ ಹಸಿರು ಹೊದಿಕೆ	ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ
ಸ್ವಾಚ್ಚ, ಕೊರಿಯುವಿಕೆ, ಭೂಮಿಯ ಒ ಅಳಿಗಿನ ಗಳೆ ಉಪಕರಣ, ಭಾರಿ ಭೂ ಕಾಲನೆಯ ವಾಹನಗಳು, ಡ್ರಿಲ್, ಪ್ರಾಡಿ, ಮತ್ತು ಸ್ವಾಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಉಪಕರಣಗಳು	ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಷ್ಟಿ
	ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ

Questions

1. Which is/are correct statement?

- a. Deciduous forest has the highest forest cover in Karnataka.
- b. The forest resources of the State are under severe pressure with drastic fall in the area of dense forest cover between 2001 and 2007.
- c. 22.61% of the State's geographical area is under forest cover.
- d. All the above.

2. Which is/are in-correct?

- a. The State has 5 National Parks and 26 Wildlife Sanctuaries.
- b. Bandipur National Park is the largest National Park.
- c. Cauvery Wildlife Sanctuary (Chamarajanagar) is the largest Wildlife Sanctuaries.
- d. Uttara Kannada - Aghanashini Conservation Reserve is the largest Conservation & Community Reserves.

3. Daiveevana Scheme aims to

- a. Development of Daiveevana on 100 ha. area in each district was initiated in 2011 in which forest & public lands of religious significance are taken for planting trees.
- b. Development of Daiveevana on 100 ha. area in each district was initiated in 2011 in which forest & farm lands.
- c. Trees of religious, medicinal and native traditional species are preferred.
- d. Both a & c.

4. Which among the following is/are heritage sites under section 37(1) of Biological Diversity Act 2002

- a. Nallur, Devanahalli.
- b. Hogrekhan, Kadur , Chickmagalur
- c. GVK, UAS, Bangalore
- d. Ambaragudda, Sagar, Shimoga.

5. Upper Krishna Project Stage – III aims to

- a. To provide irrigation for 5.30 lakh hectares of command area falling under Bijapur, Bagalkota, Gulbarga, Yadgir, Raichur, Koppal and Gadag districts of Northern Karnataka.
- b. It is estimated that 20 villages and part of Bagalkot town will be getting submerged.
- c. The height of Almatti Dam has to be raised from FRL 519.60 mtr to FRL 524.256 mtr.
- d. All of the above.

6. Yettinahole Project aims to

- a. Diversion of 24 TMC of flood waters from Sakaleshpura to Kolar and Chikkaballapura (East) to meet the drinking water needs and filling up of tanks for groundwater recharge.
- b. Diversion of 24 TMC of flood waters from Dakshin kannada to Kolar and Chikkaballapura (East) to meet the drinking water needs and filling up of tanks for groundwater recharge.

c. Diversion of 34 TMC of flood waters from Sakaleshpura to Kolar and Chikkaballapura (East) to meet the drinking water needs and filling up of tanks for groundwater recharge.

d. Diversion of 34 TMC of flood waters from Dakshin kannada to Kolar and Chikkaballapura (East) to meet the drinking water needs and filling up of tanks for groundwater recharge.

7. In terms of sectoral distribution GHG emissions is highest by

- a. Industry.
- b. Electricity generation
- c. Agriculture and allied sectors.
- d. Transport.

www.AmbitionIAS.com

ಹಣಕಾಸಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು

ರಾಜ್ಯದ ಬಲಿಷ್ಠ ವಿಶ್ರೇಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ರೇಯ ಸೂಚಕಗಳಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು - ವಿಶಾಲ ಅಥವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದಾಗೂ, ರಾಜ್ಯದ ವಿಶ್ರೇಯ ಕೊರತೆಯು ಅಂಗಣ-ಗಳ (ಪ.ಅ.)ರಲ್ಲಿ ಅ.ಎಂರಪ್ಪು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಪ್ರತಿಶತದಿಂದ ಅಂಗಳ-ಗಳ (ಅ.ಅ.)ದ ಅ.ಎಂ ರಪ್ಪು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಪ್ರತಿಶತಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಇಳಕೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ವದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಮುಂದುವರೆದಿದೆ.

ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವ

ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೀನು ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಾದಾಯ ಶೇ.೧೯.೨೦ ರಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚುಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೀನು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ಜಮೀನು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನಾಡಟಕ ಆಧಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಂಗಳ-ಗಳ ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯು ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಜಮೀನು ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ/ವ್ಯಾಟ್ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು, ಅಂಗಳ-ಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.೧೮.೧೯ ರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರದೊಂದಿಗೆ ಇದರ ಪಾಲು ಶೇ.೫೩.೨೨ ರಪ್ಪುಗಿರುತ್ತದೆ.

ತೆರಿಗೆಯೇತರ ರಾಜಸ್ವ

ತೆರಿಗೆಯೇತರ ರಾಜಸ್ವವು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆಧಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ದಿವಿಡೆಂಡ್‌ಗಳ ಜಮೀನೆನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯವು ೨೦೦೫-೦೬ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.೧೯.೧೦ ರಿಂದ ಅಂಗಳ-ಗಳ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.೦.೬೬ರಪ್ಪು ಇಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲು ಇದಾಗಿದ್ದು, ನಿರ್ವಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂತಹ ಅವಶ್ಯಕ ಕ್ರೈಮಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಜಮೀಗೆ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸತತವಾಗಿ ಇಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ರಾಜ್ಯದ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ವರಮಾನವನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ದಂಡ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಜಮೀನು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಿಕೀಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರ ಉತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಹದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ, ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದವು ಅಷ್ಟೂದು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ನೆಲೆ ಇರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕಾರದ ಇಂಫೋರ್ಮೇಷನ್ (ಅಂಗಳ-ಗಳ)

ಬಂಡವಾಳ ಜಮೀನಳು

ಬಂಡವಾಳ ಜಮೀನಳು-ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಲಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಅಂತರಿಕ ಸಾಲಗಳು-ಮಾಗೋಣಪಾಯಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲ (ನಿವ್ವಳ), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾತೆಗಳ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಸೂಲಿ ಮತ್ತು ಆಕ್ಸ್‌ಕ್ರೆಕ್ಟಿನಿಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

೨೦೧೫-೧೬ನೇ ಏಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಜಮೀನು ರೂ. ೨೦೧೦೯.೪೨ ಕೋಟಿಗಳಿಷ್ಟು, ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ವೊತ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಶೇ. ೧೪.೫೮ ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವೆಚ್ಚಗಳು

ದೆವಲಪ್‌ಎಂಟ್‌ ವೆಚ್ಚ ೨೦,೬೫% (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ %).

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚವು ಪ್ರಸಕ್ತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರೂ. ೩೪೬೪೯.೬೧ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟುಗೂವ ಅಂದಾಜು ಇದ್ದು, ೨೦೧೬-೧೭ರಲ್ಲಿ ರೂ. ೨೫೮೦೨.೬೬ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಿತ್ತು ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. ೧೮.೫೬ ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ.

೨೦೧೬-೧೭ನೇ ಸಾಲು ಹಾಗೂ ೨೦೧೫-೧೬ನೇ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿ ಹಾಗೂ ಅಂತರಿಕ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. ೨೨೭.೫೧ ಕೋಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ರೂ. ೨೨೪೫.೫೧ ಕೋಟಿ ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯಾದಾಯ ಅನುಹಾತದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ೨೦೦೮-೧೦ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ೨೦೧೫-೧೭ರಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇ.೫.೬೧ ರಿಂದ ಶೇ. ೨.೦೧ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಶೇ.೨.೨೦ ರಿಂದ ಶೇ.೨.೬೧ರಷ್ಟು ಇಂತಹ ವೆಚ್ಚದ ಕಾಳಜಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವೆಚ್ಚ ಸುಧಾರಣೆ ಆಯೋಗವು ಶಿಫಾರಸ್ನು ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ತಕ್ಷಣದ/ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕಡಿತಗಳಿಂದ ಬೇರೆದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ತಾಜ್ಯವು ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಜೀವಿತತ್ವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

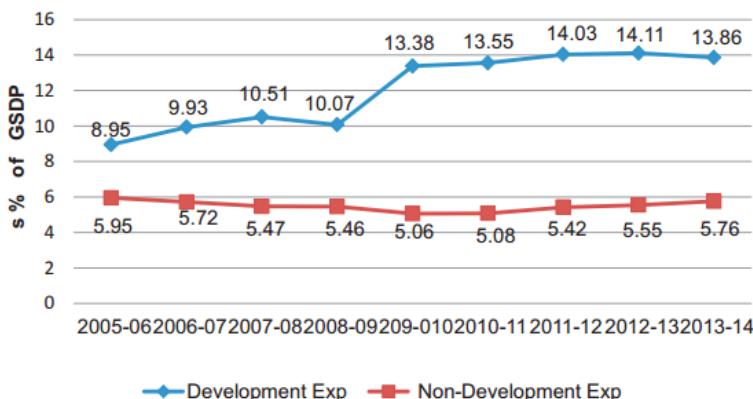
ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು.

೨೦೧೫-೧೬ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಇಂಥನ ವಲಯ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಲಯಗಳ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವಲಯಗಳ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆತರ ವೆಚ್ಚ

ಚತ್ತ. 3.10: ರಾಜ್ಯಾದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚಗಳ ಹಾಲು

ಅಂದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನಾ ಅನುದಾನವು ಗಟನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಗೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು, ವಾಹನಗಳ ಖರ್ಚುಗಳ ವಿರೇದಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು, ದೊಡ್ಡ ಸ್ಪಾರ್ಟ್ ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಯಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಯೋಜನೆತರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬದ್ದತಾ ವೆಚ್ಚ:

ಸಂಬಳ, ವಿಶ್ವಾಂತಿ ವೇತನ, ಬಡ್ಡಿ, ಸಹಾಯಧನ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳು, PRI ಮತ್ತು ULB ಮತ್ತು ಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ ಈ ಬದ್ದತಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರತಿಶತ ಬದ್ದತೇತರ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಿಂದ (ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ನೀಗಿಸುತ್ತವೆ/ ಪೂರ್ವೆಸ್ತುವೆ.

ಹೀಗಾಗೆ, ಕೇವಲ ಈ ಪ್ರತಿಶತ ಬದ್ದತೇಯಲ್ಲದ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಬಳಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ. ಸಿಮಿತ ಹಣಕಾಸಿನ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬದ್ದತಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಯಾಗಿರುವ ವೆಚ್ಚದ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯು ಸದ್ಯದ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರವು ಎದುರಿರುವ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೋಧಿಕರಣ:

ರಾಜ್ಯದ ವಿಶ್ವೀಯ ಕ್ಷೋಧಿಕರಣದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ೨೦೦೭ರ ಕನಾರಟಕ ವಿಶ್ವೀಯ ಹೊಣಗಾರಿಕಾ ಶಾಸನ (ಕೆಎಫ್‌ಆರ್‌ಎ) ದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಚಕಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಂದುವರಿಂಹಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ೨೦೧೨-೧೩ ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯವು ಅಧಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚೇತರಿಕೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲೂ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಧಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಸುವ ಸೇವಾವಲಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯವು ಕೆಎಫ್‌ಆರ್‌ಎ ಆದೇಶದನ್ವಯ ಅಂಶ-೦ ಇಂದ ರಾಜಸ್ವ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೀರಣೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ತೇಜನಾ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟಿಕ್ಸ್ (Economic

Stimulation Package) ನಿಂದಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯು ೨೦೦೮-೦೯ ಹಾಗೂ ೨೦೧೦-೧೧ ರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧.೨ ರಷ್ಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದು, ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕಾ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಶೇ. ೧.೦ ರೋಳಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ.

ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕನಾಟಕ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆ (ಜಿ.ಎಫ್.ಡಿ.)ಗೆ ರಾಜಸ್ವ ಕೊರತೆಯ ಅನುಪಾತವು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ‘ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ’ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯ ಅನುಪಾತವು ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ೨೦೧೦-೧೧ ಮತ್ತು ೨೦೧೧-೧೨ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ವೆಚ್ಚದ ಸೂಚಕಗಳಾದ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಒಡ್ಡಿ ಸಂದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಕನಾಟಕವು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ: ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯ ಹೋಲಿಕೆ:

ರಾಜ್ಯದ ತಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವು ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೆಚ್ಚವು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿರುವುದು ಸೇರಿರುತ್ತದೆ.

ಹನೊಂದನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ: ೨೦೧೨-೧೩

ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು ಗಮನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹನೊಂದನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅಂದಿನ ಮೊಬಿಲಿಸ್ ರೂ. ೧೦೧೬೬೪.೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಗಳಾಗಿದ್ದು (೨೦೦೮-೦೯ರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ), ಇದು ಹತ್ತನೇಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ರೂ. ೪೫೫೫೫.೨೨ ಕೋಟಿ ರೂಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಶೇ. ೧೩ ರಷ್ಯಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು ಸದ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ೨೦೧೧-೧೨ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಧಿಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ರೂ. ೪೫೫೫೫.೨೨ ತಲಾಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಣೆ

ರಾಜೀವಗಾಂಧಿ ಪಂಚಾಯತ್ರ ಸರ್ಕಾರಿಕರಣ ಅಭಿಯಾಸ:

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಪಂಚಾಯತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಪಂಚಾಯತ್ರಾಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ/ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಇದು ಜನರ ಸರ್ಬಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರೇರಿತಾಗಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿಷ್ಣರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಕನಾಟಕದ ಕ್ರಿಷ್ಣರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ವಿಳಿಗೆಗೆ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು-ಸಮುದಾಯ ಭವನದ ನಿರ್ಮಾಣ, ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಉದ್ಘಾಟನೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ಇತ್ತೂಡಿ. ರೂ.೧೦೯ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ೨೦೨೨-೨೩ ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿವಾರಣಾ ನಿಧಿ:

ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಕೃತ ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬತ್ತು ನೈಸಿಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಕ್ಷೀರಭಾಗ್ಯ:

ರಜಂ ಮಿ.ಲಿ. ಹಾಲನ್ನು ವಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ೧.೦೯ ಕೋಟಿ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೂರ್ಪೆ

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ:

ಕೃಷಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ. ೧೦೦ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವೇಚ್ಚಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ: ರೈತರು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಉತ್ತೀರ್ಣಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.೧೦ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನಸ್ವಿಕ: ೪೦ ವರ್ಷ ವೇಲ್ಪಟ್ಟ ಬಡತನರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಅವಿವಾಹಿತ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛೇದಿತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರೂ. ೫೦೦ ಗಳ ಮಾಸಿಕ ಹಿಂಚಣೆ.

ಮೈಕ್ರೋಸ್ಟಿ: ಮಂಗಳಮುಖಿ (Transgender) ಯರಿಗೆ ರೂ. ೫೦೦ ಗಳ ಮಾಸಿಕ ಹಿಂಚಣೆ.

3.10 ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಂಸ್ಕಾರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂದಿನ ದಾರಿ:

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕ್ರೋಧಿಕರಣ ಪ್ರಯೋಜನವು ವಿಶಾಲವಾದ ಯಶಸ್ವಿನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತೀವ್ರತರವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಾಂಸ್ಕಾರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂದಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಉತ್ತೀರ್ಣಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.೧೦ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಮಿತಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕ್ರೋಧಿಕರಣ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವಸೌಂದಿರಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಬದ್ಧತಾ ಹೆಚ್ಚಿದ ನಡುವೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಫಲಿತಾಂಶು ಅಶಕ್ತಿ ಜೋಡಣೆಗಳಿಂದ ತೀವ್ರತರದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಂಸ್ಕಾರಿಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

- ತೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವು ಜೀವಸೌಂದಿರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ತೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸಾಂಸ್ಕಾರಿಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ತರಹ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಏಕೆಂದರೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೂಲದಿಂದ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದ ತೆರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತೀವ್ರಗತಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ (ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತ ಇರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಇದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ) ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಿಂದಿನಂತೆ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹವು ಗೊತ್ತಾದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಗಿತ ಕಾಣಲಾರದು.

2. ಕಡಿಮೆ ತೆರಿಗೇಯೇತರ ರಾಜಸ್ಕ್ಷೇ: ಒಟ್ಟು ತೆರಿಗೆಯ ರಾಜಸ್ಕ್ಷೇ ತೆರಿಗೇಯೇತರ ರಾಜಸ್ಕ್ಷೇ ಅನುಪಾತವು ಸತತವಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇಳಿಮುಖಿ ವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಸೌಧಿ ಅನುಪಾತಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ತೆರಿಗೇಯೇತರ ರಾಜಸ್ಕ್ಷೇವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದು ಕಳೆದ 2-3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 1 ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾದುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗಳ ಮರಳ ಪಡೆಯುವಿಕೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕಾರಬೆಲೆಗಳ ಫೋಸ್ ಹಾಗೂ ದಂಡ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ತೆರಿಗೇಯೇತರ ಜಮೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಷ್ಕಾರಬೆಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಹದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ ತೆರಿಗೇಯೇತರ ವರಮಾನವು ಅಷ್ಟೂಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ನೆಲೆ ಇರುವುದು.

3. ಸಾಲಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಂಗಡಗಳ ಕಡಿಮೆ ವಸೂಲಾತಿಗಳು: 2007-12 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲಗಳು ಮುಂಗಡ ಸಾಲಗಳಿಗಿಂತ ದುಬಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಂಡಳಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಗಮಗಳು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಲ ಪಡೆದ ಗ್ರಾಹಕರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ವಸೂಲಾತಿ ಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲತೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

4. ಬಂಡವಾಳ ಮೂಡಿಕೆಯಿಂದ ಕಡಿಮೆ ವಾಪಾಶಾತಿ: 2011-12 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 38421 ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ಮೂಡಿಕೆಯಿಂದ್ದು, ಕೇವಲ

ಶೇ. 0.11 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬಂಡವಾಳ ವಾಪಸಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚನ ಬಡ್ಡಿ ತೆಲ್ಲು ಹೊ ತಂದುಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಬಂಡವಾಳ ವಾಪಸಾಗಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಿರುತ್ತದೆ.

5. ಬಧ್ಯತಾ ಹೆಚ್ಚು: ಬಧ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಹೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವೇತನಗಳು, ಬಡ್ಡಿ, ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನಗಳು, ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು, ಸಹಾಯಾದನ, ಸ್ವತ್ವಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚು, ಅಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹೆಚ್ಚು. ಪಂಚಾಯತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪಾಲು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಇದು 2011-12 (ಪಂ. ೫೦ ಅಂದಾಜು) ಸಾಲಿನ ಬಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪೩ರಷ್ಟು ಇಧ್ಯದ್ವೀ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ತಾಣಗಳಾಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚದ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

6. ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮಧ್ಯ ಜೋಡಣೆ: ರಾಜ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚನ ತಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ ಹೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಣಾಮ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅನುದಾನ ಸತತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತಿದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಚುಂಬಿ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಾಂಕಗಳಿಂದ ಕನಾರಿಕವು ಕೇರಳ, ಪಂಚಾಬ, ದೇಹಲಿ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ರಾಜ್ಯಗಳು (ಅಸಾಂನ್ನು ಹೇಳಲುಪಡಿಸಿ) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಹಯರ್ಕಾಣ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲಗಳಿಂತ ಸತತವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ೩೦ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಜಣ ೩೦ ರ ಒಳಗಾಗಿ ಪ್ರೈಕಟ್‌ಗೊಳ್ಳುವವೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿದೆ ಯಾಗಲಾಟ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವರೀತಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವದನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ.

3.11 ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ

1. ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ಣಯ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಪಾರದರ್ಶಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆ, ಉತ್ತಮ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸುಧಾರಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕಾಗಿ ನಿಗದಿತ ಸಮಯಾದಾರಿತವಾದ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ಣಯ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ೨೫ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಬೇಕು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗೊಳಾವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಸಮಕ್ಕೆ ವಾದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣಿಯಿಂದಿಗೆ ನೇರವೇರುವದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಘರೀತಾಂತ ಚೌಕಟ್ಟು ದಾವಿಲೆ (NAS) - RFD ಯು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ನಿಯೋಗ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಸೂಚಕಗಳ ಮೂಲಕ ಅಳೆಯಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

2012-13 ರಲ್ಲಿ ೪೫ ಇಲಾಖೆಗಳು RFD ಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೪೨ ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂತರ್ಜಾರ್ಲಿ ಲದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೇಡ್ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ, ಉತ್ತಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಘರೀತಾಂತಗಳಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತರುವ ಬದಲಾಗಿ ಅಥವಾ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲು ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ೨೦೧೨-೧೩ ರಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಗಳಾಗಿ ನೇಡಲಾಗಿದೆ.

Questions

1. With respect to state finances, which is/are correct?

- a. The State's revenue receipts have increased.
- b. Non-tax revenue as a percent of GSDP has revealed a decline.
- c. Sales tax/VAT is the main source of tax revenue.
- d. All the above.

2. With respect to expenditure statements of state, which is/are correct?

- a. The State's expenditure on social services as a share of GSDP has grown while the share of capital expenditure decreased.
- b. Education and Water resources development are significant components of State's development expenditure.
- c. There has been a gradual increase in the non-plan expenditure and increase in plan expenditure.
- d. All the above.

3. With respect to Committed Expenditure of state, which is/are correct?

- a. Committed expenditure are salaries, pensions, interest, subsidies, administrative expenditure, devolution to PRIs and ULBs, etc
- b. Only 5% of uncommitted revenue receipts are available for new initiatives and existing capital expenditure commitment.
- c. Both a & b.
- d. None of the above.

4. With respect to fiscal consolidation of state, which is/are in-correct?

- a. The Government has been maintaining revenue surplus since 2004-05 as mandated by the KFRA.
- b. Fiscal deficit could also be maintained within 3% of GSDP as mandated by the KFRA except in 2008-09 and 2009-10.
- c. The total liabilities are however, within the limit of 25% prescribed by the 13th Finance Commission.
- d. None of the above.

5. Which of the following statements is/are in-correct?

- a. Manaswini Programme: Pension Rs.500/- per month to more than 40 years unmarried and divorcee women under BPL.
- b. Maithri Scheme: Pension Rs.500/- per month for transgenders.
- c. Both are correct statement
- d. Both are in-correct.

www.AmbitionIAS.com

ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳು

ಹನ್ನೊಂದನೇ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮ್ಮತಿ

Five Year Plan / Year	Agriculture & allied activities	Industry	Services	GSDP
XI FYP Targets	5.4	12.5	12.0	11.2
XI FYP Achievement	5.1	4.8	8.7	6.9

Sl. No.	State	State Income in Rs Crore	Rank	Per capita Income in Rs	Rank
6	Karnataka	524502	6	77309	6

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗಳು

೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಲಯಗಳ ಕೊಡುಗಳ ಶ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.೧೪.೬೦, ಶೇ.೨೬.೧೬ ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಶ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.೧೪.೧೦, ಶೇ.೨೪.೫೦ ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.೫೮.೬೪ ರಿಂದ ಶೇ.೬೮.೪೦ಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆಯು ಶೇ.೫.೫.೮ ರಷ್ಟಿದ್ದು, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ (ಶೇ.೫.೨), ಮೈಸೂರು (ಶೇ.೫.೮) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಶೇ.೪.೫) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ್ದು, ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಶೇ.೦.೬ರ ಕೊಡುಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಡೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

೨೦೧೧-೧೨ನೇ ಸಾಲಿನ ಸ್ಥಿರ (೨೦೦೪-೦೫) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ತೃತೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

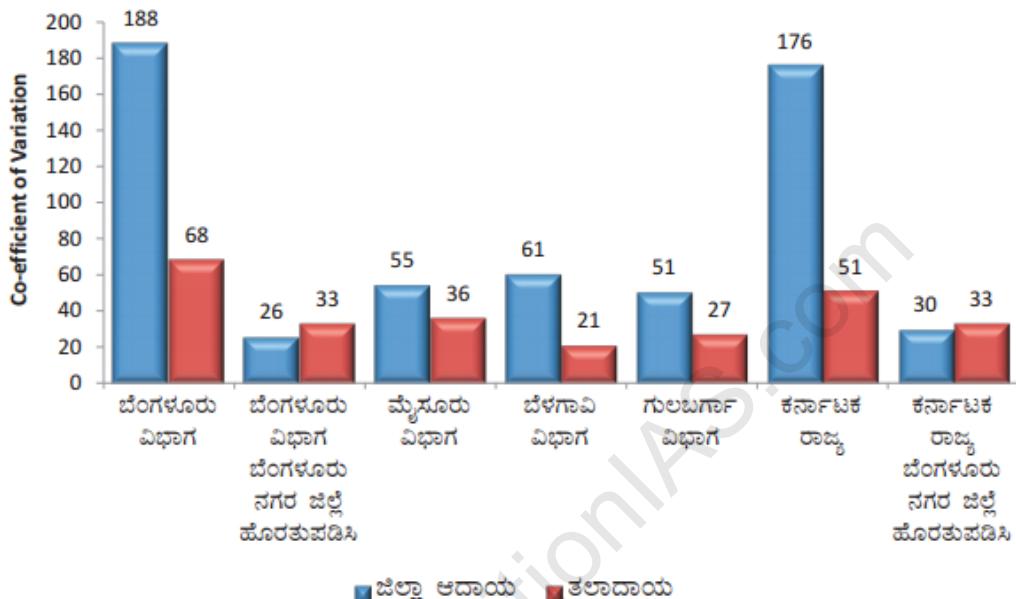
ತಲಾದಾಯ

೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ತಲಾದಾಯವು ಸ್ಥಿರ (೨೦೦೪-೦೫) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂ,೦೨೫ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಇಂ,೫೫೨ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಇಂ,೫೫೯ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದಿನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ತಲಾದಾಯವು ಇಂ,೫೫೯ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಶೇ.೧೨.೧ ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಇಂ,೬೫೯ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದಿನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೀದರ್, ಗುಲಬಗಾಡ, ಯಾದಗಿರ್, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗುಲಬಗಾಡ ವಿಭಾಗ ದ ತಲಾದಾಯ ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಿಗಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು. ಗುಲಬಗಾಡ ವಿಭಾಗದ ತಲಾದಾಯ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ತಲಾದಾಯದ ಅಧಿಕ್ಷಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.3: 2010–11ನೇ ಸಾಲಿನ ಜೆಲ್ಲಾದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾದಾಯದಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗವಾರು ಅಂತರ್ಜೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖತ್ವಗಳು

ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ಹೋಲಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಈನೇ ಸಾಫಿವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ

Questions

1. According to 11th FYP targets, Karnataka achieved its target in which of the following sectors?

- a. Agriculture
- b. Industry
- c. Services
- d. None of the above.

2. What is the GDP growth rate at the end of 11th FYP?

- a. 7.9%
- b. 11.2%
- c. 6.9%
- d. 6.5%

3. Which district contributed highest to primary, secondary and tertiary sectors respectively?

- a. Mandya in Primary sector & Bangalore in secondary and tertiary sectors respectively.
- b. Shimoga in Primary sector & Belgaum in secondary and tertiary sectors respectively.
- c. Belgaum in Primary sector & Bangalore in secondary and tertiary sectors respectively.
- d. None of the above.

www.AmbitionIAS.com

ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಪ್ತಿಗಳು

ಕನಾಟಕದ ಹೂಡಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣ

ಜಾಗತಿಕ ಭಾಂಕರ್ಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣದ ಹೂಡಿಕೆಗಾಗಿ ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೂಡಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

೧. ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜಕವಾದ ಉತ್ತಮ ಕಾನೂನು ಸ್ವಾವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆದೇಶ ಸ್ವಿವೇಶವು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
೨. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೊಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ಹೇರಳ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
೩. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕವು ಇನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
೪. ರಾಜ್ಯವು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
೫. ರಾಜ್ಯವು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿನ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ಕೆ.ಯು.ಎಂ) ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉದ್ಯಮ ಸಾಫಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಏಕೈಕ ಸಂಪರ್ಕ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನೋಡಲ್ ವಚನಿಯಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವವರೆಗೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಅನುಮೋದನೆ ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವುದು.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ಎಸ್.ಹೆಚ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಸಿ) ರೂ. ೫೦ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ರೂ.೫ ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.೫೦ ಕೋಟಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ (ಎಸ್.ಹೆಚ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಸಿ) ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿಸ ಮಿತಿ ಸಭೆಯು (ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸ್.ಡಿ.ಎಲ್.ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ) ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಗಗನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಶೇಜ.೨೦ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ:

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನಾಟಕದ ಅಧ್ಯಯನ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನಾಟಕವು ೧೯೫೦ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತವರಾಗಿದ್ದು, ೨೬ ಬಿಲಿಯನ್ ಯು.ಎಸ್.ಡಾಲ್.ಆರ್.ಎಂ.೫೦ ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ)ರಷ್ಟು ರಘುವಹಿವಾಟಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ಲಕ್ಷ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಸೀತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಇಲಕ್ಷ ಅಪ್ತ್ಯೇಕ್ಷೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜೆಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಅಂರಷ್ಟು ಈ ಬೈದೋಗಿಕ ಘಟಕಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಗಜ್% ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹಾಗೂ ಅಂಗಳರ ವರೆಗೆ ಶೇಕಡ ಅಂರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನಾಟಕದ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕಾ ನೀತಿ ಅಂಗಳ

ಇ. ಭಾರತ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಂಂತರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂದ್ರಾಂಶ್ ಶ್ರೀ ಶತಕ್ರಂತಿ ಡಾಲರ್ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಗಂರಷ್ಟು ವಹಿವಾಟಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆದಾರನಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮೆವುದು.

ಎ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ರಷ್ಟ್ನನ ಅಂ ಶತಕ್ರಂತಿ ಡಾಲರ್ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಂತರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇಕಡ ಅಂರಷ್ಟುನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು.

ಇ. ದೂರಸಂಪರ್ಕ ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ವೈಮಾನಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇಂಥನ ಮುಂತಾದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು.

ಈ. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡವಾಳ ನೆಲೆಯಾಗಿಸುವುದು.

ಈ. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿನ್ಯಾಸ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಇಂಂ,೦೦೦ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು, ಇಂಂ ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ದಾಖಿಲಿಸುವುದು ಭಾರತ ದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಪಿಎಚ್‌ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದ ದೇಶಿಗೆಯಾಗಿ ಶೇಕಡ ಅಂರಷ್ಟುನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಈ. ಕನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರಡಡೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು.

ಕೃಷಿ ಜಾಗತಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಸಮಾವೇಶ ಅಂಗಳ:

ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಜಾಗತಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದು, ಸಮಾವೇಶವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧&೨ ರಂದು ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿರುವುದು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಹೊಟ್ಟು ಹೊದಲನೇ ಕೃಷಿವಲಯದ ಜಾಗತಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಸಮ್ಮೇಳನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಅಂ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ೨೦೦ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹಾಗೂ ರೈತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಇಂಂ ಗಣ್ಯರು; ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನೆದರ್ಲಾಂಡ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಇಸ್ರೇಲ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಗಳ ಗಣ್ಯರು ಸವ ಸವ ನಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರೂ. ಸವ ನಾವೇಶದಲ್ಲಿ ರೂ.೬೦೯೬೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಯಿಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯೋಂದಿಗೆ ಇಂ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಎಂ.ಬಿ.ಯು.ಎಸ್) ಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಂ ಯೋಜನೆಗಳು ರೂ.೬೦೯೬೯ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು “ಕನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿಶ್ರದಿಂದ” ಅನುವೋದನೆಯಾಗಿ ಏಕಗಳಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಷ್ಟ್ತದೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಅಂಗಳ, ಕೃಷಿವಲಯದ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು (ಎಂ.ಬಿ.ಯು) ರೂ.೬೫೦೬೯ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು.

ಕನಾಟಕದ ರಪ್ತಿಗಳು:

ಅಂಗಳ-ಒಳಿರಲ್ಲಿ, ಕನಾಟಕದ ರಷ್ಟ್ತ ಸರಿಸುವಾರು ರೂಪಾಂಶಾಂಶಿಕ ಕೋಟಿಯವ್ಯಾಗಿತ್ತು, ಅಂದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ರಷ್ಟ್ನನ ಶೇ.೧.೧೨.೬೯ ರಷ್ಟ್ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕನಾಟಕದ ಶೇಕಡವಾರು ಜಿವಿಸ್‌ಡಿಪಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಅಧಿಕ ಸಮಯದಿಂದ ಮಹತ್ವರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ರಣಜಿ-ಟಳ ರಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಯು ರಫ್ತಿನ ಪಾಲು ಶೇ.೨.೬೬ ರಷ್ಟು ಇದ್ದದ್ದು, ಅದು ಅಂಗಣ-ರಜಿ ರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪೮.೪ ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಕನಾಡಿಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರಿನ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ರಫ್ತಿನ ವೋತ್ತಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರಿನ ರಫ್ತಿನ ಪಾಲು ಅಂಗಣ-ರಜಿರಲ್ಲಿ ಶೇ.೬೦ರಷ್ಟು ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇತರ ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳೆಂದರೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಮ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (ರಜಿ.ರಜಿ%) ಮತ್ತು ಹರಳುಗಳು & ಆಭರಣಗಳು (೯.೪೮%). ಈ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳು ಕನಾಡಿಕದ ರಫ್ತಿನ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಶತವನ್ನು ಸಂರೋಜಿಸುತ್ತವೆ.

Questions

1. According to the World Bank's 'investment climate' survey, which state ranks in the top and the last?

- a. Gujarat and Bihar.
- b. Gujarat and Jharkhand.
- c. Karnataka and Rajasthan.
- d. Gujarat and Assam.

2. Which is the first state to organise Agriculture Global Investors Meet in 2011?

- a. Tamil Nadu
- b. Andhra Pradesh.
- c. Punjab.
- d. Karnataka.

3. Which sectors contribute maximum to the Karnataka's export in 11th FYP?

- a. Electronics and computer software, Petroleum and petroleum products and Gems & Jewellery.
- b. Electronics and computer software, Mining and Gems & Jewellery.
- c. Electronics and computer software, Mining and Textile.
- d. Electronics and computer software, Mining and agriculture products.

www.AmbitionIAS.com

ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ

ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಾರ ಸಮಾಹದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರಗಳು

ಕೆಲಸಗಾರ ಸಮಾಹದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ

ಜನಗಣತಿ ೨೦೧೧ ರ ಪ್ರಕಾರ, ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರ (ಅದೆಂದರೆ, ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಾರರು) ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವೇನ್ನತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨,೯೮,೨೨,೫೩೨ ಜನರು ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ ಇಂ.೬೨ ರಷ್ಟು, ಕೆಲಸಗಾರರೆಂದು ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ೧,೮೨,೨೦,೧೧೯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಪುರುಷರಾಗಿದ್ದು, ೧೮,೦೨,೪೮೧ ಮಂದಿ ಮಹಿಳೆಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ೧೯೫೧ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಟ್ಟು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ

ಶೇಕಡ

೫೮.೦೦

ರಷ್ಟು

ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೫೧.೫೨ ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೆಲಸಗಾರರಿರುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವು ೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಲಿಂಗಭೇಧವಿಲ್ಲದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ೨೦೦೧ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ (ಶೇಕಡ ೪) ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 11.1 ಕೆಲಸಗಾರ ಸಮಾಹದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ

ಒಟ್ಟು			ಗ್ರಾಮಾಂತರ			ನಗರ		
2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ
44.53	45.62	1.09	49.04	49.38	0.34	35.67	39.66	3.99
56.64	59.00	2.36	58.10	59.76	1.66	53.85	57.81	3.96
31.98	31.87	-0.11	39.87	38.79	-1.08	16.37	20.81	4.44

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ 2011

ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಬೀದರ್ (ಶೇಕಡ ೪೧.೬೫), ಗುಲ್ಬಗಾಡ (ಶೇಕಡ ೪೨.೬೬) ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ (ಶೇಕಡ ೪೪.೫೪) ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ ದರವಾದ ಶೇಕಡ ೪೪.೬೨ ಕ್ಷಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕನಾಟಕ ಭಾಗದ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ ದರಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ, ಉದ್ಯೋಗವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಭೂಮಿ ಕೈಷಿಯಲ್ಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಲಾಭವಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (ಶೇಕಡ ೪೨) ವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಾರರು

ಪುರುಷ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ೨೦೦೧ ರ ಶೇಕಡ ೯೧.೨೧ ರಿಂದ ೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೫೮.೫೮ ಕ್ಷೇತ್ರಕೆಂಬಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ೫೬೧ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೪೫.೫೮ ರಿಂದ ಶೇಕಡ ೪೨.೫೯ ಕ್ಷೇತ್ರಕೆಂಬಾಗಿದೆ.

ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು, ಇದು ೨೦೧೧ ರ ಶೇಕಡ ಲ.೬೯ ರಿಂದ ೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಗಂ.ಜಿಗ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬದಲಾಗಿ, ಮಹಿಳಾ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾಹಾ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು, ೨೦೧೧ ರ ಶೇಕಡ ಇಲ.೧೨ ರಿಂದ ೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಇಲ.೬೯ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ- 11.8 2011 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಶೇಕಡವಾರು ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದವರ ಸ್ಥಳ ಹಂಚಿಕೆ

ವರ್ಗದವರು ಕೆಲಸಗಾರರು	ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು						ಮುಂದಾಗಿ					
	2001			2011			2001			2011		
	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ನಗರ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ನಗರ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ನಗರ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ನಗರ
ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಾರರು	26.46	34.46	5.07	25.67	36.41	4.47	17.20	23.94	3.33	17.97	26.94	3.39
ಕೃಷಿಕರು	29.25	39.03	3.11	23.61	34.27	2.56	31.72	45.57	3.22	26.02	40.36	2.70
ಮನೆಬಳಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	4.08	3.48	5.67	3.28	2.82	4.17	2.66	2.43	3.13	2.40	2.04	3.00
ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	40.21	23.03	86.14	47.44	26.49	88.80	48.42	28.06	90.32	53.61	30.66	90.91

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ 2011

ವರ್ಗದವರು ಕೆಲಸಗಾರರು	ಮುಂದಾಗಿಯಾಗಿ					
	2001			2011		
	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ನಗರ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ನಗರ
ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಾರರು	43.45	50.15	11.16	40.33	51.32	7.57
ಕೃಷಿಕರು	24.71	29.27	2.75	19.03	24.69	2.14
ಮನೆಬಳಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	6.68	5.05	14.55	4.94	4.06	7.55
ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	25.16	15.53	71.55	35.71	19.93	82.73

ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ/ಕೆಲಸಗಾರರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಭಾತ:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್)ಯ ಉಲ್ಲೇಖಿದಂತೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಪಾತವೆಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೋಜ ಹೊಂದಿದ ಜನರ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೋಜ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ದೋಜಿ ಜನರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರನ್ನು ಅವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಮೂಲಭೂತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವರ್ಗಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಅವರು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಅವಧಿಯನ್ನಾರ್ಥಿಸಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಉಲ್ಲೇಖಿದ ಅವಧಿಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ೧) ಒಂದು ವರ್ಷ, ೨) ಒಂದು ವಾರ ಮತ್ತು ೩) ಉಲ್ಲೇಖಿದ ವಾರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ದಿನಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂರು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಮೂರು ವಿಧಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮಾಪನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವರದಿಯಂತೆ ಕನಾಡಟಕದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.೪೫ ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿದ್ದು, ಭಾರತ, ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ಗಳಿಗಂತ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವು ಶೇ. ೪೫.೪ ಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಶೇ. ೩೮.೫ ರ ದರವು ಕನಾಡಟಕದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಪುರುಷರಿಗಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪುರುಷರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವು ಆಯ್ದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕನಾಡಟಕದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೂಡ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಾಲ್ಕು ವಿವರಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಕು ಚೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವೇ - ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ, ಆದಾಯದ ಪರಿಣಾಮ (ಮನೆಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾದಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೃಷಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ), ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮಾಪಕ. ಮಹಿಳೆಯರು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪ (ಗೃಹಾರ್ಥಾರ್ಥ ಕೆಲಸ, ಕೃಷಿ ಕೊಲಿ, ಇತರೆ) ಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಳಿಯುವುದು ಕ್ಷಿಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಈ ಸಮಾಲುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ವೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ (ps+ss) ಯನುಗುಣವಾಗಿ WPR ಶೇ.೪೭.೨ ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಶೇ.೪೫) ನಗರ ಪ್ರದೇಶ (ಶೇ.೩೮.೫) ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಉದ್ಯೋಗ ಪುರುಷರ ಪ್ರಾಮ್ಲಿಕ್ ಗಳಿಗಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದುವರಿದು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರ WPR ನೋಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ WPR ನಲ್ಲಿನ ಇಳಿಕೆಯು ಕನಾಡಟಕ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪುರುಷರ WPR ನೋಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಲು ಕಾಣಬಹುದು. ಪುರುಷರ WPR ಸುಮಾರಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸ್ವಾ ಉದ್ಯೋಗ ಕೆಲಸಗಾರರ ಕೆಲಸಗಾರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು, ಇದು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇದೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೆಲಸದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ವೊದಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಹಳಷ್ಟು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಕುಂಠತಗೊಂಡಿವೆ.

ಇವು ಯಾವುವೆಂದರೆ, ಈ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗಳು (ಉರುವಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟಗಳ ಏರಿಕೆ) ಸಂಬಳ ರಹಿತ ಕೊಲಿಗೆ ವ್ಯಯಿಸಬೇಕಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸಂಬಳ ರಹಿತ ಕೊಲಿಗೆ ಸಮಯ ವ್ಯಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಆಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗುರುತಿಸಲಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡಾ ಸೇರಿದ್ದು, ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾಮಿಕ ಬಲದಿಂದ ಹಿಂದೆಗೆಯಲು ಪ್ರಮುಖಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ

ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಇ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಚಂಡಿಪಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದಜೀಎಗಳಿಂದ ವರ್ಗೀಕರಣ ಗೊಳಿಸಬಹುದು.

- ೧] ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ - ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಆಧಾರಿತ
- ೨] ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ - ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾರದ ಸ್ಥಿತಿ ಆಧಾರಿತ (ಸಿದ್ಭಾಲ್ಯಾವಸ್ತೊ)
- ೩] ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದಿನ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ - ಪ್ರಸ್ತುತ ದ್ಯೈನಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ (ಸಿದ್ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ತೊ).

ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ದರವು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳು ಸೇರಿ ಹಾಲಿ ೫.೬% ರಷ್ಟು ಇರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣದ ದರ ೨೦೧೧-೧೨ ರಲ್ಲಿ ೬೮೨೯೮ ದೇಶದ ದರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೫.೬% ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿ ಸಿ.ಡಿ.ಎಸ್.ಗೆ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣವು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ, ಇದರ ದರ ೪.೧ ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದರ ಶೇಕಡವಾರು ದರ ೫.೪% ಇದೆ. ಆದರೆ, ಇದರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೇಶದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (೫.೨%) ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣವು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಪುರುಷ ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಯುವಕರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣದ ದರ (ಯಾವುದು ಇಂದಿನ ಅಂತಿಮ ವರ್ಷ) ಯುವಾವಸ್ತೊ (೨೦೧೧-೧೨)

ಕೋಣೆಕ್ಟ್ 11.15:- ಯುವಕರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣದ ದರ (ಯಾವುದು 15-29) ಯುವಾವಸ್ತೊ (೨೦೧೧-೧೨)

ರಾಜ್ಯ	ಯುವಕರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣದ ದರ ಯುವಾವಸ್ತೊ (೨೦೧೧-೧೨)								
	ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ			ಒಟ್ಟು		
	ಮಹಿಳೆ	ಮಹಿಳೆ	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಮಹಿಳೆ	ಮಹಿಳೆ	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಮಹಿಳೆ	ಮಹಿಳೆ	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
ಕನಾಡಕ	2.7	1.8	2.4	6.7	11.9	7.9	4.1	5.0	4.4
ಅಂತರ್ರಾಷ್ಟ್ರ	5.2	1.6	3.6	11.2	13.7	11.7	7.3	3.7	5.9
ಕೇರಳ	9.7	47.4	21.6	8.4	37.1	17.9	9.4	44.5	20.6
ತಮಿಳುನಾಡು	7.6	6.4	7.2	6.6	13.9	8.7	7.2	9.0	7.8
ಗುಜರಾತ್	1.0	0.5	0.9	1.6	4.9	2.1	1.3	1.6	1.3
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	2.7	1.3	2.3	4.9	8.4	5.7	3.7	3.9	3.8
ಭಾರತ	5.0	4.8	4.9	8.1	13.1	9.2	5.9	6.6	6.1

ಮೂಲ: ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ 68ನೇ ಸುತ್ತು 2011-12 : NSSO

ಇತರೆ ದಕ್ಷಿಣದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೆ ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ದರ ಕಡಿಮೆ (೨.೬%) ಇದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸ ಬಹುದು. ಇಡೀ ಕನಾಡಕವನ್ನು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದಾಗ ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ದರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ದರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ದರ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ರೀತಿಯ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ದರವು ಕೊನೆ ಪಕ್ಷ ಭಾಗಶಃ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವೇಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸರಾಸರಿ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿದ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರು ಕೂಡಾ ಆದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾಯತೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೋಸದಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಪೇಶಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕರಿಣ ಸ್ವಧೇರ್ಯನ್ನಂತುಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಒತ್ತುಡಿದಿಂದ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಯುವ ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ವೇತನ ಅಥವಾ ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಇಳಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯುವಜನತೆಯ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವೇತನದ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸಾಲಿನಿಂದಾಗಿ ಬಂಡಾಯದಂತಹ ವಿಷಯಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳವಣಿಗೆ

೨೦೧೫ ರಿಂದ ೨೦೨೨ನೇ ಸಾಲಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವೇ ಇಂತಹ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವರ್ಗದಲ್ಲಾಗಿ ಸಹ ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಅತಿ ಶೀಘ್ರತರವಾದ ಇಂತಹ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಇದನ್ನು ಶೋಧನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ದೇಶ ಮತ್ತು ಕನಾಡಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ಥಿತಿ

ಸ್ವಉದ್ಯೋಗವು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆಕ್ಸಿಕ್ ಉದ್ಯೋಗದ ಪಾಲು ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಖಾಯಂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗವೇ ಪ್ರಥಾನವಾದ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೪೨.೮ ರಷ್ಟು ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿದ್ದು, ಆಕ್ಸಿಕ್ (ಅನಿಯತಕಾಲಿಕ) (೨೮.೨%) ಮತ್ತು ಖಾಯಂ (೨೨.೫%) ಕೆಲಸಗಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಕ್ಸಿಕ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ ೫೧.೯ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ೩೯.೨ ರಷ್ಟುದ್ದಾರೆ, ಅದೇ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಖಾಯಂ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪಾಲು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ ೫೯ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ೪೪.೯ ರಷ್ಟುದ್ದಾರೆ.

ಲಿಂಗವಾರು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಕ್ಸಿಡೆಕ್ಸೆಲಸಿಗಾರರಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡಾ ೪೨.೮) ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಂತರದ ಪಾಲನ್ನ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ(PS+SS) ಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಪೆದಾರರನ್ನ ಗಮನಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇ.೫೦, ಶೇ.೧೯ ಮತ್ತು ಶೇ.೩೦ ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಿಳಾ ದುಡಿಪೆದಾರರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಶೇ.೬೨ ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಶೇ.೫೫ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರ ದುಡಿಪೆದಾರರು ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಭಾಗವು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಂಂಜಿ ಮತ್ತು ಎಂಗಿನೀಯರಿಗಾಗಿ ವಾಸ್ತವ ಧೋರಣೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತ್ತಿಯಾಗಿ ನೀತಿಯನ್ನ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಿಗಂತ ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು, ವ್ಯವಹಾರ ಸೇವಾ ವಲಯ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಅನಿಲ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ರೂ. ೫೦೪೨೨೪.

ವೇತನ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಮಹಾತ್ಮೆ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಶಲವಲ್ಲದ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ ಬಯಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದ ವಯಸ್ಸು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಧಿಕ ವರ್ಷ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ನೂರು ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯನ್ನ ಒದಗಿಸಿ ಚೀವನಾವಶ್ಯಕವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದು ಈ ಅಧಿ ನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗ ಕೋರಿ ಅಜೆಡ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಗಜ ದಿನದೊಳಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭಕ್ತೀಯನ್ನ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಸ್ವಾಂ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ:

ಸ್ವಾಂ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಒಡಜನರನ್ನ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು, ತರಬೇತಿ, ಸಾಲ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಸಮಗ್ರಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಂ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ ನಿರ್ವಿಗಳನ್ನು ಐಃಐರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಯಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಭರಿಸುತ್ತವೆ. ಗೊಂಚಲು (ಕ್ಲಾಸ್‌ರೋ) ಪದ್ಧತಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಂಖ್ಯಾನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಪಿಎಸ್)

ಎಸ್‌ಬೆಎಸ್‌ವೈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು “ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೂರಲ್ ಲೈವ್‌ಲೀಫ್ ಮೂಡ್ ಮಿಷನ್” (ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂ) ಎಂದು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು “ಅಜೀವಿಕ್” ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರನ್ವಯ ಕನಾಣಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಾಣಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಂವರ್ಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಕೆವಸ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಪಿಎಸ್) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ “ಸಂಚೀವಿನಿ” ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ:೦೧-೦೪-೨೦೨೨ ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೨೦೨೨ ರಿಂದ ಸಣ್ಣ ರೈತರು, ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ನೀಕಾರರು ಮೀನುಗಾರರರು ಹಾಗೂ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕ ವೃಂಧದ ಆದಾಯ ರೂ.೨೦೦೦೦/- ಗಳಿಗೆ ಮೀರದ ಈ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿ ಹಿರಿಯನಾಗೇತರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಾದ ಸಂಧಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.೫೦೦/- ಮಾಸಾಶನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

Questions

1. 2. According to 2011 Census, which is/are correct statement wrt Karnataka?

- a. Total Workforce participate rate has increased due to increase in female WPR.
- b. Total Workforce participate rate has decreased due to decrease in female WPR.
- c. Total Workforce participate rate has increased but female WPR has decreased.
- d. Total Workforce participate rate has decreased but female WPR has increased.

2. According to 2011 Census, which is/are correct statement wrt Karnataka?

- a. The proportion of male main workers has decreased whereas, the female main workers has increased.
- b. The proportion of male main workers has increased whereas, the female main workers has increased.
- c. The proportion of male main workers has increased whereas, the female main workers has decreased.
- d. None of the above.

3. Which is/are correct wrt to Labour Force Participation Rate (LFPR) and WPR ?

- a. 43% of population belonged to the labour force in Karnataka, which is higher than all India, Kerala and Gujarat.
- b. India and the State have the lowest participation rate for women in the workforce when compared to all its South Asian neighbours except Pakistan.
- c. The LFPR is more in rural areas than in urban areas of Karnataka.
- d. All of the above.

4. Which is/are correct statements wrt Employment rate?

- a. During the period 2005-2012, the available estimates indicate a steep decline in the growth of employment.
- b. Over the years self employment base and regular employment is gradually increasing, casual employment share gradually decreasing.
- c. In urban Karnataka, the share of regular salaried among female workforce is higher than that of male workforce.
- d. In Karnataka, for both males and females, majority of the workers were engaged in self-employment.

5. Which is/are correct statements wrt unemployment rate (UR)?

- a. The UR in Karnataka of all persons as per the current daily status is lower than the all India and other southern states.
- b. The CDS UR in Karnataka is found to be higher in urban areas compared to rural areas. However the situation at the all-India level is just opposite.
- c. The UR among females in both rural and urban areas of the state is higher than those of the males in the state and all India level.
- d. All of the above.

6. Sandhya Suraksha Yojane aims to

- a. To provide social security benefits to only small and marginal farmers, agricultural labourers, weavers, fisher men and other labourers from unorganized sector excluding construction workers.

- b. To provide social security benefits to all farmers, weavers, fisher men and other labourers from unorganized sector including construction workers.
- c. To provide social security benefits unorganized sector only.
- d. To provide social security benefits to only small and marginal women farmers.

www.AmbitionIAS.com

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಇವೆ:

- ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಯ / ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ
  - ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ
  - ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ
  - ನಗರ ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆ
  - ನನ್ನ ಮಾನ್ (ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಗುಂಪುಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ಯಾರ್ಬೂಲ್ಯೂ ಪರಿಸರ ವಸತಿ)
- ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ವರಮಾನದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಆಟೋ ಚಾಲಕರು, ಚಲನಚಿತ್ರ ಉದ್ಯಮದ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಂಘಟನೆಗಳ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಹಮಾಲಿಗಳು, ಬೀದಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಧಾರಣೀಯ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ೨೦೧೦-೧೧ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಾಷಿಂಗ್ ವರಮಾನವನ್ನು ರೂ. ೧ ಲಕ್ಷ ಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಾಟಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಿರವಹಣೆ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ರೇಣ್ಣ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ತನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕಿಂಡಿ ಅಣಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಕಾಲುಸಂಕೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನುದಾನ ನಿಧಿ (ಬಿ.ಆರ್.ಬಿ.ಎಫ್):

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ನಿರಾರಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುದಾನ ನಿಧಿಯನ್ನು (BRGF) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವು, ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ವಣಕಾಸಿನ ನೇರವನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಅನುದಾನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಹಿರುತ್ತವೆ.

- ೧) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತೋಡಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾರಿಸುವುದು.
- ೨) ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ೩) ಕಂದಕಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ೪) ಜನರ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತ್ರಮ ಪಡಿಸುವುದು.

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬಗಾಡ, ಬೀದರ್, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಯೋಜನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ, ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಶಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಧ್ಯತ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಂಗತ್ವವಿರುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಸೃಜನವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಧೈಯವೆಂದರೆ ಯೋಜನಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ಗಳಲ್ಲಿ ವೋದಲಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಸುವಣ್ ಗ್ರಾಮೋದಯ ಯೋಜನೆ:

ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳು:

- ಆಯ್ದೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮೇಲ್ಮೈ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು.
- ಭೂ ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಕೇಮು ಸೌಲಭ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಜನರಿಗೆ ಕೃಷಿಯೋತ್ಪಾದಕ ಉದ್ಯೋಗಾವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು.
- ಸ್ವಸ್ವಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯ ಚಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೇರವಾಗುವುದು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಸರಾಸರಿ ಇಂಟರ್ ಶುದ್ಧ ನೀರನ್ನು ಪೂರ್ಪುರಾಜೆ ಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ನೀರು ಪೂರ್ಪುರಾಜೆ ಸಬೇಕಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಜನವಸತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ನೀರು ಪೂರ್ಪುರಾಜೆಯಾದ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವೃತಗೊಳಿಸಿದ ಜನವಸತಿಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸ ಲಾಗುವುದು. ಇಂಥಾಗಿ ಏಲ್.ಪಿ.ಸಿ.ಡಿ. ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ನೀರು ಪೂರ್ಪುರಾಜೆಯಾಗುವ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಿಃಜಾಗತಿ: ಅವೃತಗೊಳಿಸಿದ ಜನವಸತಿಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸ ಲಾಗುವುದು. ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲದ ಗ.ಡಿ. ಕಿ.ಮೀ. (ಸಮತಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ) ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರ್ಪುರಾಜೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಂತರದೊಳಗಿನ (ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ) ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರ್ಪುರಾಜೆ ಇರುವ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಿಃಜಾಗತಿ: ಅವೃತವಾದ ಜನವಸತಿಗಳೆಂಬುದಾಗಿ

ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ೧೦ ಎಲ್.ಪಿ.ಸಿ.ಡಿ. ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರ್ಯಕೆ ಇರುವ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವು ಅಥವ ಸಮಸ್ಯೆತ್ತಕೆ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದ ಅಂದರೆ ಕ್ವಾರ್, ಕೆಬ್ಬಿಣ, ಫೆಲ್ಲೋರ್ಪೈಡ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳಿಂದ ಭಾದಿತವಾಗಿರುವ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ಆವರಿಸದ ಜನವಸತಿಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

ಎಂಗಳರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ೩.೫೬ ಕೋಟಿ ಜನರು ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ೫೯೨೫೫ ಜನವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಮೆಚ್ಚಿ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೧೯ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ಟ.೩೫೫ (೫೫೫೮) ಜನವಸತಿಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರ್ಯಕೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವೃತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರತಿಶತ ಉಜ್.೨೯ (೫೦೯೬೫) ಜನವಸತಿಗಳು ಭಾಗಶಃ ಆವೃತಗೊಂಡು, ಪ್ರತಿಶತ ಇ.೩೬ (೩೭೦೨) ಜನವಸತಿಗಳು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾದಿತವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣ / NRDWP

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರ್ಯಕೆಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲು ಹಾಗೂ ೫೫ LPCD ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ಜನವಸತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅತಿಯಾದ ಅಂತರಜಲ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರುವ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೫ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣ ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಮರುಭೂಮಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಡಿ.ಡಿ.ಪಿ.)

ರಾಜ್ಯದ ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ವಿಜಾಪುರ, ದಾವಣಗರೆ, ರಾಯಚೌರು, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸತತ ಬರ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ (೨೦ ಎಲ್.ಪಿ.ಸಿ.ಡಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ) ಪೂರ್ಯಕೆ ಸಲುವಾಗಿ ಗಣ್ಯ-ಉತ್ಸರ್ವೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮರುಭೂಮಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಡಿ.ಡಿ.ಪಿ.)ಯಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಕನಾಡಕ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೈವಾನಿಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕನಾಡಕ ರಾಜ್ಯ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ನೀತಿ - ೨೦೦೯ ಮತ್ತು ಸೌರ ಬೆಳಕು ಎಂಬ ಪ್ರಮುಖಿವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೈವಾನಿಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೈವಾನಿಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕೇಂದ್ರ ಮರ್ಪ್ಯಾತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಗಣ್ಯ-ಅಇನ್ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಶೇ.೧೦೦ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸೌರಬೆಳಕು: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳು

- ಮಹಾತ್ಮೆ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ
  - ಸ್ವಣಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ಪ್ರೆ.)
  - ಮಹಿಳಾ ಕಿಸಾನ್ ಸಶಕ್ತಿಕರಣ ಪರಿಯೋಜನೆ (ಎಂ.ಕೆ.ಎಸ್.ಪಿ.)
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಎಂಕೆಎಸ್.ಪಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಬಡವರಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ, ಅವರನ್ನು ಆಧಿಕವಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅನುದಾನದ ಹಂಚಿಕೆ

ಯೋಜನೆಯದ್ವಾರಾ ವೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸ ಬಹುದಾದ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಗಾತ್ರದ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅನುದಾನದ ವಿಂಗಡಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾರ್ಥಿಕಾರಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ವಲಯ ಆಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಇಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಸಮಾಲೋಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ತದನಂತರ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿತ್ತಿರುವುದು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ಸಂಬಂಧಿತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತಿರುವುದು ಆಧಿಕ ಇಲಾಖೆಗೆ ಪೂರ್ವಸಲ್ಲಿಡುತ್ತದೆ.

ನಂತರ ಲಿಂಕ್ ಡಾಕ್ ಮೆಂಟ್ಸ್ ನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂಗವಾಗಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯವ್ಯಯವು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಕ್ ಡಾಕ್ ಮೆಂಟ್ಸ್ ನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ನಂತರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನುಷ್ಠಾನ ಆಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ಪಡೆಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದು ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಜನೆಯು ಜನರ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಒಂದು ಉಪಾಳ್ವಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 'ಸಹಯೋಗದ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಶಾಸನದ ಪ್ರವರ್ತನಗಳು

ಕನಾಟಕವು ೫,೬೨೨ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು, ೧೨೬ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ೧೦ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಪರಿಷ್ಫೇದದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಏ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಮಗೊಂಡ ವೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವಷ ಉತ್ತರ, ರಾಜ್ಯವು ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಸಕ್ರೀಯವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನವಪ್ರವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.

- ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಗಳ ರೂಪಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಜವಾಬಂಧಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾರ್ಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯ ಪರಿಚಯ; ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚಿ ರೂ. 10,000 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಗೂರೂ 5000 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತದ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆಯಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
- ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ದೇಶಗ ಖಾತರಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬ್ರಿಡ್‌ಬಡ್‌ಮನ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಣಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಖಾತೆಯಿಂದ ವೇತನವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ್ತರನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 5627 ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 2500 ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ದಜ್ಞ ಲೆಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸಹಾ ಸೃಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿನಮೂದು ಲೆಕ್ಕೆ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕೆ ಪದ್ದತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾರ್ಯತಿಗಳ ಆರ್ಯಾವ್ಯಾರ್ಯ ವುತ್ತು ಲೆಕ್ಕೆಪದ್ದತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆರ್ಯಾವ್ಯಾವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯವು ಹಲವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (capacity building programme) ಹೊರಡಿಸಿದೆ, ಅವು ಯಾವುದೆಂದರೆ - ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು, ಅನುಕೂಲಸ್ಥ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರಿನ ಅಬ್ಬೂಲ್ ನಡೀರ್ ಸಾರ್ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೆಟಲ್ಯೂಟ್ ಜಾಲಗಳ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ ನಕ್ಷೆ

ಇದಕ್ಕೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು ಕಾರ್ಯನಿರತ ಗುಂಪುಗಳ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ೨೦೦೧ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ “ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ” ಒಂದು ಸರ್ವಿವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದೆ. ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಅನುವತ್ತಿಸುತ್ತ ಕ್ಷಾಬಿನೆಟ್ ಉಪ ಸಮಿತಿಯು ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦೧೪ರಲ್ಲಿ ‘ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ ನಿಯಮಗಳ ಚೌಕಟ್ಟ’ನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯು ಒಳ್ಳಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯೋಜನಾಕಾರರು, ಸೌಕರ್ಯದಾರರು ಮತ್ತು ಮಾಲಿಕರಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳ ಸರಳೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ

ಈ ಮೇಲಿನ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಚ್ಚೆಯೆಂದರೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಸರಳೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ

ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಂಳಕ್ಕೆ (೨೦೦ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ೧೨೪ ಯೋಜನೆತರ) ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫.೫ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು:

- * **ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡಳಿತ :** ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತಿ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ / autonomy ಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.
- * **ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ:** ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿಯೋಜನೆಗಳು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- * **ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವೇಚ್ಛೆ:** 2011 ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಧಾರಣೆ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಂತೆ ಮಾರ್ಚ್‌ 2010ಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 31 ರ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ 55 LPCD ಗಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಿಕ್ಯಾಲ್ಮೆಟ್‌ರಿಂದ ಅಂತರೊಜಲ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿನ ವಿಷಕಾರಕ ಖನಿಜಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವದು ತುಂಬಾ ಜಟಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ.
- * **ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವೇಚ್ಛೆ:** 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಶೇಕಡ 70 ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂಂದು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನೀರನ್ನು

Questions

1. Which districts are covered under Backward Regions Grant Fund?

- a. Gulbarga, Yadgiri, Bidar, Chitradurga, Raichur and Davanagere.
- b. Gulbarga, Yadgiri, Bidar, Bellary, Raichur and Kopal.
- c. Gulbarga, Yadgiri, Bidar, Bellary, Raichur and Bijapur.
- d. Gulbarga, Yadgiri, Bidar, Bellary, Raichur and Chamarajnagar.

2. Suvarna Gramodaya Yojane aims to

- a. To upgrade the physical environment of the selected villages for improving the quality of life.
- b. To fully develop the income generating potential of land based activities.
- c. To generate significant levels of non agricultural employment, especially for educated unemployed youth.
- d. To support community awareness and development through self-help groups, cultural associations etc.

3. Mahila sashaktikarana pariyojane aims to

- a. To train the only poorest women of rural in agriculture and to strengthen them financially.
- b. To train the all women of rural in agriculture and to strengthen them financially.
- c. To train the all women of rural in self employment and to strengthen them financially.
- c. To train the only poorest women of rural in self employment and to strengthen them financially.

www.AmbitionIAS.com

ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂತಹ ಆಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ವೇಗವಾಗಿ ನಗರೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಒನ್ನೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂಗಿರ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೬.೧ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ೫೮.೬% (೨.೩೫ ಕೋಟಿ) ರಷ್ಟು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಗರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ೪.೬೮ ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನೋಂದಣಿ ರಿಚಿಷನ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ (೨೦೧೨) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ (೨೦೨೨) ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇಕಡೆ ಇಂ ರಷ್ಟು ಆಗುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಗರ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಗಳು.೦೨ ಲಕ್ಷದಿಂದ ೫೨.೬೯ ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ (೨೦೧೧) ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ೨೦೦೧ ನೇ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ೨.೮ ರಷ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೇ.೧೨.೬ ರಷ್ಟಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೧.೪ ರಷ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಇ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೧೧ ನೇ ಸಾಲಿನ ಗಣತಿಯ ವಿಶೇಷಣೆಯನ್ನಾಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ನಗರಗಳು ೬.೧ & ೬% ರಷ್ಟು ನಗರ ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ್ದಾರೆ. ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.೧ ರಷ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ್ದಾರೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಇಂ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ೨೦೬ (೬೪%) ಪಟ್ಟಣಗಳ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನು ಪಾತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಗಂಂಡ ಪುರುಷರಿಗೆ ಗಂಂಜ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ(ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೬೨೨ ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೦-೬ವರೆಗೆ ಲಿಂಗಾನುಪಾತದಲ್ಲಿ ೬೨೨ ಬದಲಾಗಿ ೬೪೮ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಈ ಅನುಪಾತ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೬೬೪ ರಷ್ಟಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ .

ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೨.೫ (೨೦೧೧)ರಿಂದ ೨೫.೬ ಗೆ (೨೦೧೧) ಯು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಆದರೆ ಗುಲ್ಬಗ್ಡ (೫೨.೧%) ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ (೫೧%) ರಷ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ರಾಜೀವಗಾಂಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ರಹಿತ & ನಿರ್ವೇಶನ ರಹಿತ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ರಹಿತ & ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ವೇಶನ ರಹಿತ ಜನರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ೨೨೫೧೦೦ ಮನೆಗಳ ನಿಮಾಣದ ಗುರಿಯಡಿ ಕಳೆದ ೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಕ್ಷ್ಯೋಬ್ರೋ ವರೆಗೆ ಗಂಟೆಗೆ ೧೫,೦೦೦ ಮನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

**ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
ನಗರದ ಬಡವರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕರ್ಮಗಳು (ಬಿಎಸ್‌ಎಂಪಿ)**

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ನಗರದ ಬಡವರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿದ್ದು, ವಾಸವಿರುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆ, ಸುಧಾರಿತ ವಸತಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೈಮಂತ್ಯ & ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ & ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿ, ದೇಶದ ಈ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೆಂಗಳೂರು & ಮೈಸೂರು ನಗರಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆಗೆ ಕೆಂಪುಖಡಿಎಫ್‌ಸಿಯ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿಎ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ವೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಡವೆ ಖಿಚು & ತೈರಿತ ನಿರ್ಮಾಣದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ (Foam Techonology) ಯನ್ನು ಜಿ+ಎ ಹಂತದ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ವಸತಿ & ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಇಹೆಚ್‌ಎಸ್‌ಡಿಪಿ)
ಬಿಎಸ್‌ಎಂಪಿಗೆ ಸೇರೆಡೆಯಾಗದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಚೆಗೆ ಬಿಎಸ್‌ಎಂಪಿ ಜೊತೆಗೆ ಐಹೆಚ್‌ಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦೨೫ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ತ್‌ಎ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ವಿಎವ್‌ಎಂಪಿ) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಎನ್‌ಎಸ್‌ಡಿಪಿ)ಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸರಭಾಗಿತ್ವದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಸತಿ & ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿ ಹೀನರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಕೊಳಚೆ ರಹಿತ ನಗರಗಳ ನಾಗಿಸಿ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಸಾಮಾಜಿಕ & ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಜೀವಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಗ್
- ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತಿತರ ವಾತಾವರಣದ ನಿರ್ಮಾಣ
- ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಕ್ರಿಯೆಕ್ಟುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವಿಕೆ.
- ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ವಸತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ – ಖಾಸಗಿ ಸರಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನೈಮಂತ್ಯ, ತರಬೇತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ನಿರಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನಾಡಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ೨೦೨೮ ರೊಳಗೆ ಕೊಳಚೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೀರು ಸರಬರಾಜು:

ಕನಾಡಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೭ ರಲ್ಲಿ ನಗರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈಮಂತ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊರ ತಂದಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಬೇಡಿಕೆ ಆರ್ಥಾರಿತ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನೀರು

ಸರಬರಾಜನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಡಿ ವಾಣಿಜ್ಯ & ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಿಕೆ. ಈ ನೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಾಗತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಗರಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ನೀರು ಸರಬರಾಜನ ಸರಾಸರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದ್ದು, ಅಂದರೆ ೨೦೦೫ ರಲ್ಲಿ ೬ ಗಂಟೆಗಳಿದ್ದು ೨೦೧೯ ರಲ್ಲಿ ೨ ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಕುಸಿದಿದೆ (ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿ) ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ೧೦ ಗಂಟೆಗಳಿಂದ ೨ ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ನೀರು ಬೇಗನೆ ಮುಗಿದು ಹೋಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು, ದಿನೇ ದಿನೇ ಅದರ ಲಭ್ಯತೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ್ದು, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೆ.ಯು.ಐ.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿಯು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹಾಗೂ ಸದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಂಡಳ (SUWSC), ಯೋಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ.

ಈ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಜಲ ಮಂಡಳಗಳು ನಡುವೆ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಕಾರ್ಯಾಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕಾರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಲು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆರಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಕೌನ್ಸಿಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬದಲು ಅಧಿಕಾರಿಯುಕ್ತ ನಿಯಂತ್ರಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ.

ಗೃಹಭಳಕೆಯ ಶಕ್ತಿ

ಎಂದಿಗೆ ಜನಗಣತಿಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೬೦% ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೫೨% ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೨೨%, ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲು ಉರುವಲು / ಬೆಳೆ ಶೇಷ, ಸೆಗಣಿ ಬೆರಣಿ / ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ೫೫% ಕುಟುಂಬಗಳು, ೧೨%ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೪೫%, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ./PNG / ವಿದ್ಯುತ್ / ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ೨೦೧೧ ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ ಬಳಸುವುದು ೧೪% ನಷ್ಟ ಪರಿಕೆ ಕಂಡಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ೬% ಪರಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳ ೧೨% ಪರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ.

6.15 ಸಾಂಪರ್ಯಗಳು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ ಸಾಂಪರ್ಯಗಳು ವಿವಿಧ ಮುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯೋಪಿಸಬಹುದು - ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿತರಣೆ ವುತ್ತು ಇದರಿಂದ ಉದಯೋನ್ನಾಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರವತ್ತಿಗಳು ಹಲವಾರು ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾನೆಟೆಗಳು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬಡವರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಕಲ್ಯಾಣ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಂಪರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಆಳುವಿಕ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಬಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ.

- 1) ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ದುರ್ದೃಷ್ಟಿಕರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಂದಿಗೆ ಜೋತೆಗೂಡಿದೆ ಕನಾರಟದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಗರ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ವಿಷಾದನಿಯವೇನೆಂದರೆ ಇದು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಗರ ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣಕಿಂತ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರದ ಬಡವರ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗದವರು ಕೊಳಚಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕನಾರಟಕ ನಗರದ ಬಡಾವಣ ಸದರಿ ಮಾಸಿಕ ತಲಾ ವೆಚ್ಚ ಇತರೆ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯದವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಗರ ಬಡವರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಆಜ್ಞಾಧರ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು ಬಡವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಸದರಿಯವರ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸದರಿಯವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು. ಈ ಸಾಂಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ, ಬಡವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಇದ್ದು, ಈ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಸದರಿಯವರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

2) ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೋರತೆ: ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಪಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನದ ನಂತರವು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಕೋರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ (ನಗರದ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರದ ನಡುವೆ), ವಸತಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಕೊಟುಂಬಿಕ ಸ್ಯೇಮರ್ಲ್ಯಾ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಫನ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಳೆ ನೀರು ಚರಂಡಿ, ನಗರದ ಕೇರಗಳು ಹಾಗೂ ದೇಶಿಯ ಶಕ್ತಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮೂರ್ಕೆ ನಡುವಿನ ಅಂತರವು ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದು, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಕುಟಿಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಫಾವ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದು, ನಗರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳು ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿನಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

3) ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು: ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ಹೊಸ ಬಂಡವಾಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆ ಉನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ.

4) ಆಡಳಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು – ದುರದೃಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವ 74ನೇ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಬಂಧನಗಳನ್ನು ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಲ್ಲಿ. ಆದರಿಂದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಏರಡು ತರಹದ ಕೋರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಸದರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪೌರಾಢಿತ ಸಾಮಧ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ

ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಸಂವಿಧಾನದ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಹಲವಾರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಡಿ ಕೆಲವೇ ಉಪ-ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸದರಿಯವರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಾಗರೀಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಭರಿಸಲಾಗದ ಭರವಸೆಯಾಗಿದೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಪಂಚಾಯತ್ರೋ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆ).

5) ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಗಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಪಾತ್ರವು disproportionately high ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಈಡೇರಿಸುವ ವೃತ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಸ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಗೂ ವಲಸೆಗಾರರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನಗರ conglomeration (H-O) ವು ಸಹ ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ $1/6$ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯು ಈ ಅಸಮರ್ಪೊಲನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಬಂಡವಾಳ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

www.AmbitionIAS.com

Questions

1. Which is/are correct statements wrt Urban Slums?

- a. Population living in urban slums has doubled in a decade from 2001.
- b. Sex ratio in the slums of Karnataka is an impressive against Karnataka on the whole.
- c. The literacy rate in urban slums has risen wrt 2001 census.
- d. All the above.

2. Rajiv Awas Yojana aims to

- a. Seriously addressing the target of affordable housing for all in urban areas.
- b. Adopting sustainable strategies that durably redress the shortage of urban land, amenities and shelter that lead to the creation of slums.
- c. Providing housing on Public Private Partnership.
- d. Conducting the IEC activities to create awareness for health, education, sanitation and training, capacity building and environmental to slum dwellers.

www.AmbitionIAS.com

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಡತನ

ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಬಡತನ

NSSOವು ತಿಂಗಳ ತಲ್ಲಾ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚ (MPCE)ವನ್ನು ಮೂರು ವಿವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಏಕರೂಪದ ಉಲ್ಲೇಖ ಅವಧಿ (ಗಳಿಷ್ಟ ಮಿಶ್ರ ಉಲ್ಲೇಖ) ಅವಧಿ (MRP) ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮಿಶ್ರ ಉಲ್ಲೇಖ ಅವಧಿ (MMRP). ತೆಂಡಾಲಕರ ವಿಧಾನವು ಬಡತನ ರೇಖೆಯನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಉಲ್ಲೇಖ ಅವಧಿಯ ಆಧಾರದ ತಿಂಗಳ ತಲ್ಲಾ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚದ ಮೂಲಕ ಲೆಕ್ಕಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇವುಗಳು ರೂ. ೯೦೨ ಮತ್ತು ರೂ. ೧೦೮೨ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ದೇಶದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

೨೦ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇಂದಿನೇ ಸಾಫಾರಿ ರುವುದು ಕೋಷ್ಟಕದ ಮೂಲಕ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಡತನವು ಗಣರಾಜ್ಯ-ಇಂಡಿಯಾ ರಿಂದ ೨೦೧೧-೧೨ ಅವಧಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ಅಂಕಗಳಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಇಳಿಕೆ (ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರತಿಶತ ಅಂಕಗಳು)ಗಿಂತ ಶುಂಭಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನದ ತೀವ್ರತೆಯು ಗಣರಾಜ್ಯ-ಇಂಡಿಯಾ ನೇರ ವರ್ಷವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನದ ಅಂದಾಜುಗಳಿಗಿಂತ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಗಳಿರುತ್ತದೆ. ವಂಚಿತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ನಗರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕ

೨೦೦೪-೦೫ ಮತ್ತು ೨೦೧೧-೧೨ ರ ನಡುವೆ ತಲ್ಲಾ ಮಾಸಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಧ್ಯಂತರ ಅನುಭೋಗವು (೨೦೦೪-೦೫ ರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೂ.೧೫೫ ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಳಿಗಾಗಿದೆ.

ಈ ಹೆಚ್ಚಿಳಿಗೆ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಘಟ್ಟಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ರೂ.೨೨೯) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ (ರೂ.೨೨೨) ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಿಳಿಗಾಗಿದೆ. ೨೦೦೪-೦೫ ಮತ್ತು ೨೦೧೧-೧೨ ಏರಡೂ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚದ ಮಟ್ಟವು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಒಳನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚ ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೋ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ಇಂದಿನ ಪ್ರತಿಶತ ಅಂಕಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡು ಅನುಭೋಗದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಮಟ್ಟದ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕನಾಡಕದ ಅನುಭೋಗದ ಅಸಮತೋಲನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (Gini Coefficient) ಯೂ ಅಂಗಿ-ಒಟ್ಟಾಗಿ ರಲ್ಲಿ ಇಂ ಪ್ರತಿಶತವಿರುತ್ತದೆ.

ನಗರ ಕನಾಡಕ

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ನಗರ ತಲ್ಲಾ ಮಾಸಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಧ್ಯಂತರ ಅನುಭೋಗವು ೨೦೦೯-೧೦ ರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೨೦೦೪-೦೫ ಮತ್ತು ೨೦೧೧-೧೨ ರಲ್ಲಿ ಇಗ್ಗಾ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇಂ ಪ್ರತಿಶತ ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಸಹ ಗಮನಾರ್ಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೈಜ ಅನುಭೋಗದಲ್ಲಿನ ಅಸಮತೋಲನವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅನುಭೋಗ ಅಸಮತೋಲನದ ಪ್ರಮಾಣವು ನಗರ ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿ ೨೦೧೧-೧೨ ರಲ್ಲಿ ಇಂ ಪ್ರತಿಶತವಿರುತ್ತದೆ.

ನಗರ ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭೋಗಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಅನುಭೋಗ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಇದು ಸುಮಾತು ಎ.ಜಿ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಇದು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಳಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಳಿಗೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಆಗಿರಬಹುದು ಆದರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಬಡತನ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕನಾಡಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂರು ವಿಭಾಗವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭೋಗ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕಡಿಮೆ ಬಡತನದ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಮತ್ತು ಈ ವಿಭಾಗದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಾಗವು ರಾಜ್ಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೧/೪ ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಆದರೆ ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೧೨ ಪ್ರತಿಶತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತೀರ್ಕವಾಗಿ ಗುಲ್ಬಗಾಡ ವಿಭಾಗವು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂದರೆ ಇಂ ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಬಡತನದ ಅಂದಾಜುಗಳು ಸೂಚಿಸುವದೇನೆಂದರೆ ಉತ್ತರ ಕನಾಡಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾಗಿದೆ. ಶೇ. ಇಂಡಿಕ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡತನವು ಕಂಡುಬರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬಗಾಡ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಬೀದರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.5 ಬಡತನ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ

	ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ (ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ)	ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ (ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ)
ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡತನ (ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಬಡತನ)	<div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> ☐ I </div> <p>ಧಾರವಾಡ ಬಳ್ಳಾರಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗೆ ಉಡುಪಿ</p>	<div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> ☐ II </div> <p>ಬೆಳಗಾದಿ ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಬಿಜಾಪುರ ಗುಲ್ಬರ್ಗೆ ಬೀದರ ರಾಯಕೋರು ಕೊಪ್ಪಳ ಗದಗ ಹಾವೇರಿ ಜಿತ್ತುದುಗ್ಗೆ ದಾವಣಗೇರೆ</p>
ಕಡಿಮೆ ಬಡತನ (ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಬಡತನ)	<div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> ☐ III </div> <p>ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ತುಮಕೂರು ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ) ಹಾಸನ ದ. ಕನ್ನಡ ಕೊಡಗು ಮೈಸೂರು ರಾಮನಗರ</p>	<div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> ☐ IV </div> <p>ಕೋಲಾರ ಮಂಡ್ಯ ಜಾಮರಾಜನಗರ</p>

ಇನ್ನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದರೆ ಬಡತನದ ಮಟ್ಟ, ಮತ್ತು ತಲಾ ಆದಾಯಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಕಳಿ/ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಗೂ ಅದನ್ನು ಕೆಳಹಂತ (ಬಡವರಿಗೆ)ದ ಜನರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುವಾರು ಬಡತನ:

ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುವಾರು ಬಡತನದ ಹಂಚಿಕೆಯು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡದ ಗುಂಪುಗಳು ಇತರ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಅನುಭೋಗದ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಗುಂಪು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿಯವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.೧೮ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಒಟ್ಟು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೨೨ ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

7.5 ಬಡತನ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು

- ◆ ಸರ್ಕಾರವು ನಗರ ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 11ನೇ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಇನ್‌ಗ್ರಾಂಟ್ ಬಂದಿದೆ. ಆದಗ್ರಾಂಟ್ ಇನ್‌ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಬಡತನದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಗರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಾರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದರೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ (ULB) ಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಜಟಿಲತೆ, ಬರ, ಪ್ರವಾಹ, ಬೆಳೆ ವೈಫಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೈಫಲ್ಯ.
- ◆ ಕನಾಣಕದ ನಗರ ಬಡತನದಲ್ಲಿನ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತೋರುವುದೇನೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಗರ ಬಡತನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿನ ಬಡತನವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನದ ಹಾಗೇ ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಚಲನಶೀಲ ಮತ್ತು ಜಟಿಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದರೆ ವಸತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾ, ಶೀಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆ, ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮೂಲಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿತರುವ ಅಪರಾಧಗಳು, ಉಲ್ಲಭಾಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ದುರುಪ್ಯತ್ವ, ವರ್ಗ, ಮಹಿಳೆ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹವಾಗಿದೆ.
- ◆ ನಗರಗಳು ತೀವ್ರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಗರದ ಪರಿಸರವು ಕ್ಷೇಣಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ.
- ◆ ಬಡತನದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವು ಸಹ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಕೇತಿಕ ವಿಭಾಗ, ಬೆಳೆಗಾವಿ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಬೀದರ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ,

ಚಿತ್ರದುಗಳು, ದಾವಣಗೆರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನಪುಗಳು ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುಗಳಾಗಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 7.5). ಮುಂದು ವರೆದು, ವಿವಿಧ ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಬಡತನದಲ್ಲಿನ ಅಂತರವು ಸಹಿತ ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

7.7 ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ತಂತ್ರಗಳು

ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಣೆಗೊಳಿಸಲು ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿ ತಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಎಳೆಯುವ ವಲಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗಿರುವ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಗರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಾದ ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಕೊಂಡಿಗೆ ಗುರಿಯುಕ್ತ ಅನುದಾನಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯವರ್ಧನೆ, ಜೈಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸಿನಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ, ನಗರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ (PURA) ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ವಲಸೆಗರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿರಂತರ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನೊಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳ ಉಪಯೋಗ, ಒದಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಕ್ರೇಸೊಲ್ಯುವುದು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅನೊಪಚಾರಿಕ ವಸತಿಗಳಾದ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದವರ ಮನೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಮತ್ತು ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಜೀವನೋಪಾಯದ ವೇತನ, ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದಾಖಿಲೆ ಪತ್ರಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳು, ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇತರರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ವಿಮಾಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು

Questions

1. According poverty estimates of Karnataka, Which is/are correct?

- a. Karnataka has a poverty ratio of 21.9% with rural poverty more than urban poverty ratio.
- b. Karnataka Stands 13th position among 20 major States and has highest poverty among southern States.
- c. Incidence of poverty has always been less in rural Karnataka than the corresponding estimates for the country.
- d. Inequality in nominal consumption distribution in urban Karnataka is much higher compared to rural areas.

2. Which districts have high poverty and high income in Karnataka?

- a. Dharwad
- b. Bellary
- c. Shimoga
- d. Udupi

3. Which is/are correct statement?

- a. Social group-wise disaggregation indicates that SC and ST group have lowest consumption levels and high incidence of poverty compared to OBC and others.
- b. Rural area SC poverty ratio is highest.
- c. Urban area ST poverty ratio is highest.
- d. In absolute numbers, OBC has the highest poverty ratio.

4. Which districts do not have poverty ratio higher than 35% in Karnataka?

- a. Chitradurga,
- b. Bellary,
- c. Koppal,
- d. Raichur,
- e. Gulbarga,
- f. Bagalkot
- g. Bidar

www.AmbitionIAS.com

ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ: ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕನಾಡಟಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ೦.೫೦೪ ಮೌಲ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ೧೯೯೨ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಣರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ೨೦೧೦ರ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮಧ್ಯಮ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಧಿವಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಮಾನವಾಭಿ ವೃದ್ಧಿಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಕೇರಳವು ೦.೬೨೫ HDI ಮೌಲ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಇತರೇ ರಾಜ್ಯಗಳೆಂದರೇ ಪಂಚಾಬ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಹಯಾಂಗಾ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕನಾಡಟಕೆ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳಗಳು. ಇತರೇ ಇ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಜಾವಿಂದ್ರ, ಮದ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಭತ್ತಿಸರ್ಗಡ, ಬಿಹಾರ, ಒಡಿಶಾಗಳು ಕಡಿಮೆ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಸಮುತ್ತೋಲನದ ಪರಿಣಾಮವಿಂದಾಗಿ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಅಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು (೪೨%) ಅತಿಹೆಚ್ಚು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಅಯಾಮಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸಮುತ್ತೋಲನ ದಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ನಷ್ಟವು ಜಾಗತಿಕ ಸರಾಸರಿ ನಷ್ಟವಾದ ಏಂ% ಕ್ಷಿಂತಲೂ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯದ ಅಯಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ೫೪% ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದು ೨೦% ಮಾತ್ರ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಸೂಚಿಸುವುದೇನೇಂದರೇ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಿದೇ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಧನೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮರೆಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಕನಾಡಟಕವು ಇ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಸಮುತ್ತೋಲನವನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ೧೦ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಅಸಮುತ್ತೋಲನವನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ೨೨ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಕನಾಡಟಕವು ತನ್ನ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇ.೬೦ ರಷ್ಟು ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ.

ಅಸಮಾನತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ರಹಿತ ಮಾಪನಗಳಿರದರಲ್ಲೂ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಯು ಆರೋಗ್ಯದ ಅಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಅನುಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು (ಶೇ.೪೫), ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವು ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯ (ಶೇ.೩೦) ಮತ್ತು ಆದಾಯಸೂಚಿ (ಶೇ.೧೬) ಗಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನಾಡಟಕವು ೧೨೦ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತವು ೧೨೨ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ೨೦೦೫ ರಲ್ಲಿ ಕನಾಡಟಕ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಈಜಿಪ್ತದಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ನೇಪಾಳ, ಭೂತಾನ್ ಮತ್ತು ಬಾಂಗಾದೇಶಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಂಂಜರ ಕನಾಡಿಕ SHDR ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಬಲವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸ ಬಹುದು. (ಮೇಲ್ಕಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾದರೂ). ಆದರೆ ಶಿವಪೋಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇದಕೊಂಡು ಅಪವಾದವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಿವಪೋಗ್ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆದಾಯವು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ್ನೂ (ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ) ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಾಖಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು (ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು) ಮಾಡಿದೆ. ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣಬಹುದಾದ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡ ಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಇದು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ನೂ, ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರೆಕ್ತವಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆ ಕಡಿಮೆ. ಬಜ್ಞಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಬಾರಿ ಖಿನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳೊಂದಿಗೆ ತಲಾ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೇಂಬ ಸಾಫಾವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದೇನೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಆದಾಯವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಆ ಆದಾಯವು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತವಾಗಿ ಹರಿದುಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಬಹು ಆಯಾಮಗಳ ಬಡತನದ ಸೂಚ್ಯಂಕ (MPI) ಬಡತನವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ಇದು HDIಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ- ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮಟ್ಟ (ಅಲ್ಲೇರಿ ಸ್ಯಾಟೋಎಸ್, ಅಂಗಿ, ಪು. ಜಿ). ಇವುಗಳು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನದ ೧೦ ಸೂಚಕಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಸಮಾನವಾದ ತೂಕವನ್ನು ಆಯಾ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ವಂಚಿತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಇದನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ವಂಚಿತವಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡವರೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವರು. (ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೂಚಕದ ತೂಕವು ಒಟ್ಟು ತೂಕಕ್ಕೆ ೧/೩ ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ) ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಂಚಿತತೆಯ ಅಂಕ (Score) ಆಯ್ದು ಎಲ್ಲ ಸೂಚಕಗಳಿಂದ ೧/೩ ತೂಕದಷ್ಟು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಳತೆಯನ್ನು ಅವನನ್ನು/ಅವಳನ್ನು ಬಡವರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಗುಂಡಾ, ೨೦೧೦, ಪು. ಜಿ)

ಭಾರತದ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂತೆ ಆಕ್ಸ್ ಓರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ Oxford Poverty and Human Development (OPHI) ಮತ್ತು UNDPಯ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯ ಇಲಾಖೆಯು ೨೦೧೦ ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಒಳನೋಟವೆಂದರೆ ಜಿಜಿ ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಭಾರತದ ಜನರು ೩೦ ಪ್ರತಿಶತ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

MPI ಅಂಕಾಂಶಗಳು ಬಡತನದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ತೀವ್ರತೆಯ ಸಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಿಹಾರ, ಜಾವಿಂಡ, ಮದ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಭಾತ್ತಿಸಗಡ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸಾಫಾನ, ಒಡಿಸಾ, ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳು MPI ನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಎಂಟು ಸಾಫಾವಳಿಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ MPI ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಪ್ಪಿಕಾದ ೨೬ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದ ೪೧೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಕನಾಡಕವು MPIಯಲ್ಲಿ ಇನೇಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಅಂಶವೇದರೆ ಕನಾಡಕವು ಅಸಮತೋಲನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಮಾನವಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅದೇ ಸ್ಥಾನವಾದ ಇನೇ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಶೀಕ್ಷಣ

೨೦೧೧ ರಿಂದ ೨೦೧೧ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಂತಿಮಗಳಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ೬೯.೬೪% ರಷ್ಟಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವು ೨೦೧೧ ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇ.೭೫.೬೦ ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ.೬೦ರ ಗಡಿ ದಾಟಿದೆ. ಇದರ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಇನ್ನೂ ಶೇ.೬೦ರ ಗಡಿಯನ್ನು ಸಹ ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಿದೆ.

೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದ ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸರಾಸರಿ ದಾಟಿದೆ. ಅಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದರೆ ಗುಲ್ಬಗಾದ (ಯಾದಗಿರಿ ಸೇರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೋಲಾರ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೀದರ್.

ಹನ್ನೊಂದನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೧೨ ರೊಳಗೆ ಶೇ.೮೫ ರಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಗುರಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಕೇವಲ ೫ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ.

ಶಾಲಾಶೀಕ್ಷಣ

ರಾಜ್ಯದ ಶೀಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಶೇ.೮೫.೧೮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶೀಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶೇ.೬೬.೨೧ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶೀಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪಾಲೋಳ್ಯಾವಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಕೇವಲ ಶೇ.೨೧.೨೯ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಿ ಶಾಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು.

ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ

ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ೨೦೧೨-೧೩ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ (ತರಗತಿ ೧ ರಿಂದ ೫) ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ (ತರಗತಿ ೬ ಮತ್ತು ೭) ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಜಿಇ.೨೮ ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ೧೦.೬೧ಲಕ್ಷ ಇದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕ್ರಮೀಣವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಸಮತೆ ಎರಡೂ ಇವರಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆ.

ಹಾಗೂ ಪ.ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪ.ವರ್ಗದ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.೨೨.೦೨ ರಷ್ಟು ಇದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇ.೮೨.೧೩ ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಿಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಸರ್ಕಾರ ವಲಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.೨೨.೨೦ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟವರ ಪ್ರಮಾಣ:

ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟವರ ಪ್ರಮಾಣವು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇ೦ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇ೦ ಇ.ಎಂ (೨೦೧೧-೧೨ರಲ್ಲಿ) ರಿಂದ ತೇ೦ ಎ.ಜಿ.ಎ ಮತ್ತು ತೇ೦ ಜ.ಎಂ (೨೦೧೨-೧೩) ವರೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ:

ಪಂಚ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದಡಿ ಇತರೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಅಧಿನಿಯಮದಡಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಪ್ರವೇಶ, ಸಾಕಷ್ಟು ತರಗತಿ ಕೊಳಡಿಗಳು, ಹುಡುಗರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಶೋಚಾಲಯಗಳು, ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ತಡೆಗೋಡೆ/ಬೇಲಿಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಅಡಿಗೆ ಕೋಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿ ಆದ್ಯತೆ ಪ್ರಮುಖ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಿಂದರೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಶೋಚಾಲಯ, ಆಟದ ಮೈದಾನ, ತಡೆಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ [ಪಂಚ ಸೌಲಭ್ಯ].

ಶಿಕ್ಷಕರು

ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಅನುಪಾತ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು.ಎಂ.ಎಂ.ಎಂ.ಎಂ.ಎಂ. ಆದಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕ್ರೇತ್ರೆ (ಬಾಲ್ಕೋ) ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತವು ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಅದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗಂಡು.ಎಂ.೦೦ ಮತ್ತು ಗಂಡು.೨೨ ಆಗಿರುತ್ತದೆ

ನಲಿ-ಕಲಿ (ಸಂತಸ ಕಲಿಕೆ)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಜಿತಿಗಳು ನಲಿ-ಕಲಿ ಮಾಡರಿಯನ್ನು ಕಲಿ ಮತ್ತು ಕಲಿಸುವಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರಂತೆ ಒಟ್ಟು ೯೦೦೦೦ ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ನಲಿ-ಕಲಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಾಗಳನ್ನೊಂದೆ ನಲಿ-ಕಲಿ ಕಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಸ್ತೂರಭಾಗಾಂಧಿ ಭಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು:

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಇದ ಕ್ರೇತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ, ನಿರಾಶ್ರಿತ, ಅನಾನುಕೂಲ(ಪ್ರತಿಕೂಲ) ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಮತ್ತುಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ೨೧ ಕಸ್ತೂರಭಾಗಾಂಧಿ ಭಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು [ಕೆ.ಜಿ.ಬಿ.ಎ] ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶೀಲನೆ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡ/ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ:

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತುಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನರ ಜಿಲ್ಲೆ ದರ್ಶನ ತುಂಬಾ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೨ನೇ ತರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಇದರ ಫಲ ಪಡೆಯಲು ಗುರಿ ಹೊಂದಿದವರು.

ರಾಜ್ಯದ ಉಚ್ಚಲ್ಲಿಗಳ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಿಂದಿ ಆಯುವವರು, ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಭಿಕ್ಷುಕರು, ನಿರಾಶ್ರಿತರು, ಅಂಗವಿಕಲರು ವಲಸೆಬಂದವರು ಹೀಗೆ ಅವಕ್ಷಪೆಗೊಳಗಾದ ಒಟ್ಟು ಎಂಟಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಟ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಕಲಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಡಳಿಗಳನ್ನು ರೆಗ್ಯಾಲರ್ ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ- ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಹೆಚ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಸಮುದಾಯಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಈಗ ಅದರ ಯಜಮಾನಿಕೆಯತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ನ ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತ ಶಾಖೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಲಿದೆಯೂ ಕೂಡ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿಗಳನ್ನು ಯಥಾದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ.

ಹೊಸ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು

ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಯುವಜನತೆಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ "ನೈಪುಣ್ಯ ನಿಧಿ" ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನಕೊಶಲ್ಯ- ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಉದ್ದಿಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕಾರ್ಯಾನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭರಣಾಗ್ರಹಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮ ದಚ್ಚೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಏ.ಎ ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ

ಎಂಬೆ-ಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಎ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಏಂಬ ಪದವಿ/ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಮಟ್ಟದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಎಎ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕೋಳಿಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ಇರುತ್ತವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ ಗಳಿ.ಎಎ). ಎಂಬಜರೋಳಗೆ ಗ್ರಾಸ್ ಎನ್ಸ್‌ಲೈಂಟ್ ರೇಷಿಯೋ ಶೇ.ಎಜಕ್ಯೂ ತಲುಪಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕೋಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ಆಹಾರದ ಹಂಚಿಕೆ

"ಅನ್ವಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ" ಬಡತನರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ.

- ಪ್ರತಿ ಕಾಡ್‌ಗೆ ಇಂ ಕೆ.ಜಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ. ಏಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಂ ಮತ್ತು ಇಂ ಕೆ.ಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ.
- ಅಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ ಹಂಚಿಕೆ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಇಂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಇ, ಇ, ಇ ಕೆ.ಜಿ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನಾಟಕದ ಇಂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಇ, ಇ, ಇ ಕೆ.ಜಿ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಶೇ. ೨೦ ರಷ್ಟು ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಉಳಿದ ೫೦% ಆಹಾರಧಾನ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾರುಕಟ್ಟಿ, ಭತ್ತೀಸೋಫ್ಟ್‌ಡಿಂಡ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಕಾಸ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ವಿರೀದಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ರೂ. ೨೨೧ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚುಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಚರ್ಮ ಅಂಗಡಿ ಜಾಗೃತಿ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ನೇಮಿಸಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ:- ಇದರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾಂಡಲು ಟಿಪಿಡಿಎಸ್ ಗುಂಪುಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪ.ಜಾ / ಪ.ಪ / ಒಬಿಸಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಪ್ರತಿ ನಿಧಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

“ಆಹಾರವಾಣಿ” ಟೋಲ್ ಫ್ರೀ ನಂ ೧೯೬೨ ಸೌಲಭ್ಯ “ಅನ್ನಭಾಗ್ ಯೋಜನೆ” ಆಹಾರ ವಿರತಣಿಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ

1. ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 47 ರಿಂದ 32ಕ್ಕೆ (ಪ್ರತಿ 1000 ಸಚೇವಜನನಕ್ಕೆ) ಇಳಿಕೆ 2007–2013 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ
2. ತಾಯಂದಿರ ಮರಣವನ್ನು 228 ರಿಂದ 178ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ(ಪ್ರತಿ 1,00,000 ಸಚೇವಜನನಕ್ಕೆ) 2001–2003 ರಿಂದ 2007–2009
3. ಒಟ್ಟು ಘಲವತ್ತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 2.07 ರಿಂದ 1.9 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಘಲವತ್ತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 2012ರ ವೇಳೆಗೆ 2.1ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲು ಗುರಿ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ).
4. ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಶೇ. 65 ರಿಂದ 98.1 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶೇ. 80 ರಿಂದ 100.85 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ (2009 ರಿಂದ 2012–13 ರವರೆಗೆ).
6. 2013ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಾವು ಸಂಭಾವಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯, ೨೦೦೫ ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಾಗು ಒಡವರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವದರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಗ ವಾಹಕ ಆಶ್ರಿತ ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾರ್ಯಕ್ರಮ(NVBDCP)
- ಪರಿಷ್ಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿರ್ಮಾಣಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (RNTCP)
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಪ್ಪರೋಗ ನಿರ್ಮಾಣಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NLCP)
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಧತ್ವ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

- ಸಮಗ್ರ ಕಣ್ಣಾವಲು ಯೋಜನೆ (IDSP)

ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾಯೋಜನೆ:

ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯು ಉದ್ದೇಶ, ತಾಯಂದಿರ ಮತ್ತು ಶಿಶುಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ತಗ್ಗಿಸುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಡು ಬಡವಗಳ ಸೇರಿದ ಮತ್ತು ಪ.ಚಾತಿ /ಪ.ಪಂಗಡ ಕುಟುಂಬದ ಗಭಿರಣಿಯರು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ/ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೊತ್ತಾಗಿಸುವುದು. ಈಯೋಜನೆಯು ಗಭಿರಣಿಯರಿಗೆ ಹೆರಿಗ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇ ಸಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಹೆರಿಗ ನಡೆದ ಸ್ಥಳ ಆಧರಿಸಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನೇರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗಭಿರಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವೋದಲ ಅ ಹೆರಿಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ತಾಯಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬಿಜಾಪುರ, ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬಗಾಂ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಎಂಎಂಆರ್) ಮತ್ತು ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಎಂಎಂಆರ್) ದರಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇರೆಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ೧೦೦ ಹೆರಿಗಗಳಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಶುಶ್ರಾವೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ನೀಡಲು ರೂ.೫ ಲಕ್ಷಗಳ ಸಂಭಾವನೆ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಸುವಣ್ಣ ಆರೋಗ್ಯ ಚೈತನ್ಯ:

ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಆಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ವೋದಲನೆ ಬಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾದ ವಿಶೇಷ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇ ಕೊಟೆ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳು ಸೇರಿ) ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ನಡೆಸಿ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಡಿಲು ಯೋಜನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗಯ ನಂತರ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಆರ್ಪಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಇ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿರುವಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಸ್ವಾನಂತರ ತಾಯಂದಿರ ಹಾಗೂ ಶಿಶು ಮರಣ ಆಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆ ವೋದಲ ಅ ಹೆರಿಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸೂತಿ ಆರ್ಪಕೆ ಯೋಜನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಗಭಿರಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಹೌಸ್‌ಕಾಂಟಗಳ ನೇರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರೂ.೨೦೦೦ (ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುದಾನವು ಸೇರಿ) ಉತ್ತೇಜನ ಹಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ

ನಗರದ ಬಡಜನರು, ವಲಸೆ ಬರುವ ಜನರು, ಸಂಚಾರಿ ಜನರು ಇವರ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.

ಆಯ-ವ್ಯಯ:

ತ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ:-

1. ಒಂದೂರೋಮಿಂತು ಆರೋಗ್ಯದ ಧರ್ಮ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಬೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಳಿಗೆಯನ್ನು ಕನಾರ್ಕ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ ಲಾಜಪತ್ರಿ ಮತ್ತು ವೇರಾಹೋಸಿಂಗ್ ಸೋಸೈಟಿಯನ್ನಾಗಿ 2003ರಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನಿಂದರಂತೆ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಸಲಾಗಿದೆ. ಬೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಯಿನಿಕಗಳನ್ನು ವಿರೀದಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳನ್ನು ಲಾಜಪತ್ರಿ Cold Storage Room ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀಕ್ಷರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಗನುಗೊಂಡಿ ಬೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳನ್ನು ಗೊಳಿಕೆಕರಣಗೊಳಿಸಿ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಗ್ರಾಗಳಿಂದ ಅಂತರಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಗೊಳಿಕೆರಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಉಗ್ರಾಗಳನ್ನು ಗೊಳಿಕೆಕರಣಗೊಳಿಸಿ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಗ್ರಾಗಳಿಂದ ಅಂತರಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಗೊಳಿಕೆರಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಹೊಸದಾಗಿ 13 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳ ಕಣ್ಡಗಳು ಪೊರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನಾರ್ಕ ದ್ರಾಗ್ ಲಾಜಪತ್ರಿ ಅಂಡ್ ವೇರಾಹೋಸಿಂಗ್ ಸೋಸೈಟಿಯನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡು ಪುಡಿಕಲ್ ಸರ್ವೀಸ್‌ಸೆಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ವ್ಯಾಧರಿಂತಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
4. ವಿವಿಧ ಸರಬರಾಜುದಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೆ.ಎ.ಪಿ.ಎಲ್. ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಯಿನಿಕಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗನುಗೊಂಡಿ ವಿರೀದಿಸಿ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಉಗ್ರಾಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
5. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ಪ್ರವಾಹ, ಬರಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಂತ್ರುಂಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಬೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಬಿಂದುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
6. 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಹಾಗೂ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆ.ಡಿ.ಎಲ್.ಡಬ್ಲೂ.ಎಸ್. ನಿಂದ ಚೆಂಡ ರ್ಯಾ ಕರ್ಲೆದು ವಿರೀದಿಸಿ ಮೂರ್ಯೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
7. ರಾಜ್ಯ ವಾಟ್‌ಡಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣಾಕೋಶವನ್ನು ಕೆ.ಡಿ.ಎಲ್.ಡಬ್ಲೂ.ಎಸ್. ಸೋಸೈಟಿಯ ಅಧಿಕ್ಷರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕೋಶವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರೊಡಿಕರಿಸುವುದು, ದುರಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಧನವು ಹಾಗೂ AMC/CMC ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಇತರೆ ಇಲಾಖಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:-

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಕ್ಷರಣಾನೋಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ 110 ದಿನ 7ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಬೆಂಡಜೋಲ್, ಕಿಬ್ರಿಣಾಂಶದ ಮಾತ್ರೆ, ಎ ಅನ್ನಾಂಗದ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸೋಸೈಟಿ ವರ್ತಿಸುವ ವರ್ತಿಸುವ ಕೆಂಡರ್ ಕರೆದು ಅಯ್ಯುಕ್ತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಇಲಾಖೆ ವಾರ್ಗ್ಯಸೂಚಿತಾಂತರ ವಿರೀದಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಯ್ಯುಫ್, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಕನಾರ್ಕ ಪರ್ಡ್ ಪ್ರೀವೆನ್‌ಎಂಬ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಬೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಯಿನಿಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗನುಗೊಂಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

13.4.15 ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ

ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆತರ ವೆಚ್ಚ

ಮಾಡಿದ ವರಗಳನ್ನು ಕೋಟ್‌ಕ 13.64ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಕೋಟ್‌ಕ 13.69 ರಲ್ಲಿದೆ.

13.5 ಫಲಶ್ರೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸದಾಲುಗಳು:

ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂಕಗಳ ಒಟ್ಟಾರೇ ಅವಲೋಕನವು ಸೂಚಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ HDI ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದಾಗ್ನು ಬಡತನದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಅವಗಳ MPI ದಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲಗಳು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಮನಾದ ಹಂಚಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅವಗಳ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ತೀಮಾನಿಸಬಹುದು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವು ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು, ಉತ್ತಮ ಜೀವನದ ಪರಿಸರವನ್ನು, ಬಡವರ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಸಶಕ್ತಿಕರಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನ್ಯಾಯಸಮೂತ್ತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನಾರ್ಟ ರಾಜ್ಯವು ಸೇರ್ವರ್‌ಡೆಯಾಗಲಿಟ್‌ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು SCP/TSP ಕರಡು ಮಾಡುವುದೆಯನ್ನು ಹೇದಿರಾಬಾದ್ ಕನಾರ್ಟಕಕ್ಕೆ ವೀಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ 371-J ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಹೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತೀಯಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಶಕ್ತಿಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು, ಪರಿಶ್ರಮೆ ಜಾತಿ, ಪರಿಶ್ರಮೆ ಪೆಂಗಡಗಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಂಬಂಖ್ಯಾತರ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವದು ವೀಕ್ಕೆವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೂ ಸಹ ಬಿದಲಾವಣೆಯ ವೇಗವರ್ಧಕಗಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರತೀಯಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೇರ್ವರ್‌ಡೆಗೊಳಿಟ್‌ಪಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮತೋಲನಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಹಿನ್ನೆಲ್ಲಂದನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂಬುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾದ್ದರಿಸಿ ಸೇರ್ವರ್‌ಡೆಯಾಗಲಿಟ್‌ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತು. ಈ ತಂತ್ರವು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರ್ವರ್‌ಡೆಗೊಳಿಟ್‌ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು. 12ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ವೇಗವಾದ, ನಿರಂತರ, ಹೆಚ್ಚು ಸೇರ್ವರ್‌ಡೆಗೊಳಿಟ್‌ ಬೇಕಾಗೇಗೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಾಡಿಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

13.5.2 ಶಿಕ್ಷಣ:

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ

ವಿಶ್ವೇಷಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಟ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನದಂಡಗಳಾದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂಕ, ಪ್ರವೇಶಾತ್ಮಕ ದರ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಾತ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೇರಿಗಿನ ಮತ್ತು ದರ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಮತ್ತು ದರ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನಾರ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇತರೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿನ ತಾರತಮ್ಯಗಳು

ನಗರ-ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ-1991 ರಿಂದ 2011ರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದರವು ತೆ. 56.0 ದಿಂದ 75.6 ಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಗೂ ಸಹ ಸಮಾಜದ ಕೆಲ ವರ್ಗಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರದ ತಾರತಮ್ಯ ಇರುವುದು ಒಂದು ಚಿಂತನೀಯ ವಿಷಯ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಗರ (86.2%) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ (68.9%) ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರದಲ್ಲಿ 17.3 ರ ಅಂತರ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. 2001 ರಲ್ಲಿ ತೆ. 21.3 ಕ್ಕೆ ಈ ಅಂತರವು ಇಂದರೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಮಟ್ಟವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಮರುಷ (82.9%) ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ (68.1%) ನಡುವಿನ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದರವು ತೆ. 14.7 ರಷ್ಟು ಕನಾರ್ಟ ಕರಡಲ್ಲಿರುವುದು

Questions

1. Which is/are correct statement wrt HDI of Karnataka?

- a. Karnataka stands at 10th position without adjusting for inequality and 9th position after adjusted for Inequality among 19 major states in the Country during 2011.
- b. At the international level, Karnataka's position was at 120 while India was at 127.
- c. The loss due to inequality is highest in the education sector (43%) followed by health sector (30%) and income dimension (16%).
- d. All the above.

2. As per the MDI, which is/are correct statement?

- a. Among all the major States, Karnataka stands 9th Rank as far as Multi-Dimensional Poverty Index (MPI).
- b. According to MDI, 55% of the Indian population is poor – deprived in 30% indicators.
- c. Both a&b are correct.
- d. None of the above.

3. As per the 2011 Karnataka literacy report, which is/are correct statement?

- a. The literacy rate in the State as per 2001 Census was 66.64%, which increased to 75.60% in 2011 which is higher than national average.
- b. Urban male literacy rate in the State has crossed 90%. In contrast, however, rural female literacy rate in the State is yet to cross 60%.
- c. The 11th Plan had set a national target of 85% literacy rate by 2012. Only three districts in the State viz. Dakshina Kannada, Bangalore City and Udupi have reached/crossed this target.
- d. All the above.

4. Teacher to pupil ratio is highest in

- a. Government Primary school.
- b. Private aided school.
- c. Private Unaided school.
- d. None of the above.

5. Naipunya Nidhi programme aims

- a. To empower the youth with lifeskills and social skills enabling them to be industry-ready.
- b. To empower women with lifeskills to increase their financial savings.
- c. To reduce school drop outs for girl child by providing incentives to parents.
- d. All the above.

6. As per the health indicators of Karnataka, which is/are statements are correct?

- a. 1. IMR has been brought down from 47 to 32 per 1000 live births during 2007-2013 as against the target of 24.
- b. Total fertility rate has been reduced to replacement level (2 children per couple). The Govt. of India had set a target of total fertility rate of 2.1 to be achieved by 2012.
- c. Institutional delivery increased from 65% to 98.1%.
- d. Fully Immunized children from 80% to 100.85%. From 2009-10 to 2012-13.

7. Thayibhagya scheme aims to

- a. To reduce IMR and MMR in the backward districts only.
- b. To incentivise private hospitals for every 100 deliveries .
- c . To reduce IMR and MMR in all districts.
- d. Both a&b.

8. Suvarna Arogya Chaitanya objective is

- a. About one crore school children are medically screened and, children needing surgeries are provided surgical treatment free-of-cost in empanelled hospitals.
- b. Scheme only for government school children.
- c. Scheme for both private and Govt. Sector.
- d. Both a &c.

9. Madilu scheme aims to

- a. To provide post natal care for the mother and the child.
- b. To encourage poor pregnant women to deliver in health centres and hospitals.
- c. The benefit is limited to two live deliveries.
- d. All the above.

ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ

ಕನಾಡಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಧಿಕದಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ೨೦೧೧ನೇ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕನಾಡಿಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೫೯.೪೮% ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ

ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಧೈಯದೊಂದಿಗೆ ೨೦೦೦-೧೧ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಬಡ ಕುಟುಂಬದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ, ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭೂರಹಿತ ಮಹಿಳಾ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗಳಿ-೨೦ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಿ ೧೨.೩೦ ಲಕ್ಷ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ರೂ.೪೦ ಲಕ್ಷ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ೨೦.೦೦ ಲಕ್ಷ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಗ್ಗಾಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗುಂಪುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-೨೦೧೧ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.೫೫೫೫.೫೫ ಕೋಟಿ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ೧೨೪೨೦ ಗುಂಪುಗಳು ರೂ.೧೪೪೦.೬೦ ಕೋಟಿಯ ನಾಲ್ಕು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಒಕ್ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ರೂ.೬೬೫೫.೬೨ ಕೋಟಿಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ತಲಾ ರೂ.೫೦೦೦/- ಸುತ್ತುನಿಧಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ರೂ.೬೦೦/-ರ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿಗೆ ವಶ್ವವಿರುವ ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಟ್ರಿಂಕ್ ಬ್ಲಗ್ಗೊಂಡ ಕಿಟ್ಕನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸುತ್ತುನಿಧಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ರೂ.೫೦೦೦/- ದಿಂದ ರೂ.೨೫೦೦೦/- ಗಳವರೆಗೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ೨೦೧೪-೨೦೧೫ ಅಂತರಿಕ್ಷ ರವರೆಗೆ ವಾಟಿಕ ರೂ.೫೦೦೦/-ದರದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತೀವ್ರಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮೇಳಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರೂ.೨೫,೦೦೦/-ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನುಗೊಂಡಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು. ಇದುವರೆಗೆ ೩೫,೨೫೫ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ರೂ.೫೫೧೧.೧೯ ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಉತ್ತೀರ್ಣಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಸಮನ್ವಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ೨೦ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೋಚ್‌ಲ್ ವ್ಯಾಂಗ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

ಫಲಶ್ರುತಿ

- ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಉಳಿತಾಯ ಮನೋ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೇಕೆಂದು ಹೊಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಬಡತನ ನಿರ್ಮಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತರ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳು
- ಇಲಾಖೆ/ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಗುಂಪುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಹಾಲೆ ಇರುವ ಮೇಲೆಚಾರಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗೊಂಜಲು ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕೊಟಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಲವರ್ಧನೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಗುಂಪುಗಳು ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈವರೆಗೂ ವ್ಯೇಹಾರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದ್ದು, ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದು ಹೋಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ಸಾಂಕ್ಷೇಪಿಕ ವಿವರ

ಸಾಂಕ್ಷೇಪಿಕ ವಿವರ ಇಂದಿನ ಅತ್ಯಾಭಾರ, ಕೌಟಿಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ವರದ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಲೈಂಗಿಕ ಹಿಂಸೆ, ವರುಂತಾದ ದೌಜನ್ಯಕ್ಕೆಳ್ಳಿಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮನರ್ವಸತೀ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರೂಂದಿಗೆ ಕಾನೂನು ನೇರವು ನೀಡುವುದು, ಆರ್ಥಿಕ ನೇರವು, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಶ್ರಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ತರಬೇತಿ/ ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಉದ್ದೇಶಿನ ಯೋಜನೆ:

ಉದ್ದೇಶಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಲು ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ (ಗರಿಷ್ಣ ೧೦೦ ಲಕ್ಷ) ದ ಶೇಕಡ ಎಂರಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಣ ರೂ.೨,೫೦೦/- ಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶೇಕಡ ಇಂ ರಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಣ ಹಣ ರೂ. ೧೦,೦೦೦/- ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಪರಿಶ್ರಮೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮೆ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಕೆ.ಎಂ.ಎ.ವ್ಯೆ)

ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತಹ ಫಲಾನುಭವ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ತೀವ್ರತೆ ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ೧/೩ರಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಏಸಲಿಡುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯ

ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಕೋಶವು ನಿಯತವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಪುಸ್ತಕವು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಗ-ಎ ಮತ್ತು ವರ್ಗ-ಬಿ ಎಂಬ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ವರ್ಗ-ಎ ಕೆರಣವು ಸ್ಥಾಲವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ವೆಚ್ಚ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಗ-ಎರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ನೀತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ವರ್ಗ-ಎ ಶೇಕಡ ಗಂಂರಷ್ಟನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ವರ್ಗ-ಬಿ ಶೇಕಡ ಇಂ ರಿಂದ ಟೆರಷ್ಟ ಭಾಗವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಕನಾಂಟಿಕದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಗಂ.ಅಗರಷ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ (ಎಂಗನೇ ಜನಗಣತಿ).

ಅ. ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಯ

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಯ ಯೋಜನೆಯು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಇರುವಂತಹ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಂಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಹಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗನುಪಾತವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಗುರಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಾದ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಭೂಳಾ ಹತ್ಯೆ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಗಣಕೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಡ ಕುಂಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ 2 ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯದ ಮೊಬಿಲಿಸ್ ಆಯ್ದು ಮಾಡಿದ ಪಾಲುದಾರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತೇವಣಿ ಹೂಡಿ ಮಗುವಿಗೆ 18 ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ನಂತರ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ಪರಿಪಕ್ಷ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯು ನೀಡಿದ ಬಾಂಡಾನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡವಾನವಿರಿಸಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಾಲ ಸಂಜೀವನಿ

ಎಂಂ-ಗಂ ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಬಾಲ ಸಂಜೀವನಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ತೀವ್ರ ಅಪೋಷ್ಟಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತೀವ್ರ ಅಪೋಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.೨೫೦.೦೦ಗಳನ್ನು ಅಪೋಷ್ಟಿಕ ಮಕ್ಕಳ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೇಚ್ಚ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ. ಕೆರ್ನೋರಿ ಶಕ್ತಿ

ಕೆರ್ನೋರಿ ಶಕ್ತಿ ೧೯೯೧ ನೇರು ಸಬಲಾ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ೨ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಶೀಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ೧೯೯೧ ನೇರು ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪ್ರತಿ ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ೧೮೦ ಪ್ರಾಯಮೂರ್ಖ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ೫ ದಿನಗಳ ವಸತಿಯುತ್ತ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೨ ಪ್ರಾಯಮೂರ್ಖ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಮೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಶ್ಲೇಷ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಜಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರ ಮತ್ತು ವಿಕಲ ಚೇತನರ ಕಳ್ಳಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಡಾಃಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಪರಿಶ್ಲೇಷ ಜನಾಂಗದವರ ಅಧಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಯವ್ಯಯದ ಅನುದಾನದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಶ್ಲೇಷ ಜಾತಿ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (ಎನ್.ಎಸ್.ಎಫ್.ಡಿ.ಸಿ) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (ಎನ್.ಎಸ್.ಕೆ. ಎಫ್.ಡಿ.ಸಿ), ನವದೇಹಲಿ ಇವರಿಂದ ಅವಧಿಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಿಗಮವು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡುವ ಅನುದಾನದೊಡನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಪರಿಶ್ಲೇಷ ಜಾತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಿಗಮ ಸುಮಾರು ೪೦ ಸಾವಿರದಿಂದ ೫೦ ಸಾವಿರ ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಲಸಾಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಗಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ೧.೦೦ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸಾಲ ವಿಸ್ತುರಿಸುವಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರವು ಸ್ಕೃಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸಾಲಸಾಲಭ್ಯ ಸಿಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ ಮತ್ತು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಧಾನ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಘಳಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲಸಾಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ವಾಗಿದೆ.

'ಅರಿವು' (ವಿಧಾಭಾಸ ಸಾಲ) ಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯದ ಮತ್ತೀಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು	ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು
ಉತ್ತೇಜನಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 'ಅರಿವು'	ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ.
ಸದರಿ	ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.೫೦,೦೦೦/-ದವರೆಗೆ ಅವರು
ವ್ಯಾಸಂಗ(ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ದಂತ ವೈದ್ಯಕೀಯ,	ಎಂ.ಬಿ.ಎ, ಎಂ.ಸಿ.ಎ ಇತ್ಯಾದಿ)
ಪೊಣಗೊಳಿಸುವವರೆಗೆ ನಿಗಮವು ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ .	

‘ಶ್ರಮಶಕ್ತಿ’ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೀರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಲಕ್ಕುಬಾರರಿಗೆ ಅವರ ಕೊಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶೇ.ಇರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಟು ರೂ.೭೫,೦೦೦/-ರ ಸಾಲವನ್ನು ನಿಗಮದಿಂದ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಶೇ.೨೫ರಷ್ಟನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೇ.೨೫ರಷ್ಟನ್ನು ಬ್ಯಾಕ್ ಎಂಡ್ ಸಹಾಯಧನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನಾಂಟಿಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಉಪಯೋಜನೆ / ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ (ಯೋಜನೆ, ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ, ೨೦೧೯

ಸದರೀ ಕಾಯ್ದೀಯು, ಯೋಜನಾ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು; ಈ ರೀತಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿರಲು; ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡದ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗು ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಉಪಯೋಜನೆ / ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ನಿರ್ದಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಷಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡದೇ ಉಳಿದಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿನ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದೆಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದ ತದನಂತರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸದರೀ ಕಾಯ್ದೀಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರು, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರು, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರು, ಉನ್ನತ ಶೈಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಕೆಂದಾಯ ಸಚಿವರುಗಳು, ಏದು ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಶಾಸಕರು ಅಥವಾ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನದ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಇತರೆ ನಾಲ್ಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇತರೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸದರೀ ಸಮಿತಿಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಉಪಯೋಜನೆ / ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ನೀತಿನಿರೂಪಣಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು; ಅಧಕ್ಷನುಗುಣವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು; ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಉಪಯೋಜನೆ / ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವುದು.

ಸದರೀ ಕಾಯ್ದೀಯಂತೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಉಪಯೋಜನೆ / ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಕುರಿತ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಏಳು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯದಶೀಲ ಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡಗಳ ಉಪಯೋಜನೆಗಳ ವ್ಯಾಲ್ಯುಮಾಪನ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿಷ್ಕರ್ಷ, ಉಪಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಶೀಲನೆ, ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳೊಡನೆ ಸಮನ್ವಯ ಸೇರಿದಂತೆ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಇಲಾಖೆಗಳು ಬದ್ದರಾಗಿರುಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಜೆಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ಪರಿಶೀಲ್ಪ ಜಾತಿ ಉಪಯೋಜನೆ / ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಟಾನಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

**ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
ಸಾಧನೆ & ಪ್ರತಿಭೆ:**

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಸಾಧನೆ, ಪ್ರತಿಭೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಗರಿಷ್ಟ ರೂ.೧೦,೦೦೦/-ಗಳ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆಗೈದ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ರೂ.೨೦,೦೦೦/- ಗಳ ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ೨೦೧೯-೨೦ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.೨೫.೦೦ ಲಕ್ಷ ಆಯವ್ಯಯ ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಪ್ಪೆಂಬರ್-೨೦೧೯ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.೧೦.೦೦ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇಂಥಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಣ್ಣುಕ ಇಳ.೬೨ರ್ಲ್ಯೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

Questions

1. Santhwana scheme aims to

- a. Santhwana is a scheme aimed at rehabilitation of women who have been subjected to atrocities.
- b. To provision of legal assistance, support is also provided in the form of financial aid, temporary shelter and protection and training/ education.
- c. Both a&b.
- d. None of the above.

2. Karnataka Mahila Abhivrudhi Yojane (KMAY) aims to

- a. To earmark 1/3rd resources for women in individual beneficiary-oriented schemes and labour intensive schemes across various sectors.
- b. To empower women through lifeskill and socialskill programme.
- c. To earmark 50% reservation for women in PRI.
- d. All the above.

3. Balasanjivini scheme aims to

- a. To focus on rehabilitation and treatment of severely malnourished children by giving Rs. 750/-
- b. To focus on rehabilitation of children who have been subjected to atrocities.
- c. To achieve complete immunisation among school going children.
- d. Both a & c.

4. Karnataka Scheduled Castes Sub-Plan and Tribal Sub-Plan (Planning, allocation and utilization of Financial Resources) Act, 2013, which is/are correct statement

- a. Envisages allocation of state plan outlay to be in proportion to the population of SCs and ST's.
- b. In the case of unspent amount out of allocation in a particular year, the same would be added to the next year allocation.
- c. The Act provides for constitution of the State Council for development of the SC and the ST people with the Chief Minister to head the council.
- d. The district monitoring committee in each district would be responsible for implementation of plans.

www.AmbitionIAS.com

ಉತ್ತರಗಳು

ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳು

1. ಬಿ	2. ಒಂದು	3. ಒಂದು	4. ಬಿ	5. ದಿ	6. ಒಂದು	7. ಒಂದು
8. ದಿ	9. ದಿ	10. ಒಂದು	11. ಸೀ	12. ಎಷ್ಟು	13. ಸೀ	

ವರ್ಚಾಗಳಿಗಳ ವಿಜಾ

ಒ. ದಿ	ಎ.ದಿ	ಇ.ಇ	ಉ.ಒಂದು	ಊ.ದಿ	ಈ.ಒಂದು
-------	------	-----	--------	------	--------

ಮೂಲಭೂತ ಆರ್ಥಿಕ

ಒ. ದಿ	ಎ.ದಿ	ಇ.ಸೀ	ಉ.ದಿ	ಊ.ಸೀ
-------	------	------	------	------

ನ್ಯಾಸಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ

ಒ.ದಿ	ಎ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಇ. ದಿ	ಉ.ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಊ. ದಿ	ಈ. ಒಂದು	ಉ. ಬಿ
------	--------------------	-------	-------------------	-------	---------	-------

ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಣಕಾಸು

ಒ. ದಿ	ಎ. ದಿ	ಇ.ಸೀ	ಉ. ದಿ	ಊ. ಸೀ
-------	-------	------	-------	-------

ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳು

ಒ. ದಿ	ಎ. ಸೀ	ಇ. ಸೀ
-------	-------	-------

ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಘ್ಯ

ಒ. ಸೀ	ಎ. ದಿ	ಇ. ಒಂದು
-------	-------	---------

ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲ್ಲಾಟ

ಒ. ಸೀ	ಎ. ಒಂದು	ಇ. ದಿ	ಉ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಊ. ದಿ	ಈ. ಒಂದು
-------	---------	-------	--------------------	-------	---------

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಒ. ಒಂದು	ಎ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಇ. ಒಂದು
---------	--------------------	---------

ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಒ. ದಿ	ಎ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ
-------	--------------------

ಬಡತನ

ಒ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಎ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಇ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ	ಇ. ಎಲ್ಲಾ ತಪ್ಪು
--------------------	--------------------	--------------------	----------------

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಒ. ದಿ	ಎ. ಸೀ	ಇ. ದಿ	ಇ- ಒಂದು	ಇ. ಒಂದು
ಇ. ಎಲ್ಲಾ ತಪ್ಪು	ಇ. ದಿ	ಇ. ದಿ	ಇ.ಇ	

ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಇಕ್ಕೆಟಿ

ಒ. ಒಂದು	ಎ. ಒಂದು	ಇ. ಒಂದು	ಇ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆ
---------	---------	---------	--------------------